

פרוטוקול מס' 149
מישיבת ועדת הכנסת
יום שלישי, כ"ז בשבט התשע"א (1 בפברואר 2011), שעה 12:15

סדר היום:

הצעות לסדר-היום בנושאים הבאים:

א. הצורך בהקמת ועדת חקירה פרלמנטרית שתבדוק קרנות מחוץ לארץ ומדינות המממנות ארגונים ישראליים הנוטלים חלק במסע הדה-לגיטימציה לפגיעה בחיילי צה"ל – של חברת הכנסת פניה קירשנבאום (4657);

ב. הצורך בהקמת ועדת חקירה פרלמנטרית שתבדוק מעורבות גופים וממשלות זרות במימון פעולות המופנות כנגד המדינה ובניסיונות לרכישה מאורגנת של אדמותיה – של חבר הכנסת דני דנון (4670).

נכחו:

חברי הוועדה:

יריב לוין – היו"ר

נינו אבסדזה

עפו אגבאריה

חיים אורון

רוברט אילטוב

מיכאל בן-ארי

דניאל בן-סימון

אילן גילאון

דני דנון

ניצן הורוביץ

נסים זאב

אורית זוארץ

גימאל זחאלקה

ציפי חוטובלי

דב חנין

אחמד טיבי

איתן כבל

שלמה מולה

אברהם מיכאלי

אנסטסיה מיכאלי

פניה קירשנבאום

דוד רותם

מוזמנים:

עו"ד דבי גילד חיו - האגודה לזכויות האזרח בישראל

יריב אופנהיימר - מזכ"ל "שלום עכשיו"

ייעוץ משפטי:

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון

ארבל אסטרסון

מנהלת הוועדה:

אתי בן-יוסף

רשמו:

תמר פוליבוי צדיק

יפה קרינצה

הצעות לסדר-היום בנושאים הבאים:

א. הצורך בהקמת ועדת חקירה פרלמנטרית שתבדוק קרנות מחוץ לארץ ומדינות המממנות ארגונים ישראליים הנוטלים חלק במסע הדה-לגיטימציה לפגיעה בחיילי צה"ל – של חברת הכנסת פניה קירשנבאום (4657);

ב. הצורך בהקמת ועדת חקירה פרלמנטרית שתבדוק מעורבות גופים וממשלות זרות במימון פעולות המופנות כנגד המדינה ובניסיונות לרכישה מאורגנת של אדמותיה – של חבר הכנסת דני דנון (4670)

היו"ר יריב לוין:

צהרים טובים, אני פותח את הישיבה. על סדר היום דיון בהצעות לסדר-היום בנושאים הבאים, שהועברו אלינו ממליאת הכנסת: א. הצורך בהקמת ועדת חקירה פרלמנטרית שתבדוק קרנות מחוץ לארץ ומדינות המממנות ארגונים ישראליים הנוטלים חלק במסע הדה-לגיטימציה לפגיעה בחיילי צה"ל – של חברת הכנסת פניה קירשנבאום, הצעה מספר 4657; ב. הצעה שעניינה הצורך בהקמת ועדת חקירה פרלמנטרית שתבדוק מעורבות גופים וממשלות זרות במימון פעולות המופנות כנגד המדינה ובניסיונות לרכישה מאורגנת של אדמותיה – של חבר הכנסת דני דנון, הצעה מספר 4670.

טרם שנתחיל בדיון, היתה בקשה של חבר הכנסת דב חנין להציע הצעה לסדר, ואני כמובן אאפשר לו. בבקשה.

דב חנין:

תודה רבה, אדוני היושב ראש. ההצעה שלי לסדר נוגעת לחוקתיות ההחלטה להקים ועדת חקירה פרלמנטרית, כפי שהמזיעים מבקשים. מקורו של הספק הזה, אדוני היושב ראש, הוא במשטר הפרדת הרשויות שקיים בישראל. הכנסת היא הרשות המחוקקת. היא גם כרשות המחוקקת המסגרת שמפקחת על רשויות המדינה, על רשויות השלטון השונות. הכנסת במדינת ישראל, לפחות עד היום, לא תפקדה כמשטרה, לא תפקדה כבולשת, ולא תפקדה כגורם שחוקר אזרחים ודורש מהם לתת דין וחשבון על פעולותיהם ומעשיהם.

סעיף 22 להוראות חוק היסוד קובע את סמכותה של הכנסת למנות ועדות חקירה כדי לחקור דברים שהכנסת קבעה, אבל את הסעיף הזה אדוני היושב ראש צריך לקרוא בכפיפות למשטר הקונסטיטוציוני הכללי של מדינת ישראל. הרי למשל לא יעלה על הדעת, שהכנסת תמנה ועדת חקירה כדי לבדוק התנהלות פלילית למשל.

דני דנון:

היתה ועדה נגד השחיתות, אולי שכחת את זה – ועדת חקירה פרלמנטרית. 24 ועדות חקירות פרלמנטריות, וחבר הכנסת טיבי שלידך, הוא יושב בראשות ועדת חקירה פרלמנטרית בימים אלה ממש. הצבענו כולנו בעד ועדת החקירה של חבר הכנסת טיבי, שם לא דיברת על חוקתיות.

דב חנין:

חבר הכנסת דנון, אני מודה לך על השאלה, אבל אנא תקשיב לתשובה, כי אולי תשתכנע ממנה.

דני דנון:

אני מסופק.

דב חנין:

אז תקשיב לה בלי להשתכנע. תראה, יש הבדל מהותי בין שתי הוועדות שאתה התייחסת אליהן. ועדת החקירה שעומד בראשה חבר הכנסת טיבי היא ועדת חקירה בדיוק לצורך שלשמו יש המנגנון הזה של ועדת חקירה. היא ועדת חקירה, שבוחנת את התנהלותן של רשויות השלטון, נושא שיש לו משמעות ציבורית גדולה. לצורך זה יש ועדות חקירה.

דני דנון:

משמעות ציבורית, מי קובע?

היו"ר יריב לוין:

חברי הכנסת חנין ודנון, זו הצעה לסדר. אנא משפט אחרון.

דב חנין:

אני רוצה לסיים ולומר כך, את הוראות סעיף 22 לחוק היסוד צריך לקרוא יחד עם המשטר הקונסטיטוציוני של מדינת ישראל. הכנסת לא חוקרת פעילויות של פרטים, הכנסת לא חוקרת אזרחים, הכנסת לא חוקרת את החברה האזרחית. זה לא מתאים למדינה, שרואה את עצמה כמדינה דמוקרטית. אכן יש תקדים היסטורי, ועדת המשנה של הסנאט שעמד בראשה הסנטור ג'וזף מקארתי המנוח. תקדים גרוע מאוד.

פניה קירשנבאום:

זאת לא הצעה לסדר, זה כבר דיון.

ג'מאל זחאלקה:

זה הדבר היחיד שהוא לעניין. זה הדיון הכי ענייני - מקראתיים.

נסים זאב:

אבל למה אתה נותן לו 10 דקות לדבר? שלוש דקות.

נחמן שי:

הוא מסביר את הפגם החוקתי.

פניה קירשנבאום:

אולי הוא לא מבין את התוכן של הוועדה.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת חנין, מה ההצעה?

דב חנין:

אגב, אני לא במקרה הזכרתי - - -

היו"ר יריב לוין:

לא, חבר הכנסת חנין, אתה תיאלץ להפסיק. אתה יודע בדיוק מה זו הצעה לסדר, שני משפטים אחרונים.

דב חנין:

בספרות המשפטית האמריקנית מקובל היום לחשוב, שהקמתה של ועדת המשנה בראשות הסנטור מקארתי היתה הפרה של החוקה. אז אני לא במקרה הזכרתי את הוועדה הזאת. אמנם אצלנו אין חוקה כתובה, אבל יש משטר חוקתי שהוא קיים, ואני חושב שמציעים לנו להפר אותו.

לכן, אדוני היושב ראש, לפני שאנחנו נכנסים לפרטי הדיון וההצעה, אני מציע שהוועדה תשתמש בסמכותה מכוח התקנון ותקבל החלטה להציע לכנסת להסיר את הנושא מסדר-היום. זו זכותה של הוועדה, ואני חושב שזו גם חובתה של הוועדה.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת אורון, בבקשה.

חיים אורון:

ההצעה לסדר שלי היא הרבה יותר טכנית, אני מציע פשוט לחכות, כי כפי שהתרשמתי מחלוקת הקרקפות שמתנהלת פה הבוקר, הקרקפת של נושא רישום העמותות לא הסתיימה. אני הבנתי שהיושב-ראש חזר בו מעמדה ברורה שהיתה לו, שהכלל צריך לחול על כל כסף שבא מחוץ לארץ אל ההצעה המקורית של אלקין. אלקין עוד לא גמר לקבל את הקרקפת שלו שם, ופה עכשיו ישראל ביתנו והליכוד רוצים קרקפת חדשה. אז בוא נעשה הפסקה - - -

דני דנון:

מה ההצעה לסדר? יש פה נאום.

חיים אורון:

זו הצעה לסדר.

היו"ר יריב לוין:

רבתי, זו הצעה לסדר באמת.

חיים אורון:

נכון, לחכות עד שיסתיים שם, כי יכול להיות – היות והיושב-ראש דוד רותם הפר התחייבות פומבית בפרוטוקול הוועדה ואמר בגלוי, שהוא חזר בו מהתחייבות שהוועדה - - -

היו"ר יריב לוין:

הוא לא כאן, אז אני מציע שלא תקבע מסמרות.

חיים אורון:

רוחו שורה עלינו.

היו"ר יריב לוין:

תודה. חבר הכנסת טיבי, רצית הצעה לסדר? בקצרה.

אחמד טיבי:

אדוני, ועדות חקירה פרלמנטריות בדרך כלל חוקרות את התנהלות רשויות הממשלה השונות, וככאלה הוקמו בעבר - - -

דני דנון:

זה לא נכון, ועדת החקירה של קולט אביטל חקרה את ועדת התביעות, שזה גוף לא ממשלתי שבכלל לא נמצא בארץ, וכולם הצביעו והיא עשתה עבודה נפלאה.

אחמד טיבי:

סמי ממשלתית. עוד לא קמו ועדות חקירה, אדוני, שחוקרות חברה אזרחית. זה עוד לא קרה, ולכן נדמה לי שיש כאן טעות שהכנסת עשתה בהצבעה, וצריך לשקול מחדש את עצם הקמת הוועדות האלה ולעצור את ההליך – או לעצור אותו כאן בוועדת הכנסת, ואם הדבר לא יסתייע, לעצור אותו במליאה.

הערה שנייה לסדר – אני מבקש לא לראות בנוכחות שלנו כאן בדיון מתן לגיטימציה למשהו שאנחנו מתנגדים לו באופן עקרוני.

דני דנון:

למה אתה פה?

אחמד טיבי:

כדי לחשוף את פרצופה של הוועדה ולהודיע על ההתנגדות הזאת בפומבי. כאשר פנה אלינו אדוני יושב ראש הקואליציה כדי להיות חברים ולמסור שמות, אנחנו הודענו שסיעתנו אינה מעוניינת להשתתף בדיוני הוועדה ולא להיות חברים בה. כדי להיות חבר בוועדה, צריך כישורים, והכישורים הם מידה מינימאלית של פשיזם ומידה מקסימאלית של מקרתיזם. לכן הצעתי את מיכאל בן-ארי או את דנון.

ניצן הורוביץ:

הצעתך אכן התקבלה.

אחמד טיבי:

סופסוף קיבלו הצעה שלי...

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת טיבי, אני רק רוצה להבהיר לך את מה שאתה יודע היטב, שאם אתה מעוניין שאני אמנה את אחד משני חברי הכנסת שציינת כאן, כמובן בכפוף להסכמתם על מכסת סיעתך - -

אחמד טיבי:

לא על מכסתי.

היו"ר יריב לוין:

אני צריך הודעה בכתב. אם לא תהיה, אני אבין שזו אמירה מן הפה אל החוץ.

אחמד טיבי:

לא, אבל חשוב שבן-ארי יחקור את עמותות השמאל, זה יותר אותנטי, לא אותנטי? מה יותר אותנטי?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת טיבי, תשלח לי מכתב. אני אפילו באופן חריג אסכים לקבל את המכתב בערבית, שבו אתה ממנה את חבר הכנסת בן-ארי מטעם סיעתך. תשלח לי אותו, ואני אטפל בזה.

אחמד טיבי:

הוא לא ראוי ששמו - - -

היו"ר יריב לוין:

טוב, זה כבר חבר הכנסת טיבי - - -

אחמד טיבי:

דב אומר גם לא - - -

היו"ר יריב לוין:

בהתייחס להצעות לסדר כדלקמן: אל"ף, חבר הכנסת אורון, לאור הנושא שאתה העלית, היתה אלי פנייה ממספר רב של חברים בוועדה הזאת של חברים גם בוועדת החוקה, חוק ומשפט, שביקשו שפתיחת הדיון תידחה ברבע שעה על מנת שיוכלו להשלים את הדיון שם. הסכמתי לדחות ברבע שעה, הודעתי שדחייה נוספת לא תהיה, כאשר כל חבר רשאי להחליט באיזה דיון הוא רוצה להיות ובאיזה דיון הוא רוצה להשתתף, אבל הדיון נקבע כמובן מראש, ואין שום מקום לדחייה נוספת.

ההצעה של חבר הכנסת חנין, כמובן היא נוגעת להחלטה הסופית שנידרש לקבל כאן, ולכן היא תידון ותוצבע, אם תבקש, בסיום הדיון. כמובן הדבר נכון גם לגבי ההצעה הדומה של חבר הכנסת טיבי. ההודעה של חבר הכנסת טיבי, כמובן, נרשמה בפרוטוקול. אני רק רוצה לומר לחבר הכנסת טיבי, כמו גם לסיעת קדימה, שקיבלתי מכתב בשמה שנכתב על ידי חבר הכנסת מולה, שנדמה לי שהאופוזיציה במובן הזה איננה ממלאת את תפקידה. אני חושב שתפקידה של אופוזיציה הוא לא להשתתף במה שהיא מסכימה, כי אחרת היא לא - - -

נחמן שי:

לא, בואו לא נחלק ציונים לאופוזיציה. היא תמלא את תפקידה, כפי שהיא חושבת שצריך למלא אותה.

היו"ר יריב לוין:

אלא אם תפקידה להשמיע את קולה - -

נחמן שי:

היא תשמיע את קולה - - -

היו"ר יריב לוין:

- - ולהשתתף בעבודת הכנסת ולשלוח את נציגיה בכל מקום שבו היא זכאית לקבל נציג.

נחמן שי:

היא תשמיע את קולה, אני מבטיח לך.

ניצן הורוביץ:

תפקידך לדאוג לדמוקרטיה, ואתה עושה בדיוק ההפך. הרי אתה יושב כאן מתוקף כללי הדמוקרטיה. אתה אזרח שנבחר מתוקף כללי הדמוקרטיה, ואם אתה הורס את הדמוקרטיה, אין ערך לדברך, אין ערך לשיבה, לענף שאתה יושב עליו.

פניה קירשנבאום:

אם אתה רוצה לקבל אופוזיציה מקרטיסטית ולהאשים אותנו במקרטיזם - - -

דני דנון:

תפסיקו להתבכיין, בגלל זה הציבור מוקיע אתכם.

שלמה מולה:

אתם קיבלתם 30 מנדטים? אנחנו 28 - - -

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, אני מתייחס כאן למכתב שלך.

נינו אבסדזה:

תתייחס, אבל אל תאשים את האופוזיציה שהיא לא ממלאת את תפקידה, כי היא ממלאת את תפקידה יפה מאוד.

שלמה מולה:

אני יכול להסביר.

אילן גילאון:

אתה לא צריך להסביר לו שום דבר. אם לא מתאים לו, שיפטר אותנו.

קריאה:

זה לא רחוק.

היו"ר יריב לוין:

היינו כבר באירוע כזה, כאשר עזבתם את הדיון שהתקיים בוועדה הזאת בנושא חוק ההסדרים. אמרתי לכם אז, גם בפתח הדיון וגם כאשר עזבתם אותו, שאני מקיים דיון כדי לשמוע את ההערות לגופן, ומתכוון להתחשב בהערות האלה. גם אתם נאלצתם להודות שבתוצאה הסופית, כל עוד ישבתם בישיבה והתייחסתם והעליתם, הנושאים שהעליתם – לא מעטים מהם, נמצא להם פתרון.

ניצן הורוביץ:

זה משחק מכור, זאת הצגה.

היו"ר יריב לוין:

ולכן השיטה הזאת שלא להשתתף בדיונים ולצאת מדיונים היא בעיניי בדיוק ההפך ממה שאופוזיציה צריכה לעשות.

נחמן שי:

ההחלטה היא שלנו איפה להשתתף ואיפה לא להשתתף.

שלמה מולה:

אדוני היושב ראש, אני יכול לקבל אפשרות תגובה?

היו"ר יריב לוין:

אני אתן לך לומר משפט אחד, ובקצרה. לאחר מכן אנחנו נעבור לדיון עצמו.

שלמה מולה:

קודם כל, תודה רבה לך שאתה נותן לי רשות דיבור. כל העניין של ועדת חקירה שאתם הבאתם זה פשוט כי התחרות של הליכוד וישראל ביתנו מוציאה אתכם מדעתכם. ולכן אם נשאר משהו שהבית הזה

יתעורר, קצת יתעורר, זה שאנחנו רוצים להגן על הדמוקרטיה וזה לא בזכות ועדת החקירה הפרלמנטרית. אנחנו לא נהיה שותפים, לא נשלח נציגים.

דני דנון:

במליאה הצבעתם בעד.

שלמה מולה:

אנחנו לא הצבענו בעד.

דני דנון:

סיעת קדימה - - -

שלמה מולה:

אדוני היושב ראש, כל מה שקורה כאן זה שראש הממשלה, במקום לקחת אחריות ולקבוע מנהיגות ולהגיד שהחוק הקיים מאפשר היום לפקח על אותם ארגונים ולהגיד: אני מוריד את זה מסדר-היום, הוא מפחד מליברמן. אתם הדמוקרטים יכולתם להגיד: זורקים לפח את ועדת החקירה הפרלמנטרית הזאת, אבל במקום זה - - -

היו"ר יריב לוין:

אנחנו לא דנים עכשיו - - -

שלמה מולה:

אני אסיים.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, אני אמרתי רק דבר אחד: אתם כבר החרמתם את ישיבות המליאה, כבר החרמתם את ישיבות ועדת הכנסת, עכשיו אתם מחרימים את ישיבות ועדות החקירה, אני חושב שכך לא נוהגת אופוזיציה אחראית.

שלמה מולה:

אנחנו לא החרמנו.

היו"ר יריב לוין:

לבוא להשתתף ולומר - - -

נינו אבסדזה:

אתם רוצים לקבל לגיטימציה מאתנו?

היו"ר יריב לוין:

אנחנו לא זקוקים ללגיטימציה שלכם, את הלגיטימציה כולנו, כולנו בלי יוצא מן הכלל, מקבלים רק מהציבור.

שלמה מולה:

תן לי לסיים לדבר. אני חושב שגם הדמוקרטיה – אם אני אצטט את החברים שלך, לא את החברים שלי, תשאל את דן מרידור מה הוא אומר, את רובי ריבלין מה הוא אומר, תשאל את בני בגין מה הוא אומר.

היו"ר יריב לוין:

מה זה שייך לחובה שלכם להשתתף בתהליכים?

שלמה מולה:

לכן אתם עם הטייס האוטומטי, עם העיוורון הזה בגלל הפחד שיש לכם מליברמן, זה מוציא אתכם מדעתכם ולכן אתם נגררים אחריו.

היו"ר יריב לוין:

רבותי, אם כך, אני עובר לדיון לגופו של עניין. ראשונת הדוברים שתציג את הצעתה, הצעה לסדר-היום של חברת הכנסת פניה קירשנבאום שתציג את ההצעה, ותתייחס ברשותך למנדט של הוועדה. אני מבקש רק להעיר הערה אחת. אנחנו נדרשים להחלטות, האם להקים את הוועדות. אם כן, מה המנדט שלהן ומה הרכבן.

שלמה מולה:

אנחנו מבקשים לשמוע את היועץ המשפטי.

היו"ר יריב לוין:

היועץ המשפטי יישמע אחרי שהנציגים יציגו את הצעותיהם. כך נהוג, כך מקובל, וכך צריך להיות, אני מקווה שלפחות על זה אין מחלוקת.

אני רק מבקש להעיר הערה אחת. אני אקפיד שהרכב הוועדות יהיה הרכב מייצג, וזאת חובתנו. כמובן שאני לא יכול להכריח אף אחד, אני מודיע כאן באופן ברור - - -

נחמן שי:

כמה?

היו"ר יריב לוין:

לקדימה שני נציגים.

נחמן שי:

אתה מקים היום שתי ועדות?

היו"ר יריב לוין:

כן, אני מציע.

נחמן שי:

- - -

שלמה מולה:

- - -

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, מספיק. עד כאן.

רוברט אילטוב:

אם ישנתם באותה הצבעה, ישנתם, מה לעשות?

שלמה מולה:

דוד רותם:

אחמד טיבי, תגיד שאני נציגך.

אחמד טיבי:

אתה מתאים, לכם יש כישורים מאוד - - -

קריאה:

אחמד, יש לך יותר מועמדים מאשר לוועדה עצמה.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, אני רוצה רק להבהיר דבר אחד, אני לא אכפה, לא אכפה על אף סיעה ייצוג.

שלמה מולה:

אין לך סמכות לכפות עלינו.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, למה להיכנס לוויכוח? אבל אין צורך להתווכח.

שלמה מולה:

אם היתה לך סמכות, גם את זה - - -

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, אני מודיע לך שיש סמכות, ולמרות זאת לא אשתמש בה. אני לא אכפה לא על סיעה שלא תרצה להיות מיוצגת – להיות מיוצגת, ולא על חבר שלא יהיה מעוניין להיות חבר – להיות חבר. אני מודיע את זה מראש, כדי לחסוך בעניין הזה ויכוחים, חרף העובדה שלהבנתי יש לי סמכות לעשות את זה, אבל אני חושב שזה לא ראוי.

דוד רותם:

--- קדימה.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת רותם, תודה.

פניה קירשנבאום:

תודה, כבוד היושב-ראש. אני רוצה להתחיל בדבר, שאני אגיד שכל המתנגדים של הצעת החוק הזאת וכל אלה שמקנאים - - -

שלמה מולה:

זאת לא הצעת חוק, זו הצעה לסדר-היום.

ניצן הורוביץ:

אין דבר, זה עוד מעט יהיה חוק. אפשר כבר להגיד חוק, בוא נגיד חוק.

פניה קירשנבאום:

אבל כולכם אפשרתם לעצמכם לקרוא לוועדה הזאת בכל מיני שמות, בתהליך הזה בשמות שונים, בלי באמת להבין את מהות הוועדה. אני גם היום קוראת בעיתונים, שהארגונים מתחרים מי לא יופיע בפני הוועדה. אני רוצה להרגיע את כל הארגונים, שאנחנו לא מתכוונים לבדוק או לחקור או לזמן ארגונים. אז תרגיעו אותם, שאף אחד לא מתכוון לבדוק את הארגונים.

קריאה:

אז למה צריך לבדוק?

היו"ר יריב לוי:

תנו לה לדבר.

אילן גילאון:

- - - רשות המסים.

היו"ר יריב לוי:

אם לא תקשיבו לה, לא תבינו מה היא רוצה לעשות.

אילן גילאון:

היא צריכה פקסימיליה - - -

פניה קירשנבאום:

אני אחליט אם אני צריכה פקסימיליה ואני אחליט מה אני עושה. כרגע אני מסבירה מה אני הולכת לעשות. אם לא תדעו להקשיב לי, ביציאה מהאולם הזה תמשיכו לדבר את אותן שטויות שדיברתם לפני זה, כי אתם לא יורדים לעומק הנושא. אני מבקשת, במקום להתווכח אתי ולחשוב מה לענות לי, תקשיבו למה שאני אומרת.

שלמה מולה:

פניה - - -

פניה קירשנבאום:

אתה דיברת שלוש פעמים, ולא התערבתי אפילו פעם אחת, אז תן לי להגיד את מה שאני רוצה להגיד עכשיו. בכוונתה של הוועדה לזמן את רשויות הביטחון, את הצבא, את אנשי שירות החוץ, רשות המסים, אנשי האקדמיה, רשם העמותות, וכל זאת כדי באמת לבדוק ולהקשיב, האם קיימות בעיות בנושא של מקורות מימון, השגה של מקורות מימון - - -

אילן גילאון:

יש בעיות, אין מקורות, זאת הבעיה...

פניה קירשנבאום:

אני אנסה ללמוד.

אחמד טיבי:

העמותות לא יוזמנו?

פניה קירשנבאום:

מי שירצה להופיע בפני הוועדה מתוך העמותות והארגונים - - -

דוד רותם:

חבר הכנסת טיבי - - -

נסים זאב:

- - - ישר למשטרה, מה אתה רוצה? אתה צריך ועדה?

היו"ר יריב לוי:

חבר הכנסת זאב, ידידי, אני נותן לך פטור אם תעזוב.

אחמד טיבי:

אבל מה אומרת יושבת-ראש הוועדה?

דוד רותם:

מכיוון שאני נציגו של חבר הכנסת טיבי, אני מדבר בשמו.

היו"ר יריב לוי:

סליחה, אתה לא תדבר עכשיו, חבר הכנסת רותם.

אחמד טיבי:

אתה לא יושב-ראש ועדה, אני יושב-ראש ועדה.

דוד רותם:

אבל אני הנציג - - -

אחמד טיבי:

לא קיבלו את בקשתי.

היו"ר יריב לוי:

אם אתה רוצה שאני אוציא אותך, תשלח לי פתק. אם אתם רוצים לקיים דיון ענייני, תוכלו לקיים את הדיון. בבקשה, חברת הכנסת קירשנבאום.

פניה קירשנבאום :

אז קודם כל נזמן את הרשויות שצינתי. יחד איתן נבדוק את מקורות המימון והשפעתם על הפעילות של הארגונים, ואיזה ארגונים, ואני שוב חוזרת ואומרת שאני מתייחסת לארגונים שפוגעים בלגיטימיות של צה"ל להגן על מדינת ישראל. אלה שמגישים את כתבי האישום במדינות זרות על הקצינים שלנו, אלה שפוגעים ומתערבים בפעילות של צה"ל, אלה ששולחים את הסרטים לחוץ לארץ במימון של מדינות זרות.

אנחנו יודעים שמי שהוא בעל המאה, הוא גם בעל הדעה, והוא דורש מארגונים אלה אולי להקצין -

ניצן הורוביץ :

אבל אם את כבר יודעת הכול, כמו שאת אומרת, תלכי למשטרה.

דוד רותם :

היו"ר יריב לוי :

חבר הכנסת רותם, מכאן והלאה אני מתחיל עם אזהרות ואני אוציא החוצה.

אילן גילאון :

אדוני היושב-ראש, אני תומך בה, רק שהיא יכולה - - -

היו"ר יריב לוי :

חבר הכנסת גילאון, תתמוך בה כשתהיה לך רשות דיבור.

פניה קירשנבאום :

אני מבטיחה לכם, שהוועדה תבצע את הבדיקה המקיפה ותגיש את המסקנות שלה.

ניצן הורוביץ :

לזה אנחנו מאמינים.

פניה קירשנבאום :

הרי אתה מכיר את העבודה.

אילן גילאון :

תגידי, יש - - -

היו"ר יריב לוי :

חבר הכנסת גילאון, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

פניה קירשנבאום :

אני מבטיחה לך, שאנחנו לא נסתפק באמירות כלליות, ואני אגיד לך למה לא נסתפק באמירות כלליות. הוועדה הזאת לא תתעסק בפופוליזם, כמו שאר המפלגות של האופוזיציה, כשאתם כבר פסקתם מה תהיה הוועדה ואתם כבר אמרתם מה היא תחליט ומה היא תעשה, ולכן אתם לא משתתפים. הרי אתם

יכולים לבוא ולדרוש מצה"ל את השקיפות והכול, ואתם יכולים לבוא ולדרוש מארגונים אחרים את השקיפות, אבל כשזה נוגע לארגונים שפוגעים בצה"ל, פתאום אי אפשר שהשקיפות תעלה פה על השולחן הזה.

נינו אבסדזה:

הנה סימנתם את המטרה. את סימנת כרגע את המטרה, כשאת לא יודעת את התשובה.

פניה קירשנבאום:

אני סימנתי את המטרה מההתחלה, לבדוק את שקיפות המימון של הארגונים שפוגעים בצה"ל, זו היא המטרה.

אנסטסיה מיכאלי:

כנראה שחברת הכנסת אבסדזה מפחדת, אתם פוחדים.

אחמד טיבי:

זו ועדה של פחדנים.

פניה קירשנבאום:

אם אתם לא פוחדים, תשבו בוועדה ותראו מה יהיה שם. הפחד שלכם סוגר בפניכם את הדלת לוועדה הזאת, במקום להיות שותפים ולראות מה נעשה שם, כי אם לא הייתם פוחדים, הייתם הופכים לחלק הזה. תתנגדו לי בוועדה, תהיו החלק המאזן בוועדה, אם אתם רוצים. בזה שסגרתם את הדלת, פסלתם מעצמכם את הזכות הדמוקרטית שלכם להשפיע על ההחלטות של הוועדה.

אורית זוארץ:

ישראל ביתנו מנכסת את מקומו של השב"כ. האם ישראל ביתנו הופכת להיות השב"כ? שתחקור גורמים בצה"ל! יש כאן ועדת חוץ וביטחון ויש כאן שב"כ בישראל, ואתם עושים להם דה-לגיטימציה. נתניהו בחסותכם, ואתם פוגעים בסוברניות של השב"כ.

דוד רותם:

חברת הכנסת זוארץ, תפסיקי להגן על השב"כ, את האחרונה שיכולה להגן על השב"כ. קדימה הם האחרונים שיכולים להגן.

שלמה מולה:

מי נתן לך אפוטרופסות על צה"ל? חוצפה שכזאת.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת רותם, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת מולה, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה. חברת הכנסת זוארץ, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

אורית זוארץ:

ישראל ביתנו עושה דה-לגיטימציה לשב"כ, האם היא רוצה להחליף את השב"כ?

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ, אני קורא לך לסדר פעם שנייה.

שלמה מולה:

מה זה הדבר הזה? רק פניה מגיבה?

פניה קירשנבאום:

אתה יודע מה? תיכנס לוועדה ותגן גם אתה על הצבא.

אורית זוארץ:

אנחנו סומכים על מערכת הביטחון, על צה"ל, על המוסד ועל השב"כ, ואתם לא. בשביל מה צריך ועדת חקירה?

מיכאל בן-ארי:

הוא מטפל בגלעד שליט, לכי אתו.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה. רבותי, זה לא ילך.

דני דנון:

ממה אתם מפחדים? ממה הפחד?

נסים זאב:

אפשר לבקש משתיק קול? אי אפשר לדבר פה. אני חשבתי שמדברים על שמירת השבת, ואומרים לי השב"כ. לא הבנתי מה ההתלהמות הזאת. עכשיו אני רגוע...

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת זאב, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

שלמה מולה:

צריך ללכת - - -

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, במשפט הבא אני מוציא אותך.

אילן גילאון:

הצעה לסדר.

היו"ר יריב לוין:

אין הצעה לסדר עכשיו. חברת הכנסת קירשנבאום, בבקשה. רבותי, תאפשרו לחברת הכנסת קירשנבאום לסיים.

אילן גילאון:

אני לא מצליח לשמוע דבר.

פניה קירשנבאום :

אני כן מתכוונת, ואני חוזרת שוב על אותן רשויות שאני מתכוונת לזמן לוועדה, כמו רשות הביטחון, הצבא, אנשי שירות, רשות המסים ורשם העמותות, וזה כדי לבדוק את הנהלים ואת הכללים וכדי להיעזר בהם בבדיקה. אני לא הולכת להחליף אותם.

אני חושבת שאם יש ארגונים או גופים שמתעסקים בביקורת פנימית של מדינת ישראל וממומנים בכסף זר, זאת בעיה מאוד קשה. אני רוצה לשמוע איך הביקורת הזאת נעשית על ידי הרשויות האלה. אני רוצה להשיג את הדוח ולהגיש אותו גם לכנסת וגם לממשלה, כי יכול להיות שהדוח הזה יכול מספר הצעות לחקיקה, ויכול להיות שהדוח הזה יכול גם מספר הצעות לפעילות של אותם גורמים שהשתתפו בדיונים בוועדה. כל זה יוגש לכנסת ולשיקול דעתה.

שוב אני חוזרת ואומרת ופונה אליכם.

ניצן הורוביץ :

את תבדקי גם ארגוני ימין שפוגעים? את תבדקי ארגונים שמטיפים לסירוב פקודה?

היו"ר יריב לוין :

מספיק כבר, חבר הכנסת הורוביץ.

ניצן הורוביץ :

את תבדקי את ההשתלטות בצה"ל, שהממשלה שלך נתנה לה אוקיי? את זה לא תבדקי. את אלה שפוגעים בצה"ל את לא תבדקי.

היו"ר יריב לוין :

אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

ניצן הורוביץ :

מפניכם צריך להגן, מפניכם. אתם הסכנה, אתם הסכנה לדמוקרטיה במדינה.

היו"ר יריב לוין :

מספיק כבר, מספיק. מספיק עם סתימת הפיות הזאת, תן לה לדבר. מספיק.

שלמה מולה :

זאת היתה בדיחה גרועה.

פניה קירשנבאום :

הרי אמרתי מההתחלה, שאני לא מתייחסת לארגונים כארגוני שמאל וימין. אני מתייחסת לארגונים, שמגישים תביעות נגד בכירי צה"ל וחיילים בחוץ לארץ. אני מתייחסת לארגונים שקוראים לסרבנות בצה"ל, וזה לא משנה לי מאיזה צד של המפה הפוליטית הם נמצאים. אם אתה רוצה לבדוק שאכן זה נעשה, תיכנס לוועדה, כמו שאמרתי, ואל תסגרו בפניכם את הדלת. בעצם העובדה שאתם היום קובעים שאתם לא נכנסים, אתם בעצם החלטתם, שפטתם והוצאתם לנו פסק דין.

שלמה מולה :

היו"ר יריב לוין:

- - -

פניה קירשנבאום:

אל תתערב עכשיו, אתה כבר מתערב בפעם השלישית, ואני לא הפרעתי פעם אחת.

גימאל זחאלקה:

שים לב, יושב-ראש הוועדה, היא יכולה לצעוק עליך.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת זחאלקה.

גימאל זחאלקה:

תדאג לעצמך.

נחמן שי:

מזמן לא היה דיון הזוי כל כך.

פניה קירשנבאום:

יש גזר דין לוועדה הזאת, למרות שלא התעמקתם.

מיכאל בן-ארי:

מאיפה - - -

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, אתה מפריע לה, קצת כבוד, מה יש לכם?

פניה קירשנבאום:

בכל התקופה הזאת אני מרגישה שאני עובדת נגד כיוון הרוח, גם נגד התקשורת וגם נגד מפלגות השמאל, למרות שאני מנסה להסביר ולהגיד עד כמה אנסה שהפעילות של הוועדה תהיה אובייקטיבית וגלויה לכל.

אם אתם החלטתם בזה שאתם לא משתתפים להוציא כבר את גזר הדין, פסק הדין ואת הענישה -

- -

ניצן הורוביץ:

את כבר החלטת.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת הורוביץ.

ניצן הורוביץ:

היא לא החליטה...

היו"ר יריב לוין:

אני אשלח לך קלטת של חברת הכנסת קירשנבאום.

איתן כבל:

חבריה, הבטיחו אקשן, באתי...

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת כבל, אני מבקש ממך לשבת ליד חבר הכנסת הורוביץ. המתניות של חבר הכנסת אורון לא משפיעה עליו, אולי אתה תצליח.

שלמה מולה:

איפה סיעת העצמאות דרך אגב?

פניה קירשנבאום:

שאני אקריא את הסיכום?

היו"ר יריב לוין:

לא, אני.

פניה קירשנבאום:

המטרה היא לבדוק מי מבצע פעילות אנטי ישראלית באמצעות מימון זר, ולקבוע קריטריונים חד-משמעיים בכל הקשור למימון הארגונים ולדרכי פעולתם. תודה.

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה. חבר הכנסת דני דנון.

חיים אורון:

את יכולה לומר מה ההבדל בין הוועדה שלך לבין הוועדה השנייה.

פניה קירשנבאום:

אני מתייחסת לכל הארגונים - - -

היו"ר יריב לוין:

אנחנו נשמע את חבר הכנסת דני דנון, ואחר כך נשמע את היועץ המשפטי, כשהמנדט הזה נוסח כמובן בסיוע היועץ המשפטי של הכנסת, מבלי שיש בזה כמובן כדי להביע עמדה שלהם ביחס למחלוקות שישנן כאן, אבל לפחות הסתייענו בהן כדי שקו התייחסים יהיה ברור, ואני חושב שהוא ברור. אנחנו נשמע את ההבהרות ואת ההתייחסויות. אני רק רוצה לאפשר לחבר הכנסת דנון להציג את ההצעה לסדר שלו. אחר כך נשמע את היועץ המשפטי, ואז נפתח כאן את הדיון. ישנה בקשה של יושב-ראש הקואליציה, אני אאפשר גם לו להציג את העקרונות ביחס להרכב הוועדה שנעשו על דעתי, ולאחר מכן אני כמובן אפתח את הדיון ואאפשר לכל אחד ואחד מחברי הכנסת להביע את עמדותיו.

דני דנון:

ראשית, אני רוצה לפנות לחבר הכנסת אורון, כי אתה אולי הוותיק פה בחדר. אין גבול פה לצביעות. הרי אתה יושב פה עשרות שנים. הוקמו עד היום 24 ועדות חקירה פרלמנטריות, החל מהכנסת

הראשונה על ידי חברת הכנסת למדן זיכרונה לברכה, ואתם יודעים היטב את התקנון. ועדת חקירה פרלמנטרית נועדה לבדוק נושאים, שנמצאים על סדר היום הציבורי.

חיים אורון:

אדוני היושב ראש, יש לי זכות תשובה.

דני דנון:

מה שלקחתם היום זה את השם של ועדת חקירה פרלמנטרית, שבמהות שלה הכוונה היא לא לחקור, היא מלשון חקירה, מלשון בירור, כמו שחבר הכנסת טיבי מברר את נושא שילובם של ערביי ישראל במגזר הציבורי וקיים 26 ישיבות בכנסת האחרונה.

דב חנין:

כל הכבוד לו.

רוברט אילטוב:

והוא מאוד אובייקטיבי...

דני דנון:

והזמין את שר האוצר ואת שר התחבורה, וועדות חקירה אחרות שבדקו את השחיתות בישראל, אלימות במגרשי כדורגל, ועדת התביעות, יש לי פה רשימה של כל 24 ועדות החקירה שהוקמו.

איתן כבל:

יהיה תקציב לוועדה - - - ?

דני דנון:

אף אחד לא הועמד לדין, אף אחד לא נחקר, אף אחד לא שאלו אותו שאלות קשות, פשוט העלו נושא לסדר-היום - אז קודם כל בוא נהיה הגונים. נכון שבאים ואומרים: מקרתים, חוקרים, לא משתתפים. כולנו נדע קודם כל במה מדובר, בוועדת חקירה פרלמנטרית.

אחמד טיבי:

על מה מדברת שלך?

דני דנון:

ועדת החקירה הפלמנטרית שתוקם היום תעשה אותו דבר. היא תעיר ותגלה ותחשוף שני נושאים מהותיים. נושא ראשון זה מעורבות של ממשלות זרות בהוויה הציבורית שלנו. לי מפריע מאוד שהאיחוד האירופי מעביר מיליוני שקלים לארגונים בישראל, על מנת שיפעלו במגזר הפוליטי.

דב חנין:

זאת ביקורת על החוק של אלקין? אני רוצה להבין.

דני דנון:

אני מברך על כל חוק - - - שגם לו התנגדתם, ואני בטוח שבסוף הוועדה תהיה רשימה ארוכה של חוקים, תיקוני חקיקה.

אילן גילאון:

מה אתה חוקר?

דני דנון:

תבוא לוועדה, תשמע את החומרים, תמליץ ביחד.

אילן גילאון:

אתה יודע את הנתונים.

איתן כבל:

- - - אלקין יבוא אליו לוועדה, החוק שלו לא מספיק דרקוני - - -

אילן גילאון:

אם אין לכם, אני מוכן לנסוע ולהביא לכם את כל הנתונים שאתם צריכים.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת גילאון, תהיה לך זכות דיבור, תוכל לומר מה שאתה רוצה. למה, בשביל מה? מה זה נותן?

דני דנון:

אדוני היושב ראש, אני רוצה לקרוא פרוטוקולים של מוסדות האיחוד האירופי. בפרוטוקולים של מוסדות האיחוד האירופי כתוב שחור על גבי לבן, אני לא ממציא את זה, שממנים פרויקטים לעמותות בישראל, שהמטרה של המימון היא להעביר בוחרים למחנה השלום, לשכנע מצביעי ליכוד ומצביעים מהמגזר הרוסי להצביע אחרת. מיליוני יורו מועברים. ועדת החקירה תבדוק את הנושא הזה. זה בדיוק מה שמפריע פה לחלק מהאנשים בחדר.

איתן כבל:

היום התפרסם בעיתון הארץ על העברת כספים לליכוד.

דני דנון:

הברז הולך להיסגר, ואתם מפחדים מזה. הברז של הממשלות הזרות ייסגר, זה מה שמפריע לכם. הברז הולך להיסגר.

אחמד טיבי:

כספי קזינו.

אנסטסיה מיכאלי:

כספי טרור, אחמד טיבי.

מיכאל בן-ארי:

לך תתחבק עם האויבים שממנים אותך, לך תתחבק עם - - -

אחמד טיבי:

כספי קזינו.

אנסטסיה מיכאלי:

מדינת ישראל זה לא קזינו, חבר הכנסת טיבי.

אחמד טיבי:

אתם עושים ממנה קזינו.

דני דנון:

נושא שני שאנחנו נבדוק זה נושא רכישת הקרקעות על ידי כסף שמגיע מממשלות זרות. כל חברי הכנסת המפוארים שיושבים פה, אני רוצה שאחד יסביר לי למה מממשלות זרות צריכות להעביר כספים ולהתערב בהוויה הציבורית שלנו.

אורית זוארץ:

כמו שישאל מפעילה את מש"ב ותומכת ב-170 מדינות בעולם, מר דנון, לידיעתך.

רוברט אילטוב:

כשתהיו בשלטון, אתם יכולים להיות - - -

פניה קירשנבאום:

מש"ב מדריכה אותם, לא מעבירה כסף.

אורית זוארץ:

היא מעבירה כסף.

פניה קירשנבאום:

לא נכון, תבדקי.

דני דנון:

אנחנו מזמינים את כל חברי הכנסת, שרוצים את טוהר המידות, לבוא לוועדה. כתב שופט בית המשפט העליון, השופט ברנדייס בארצות הברית, שקרני אור השמש הן חומר החיטוי הטוב ביותר.

ניצן הורוביץ:

הוא אמר עוד כל מיני דברים, אבל אותם אתה לא מצטט.

דני דנון:

תבואו לוועדה. אתם רוצים לבדוק את ארגוני הימין? נבדוק את ארגוני הימין, את ארגוני השמאל, כל ממשלה שמעבירה כספים למדינת ישראל ורוכשת קרקעות, אפשר לבדוק בוועדה. לכן אדוני היושב ראש, ראשית חשוב לי בכל אותם דמוקרטים - - -

היו"ר יריב לוין:

אם לא שמתם לב, חבר הכנסת כבל כבר עשה תנועה משמעותית לכיוון מרכז המפה הפוליטית, הוא אומר שרק מעונן חלקית. רק מעונן, לא גשום, רק חלקית. טוב, אנחנו כבר בכיוון הנכון. חבר הכנסת כבל, חבר הכנסת אלקין עוד כאן מבחינת המשא ומתן הקואליציוני.

איתן כבל:

--- אלקין, עם החוק שהוא הגיש, הוא לא יכול לשבת ליד דני דנון.

אורית זוארץ:

שמאלני מדי.

דני דנון:

לסיום, אדוני היושב-ראש, אני מקווה שהאנרגיות האלה שמונעות בבית לא מונעות מאותם אלפי יורו שמוזרמים מדי חודש על ידי האיחוד האירופי למדינת ישראל. זה מה שאני מקווה.

אורית זוארץ:

די, הרסתם את יחסי החוץ שלנו, מה עוד נשאר? אין מה להרוס יותר.

דני דנון:

אחר כך אנחנו נבדוק את הכול בצורה מקצועית בוועדה. אני מזמין את כל חברי הכנסת, שמחרימים את הוועדות, אבל הגיעו לפה ---

אילן גילאון:

אבל למי שיש חובות, אתם תשלימו? אנחנו בגירעון ---

דני דנון:

אני מזמין אתכם גם לבוא לוועדת החקירה הפרלמנטרית.

שלמה מולה:

לתת לך פלטפורמה? לא מאתנו.

אחמד טיבי:

מה המנדט של הוועדה שלך?

דני דנון:

מנדט הוועדה הוכר על ידי היושב-ראש, הוא עסק בשני נושאים עיקריים, חבר הכנסת טיבי: אחד – מעורבות של ממשלות זרות במימון פעילות בישראל.

חיים אורון:

אבל זה גם בוועדה שלה, למה שניים?

שלמה מולה:

מה ההבדל ביניכם?

אילן גילאון:

עוד פעם חזרנו לאשכנזים, ספרדים?

חיים אורון:

פניה, את לא עוסקת בממשלות זרות, רק הוא? את בארגונים והוא בממשלות?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת אורון, רבותי, אני כבר הסברתי שהיועץ המשפטי יתייחס לנושא הזה.

נסים זאב:

אדוני היושב ראש, יש לי הצעה לסדר.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת אלקין, אתה רצית התייחסות קצרה לסוגיית ההרכב, שהיא גם על דעתי מבחינת החלוקה הסייעתית, ולאחר מכן אני אבקש מהיועץ המשפטי של הכנסת לדבר.

נסים זאב:

אדוני היושב-ראש, אני יכול להציע משהו? הצעה קצרה. כל מי שמדבר פה, שידבר בחדר אטום. אני מאוד רציני, הקרקס פה בלתי נסבל.

אילן גילאון:

נסים, ברגע שאתה פה, החדר כבר אטום.

קריאה:

שידבר בפה אטום.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת גילאון, למה? אני לא יכול להעיר לך כל הזמן. חבר הכנסת אלקין, בבקשה.

זאב אלקין:

תודה רבה, אדוני היושב-ראש. מייד אציג את ההצעה להרכב של שתי הוועדות, שבאה לאחר התיאום עם הסייעות. המפתח היה מאוד פשוט, הוא היה פרופורציונאלי לפי המבנה של הכנסת. בכל אחת מהוועדות הוא נבנה על בסיס של תשעה חברים כמקסימום לפי התקנון, שני מקומות לסייעת ליכוד, שני מקומות לסייעת קדימה, מקום אחד לסייעת ישראל ביתנו, מקום אחד לסייעת ש"ס. לאחר מכן מקום אחד לסייעות העבודה ומרצ ביחד.

איתן כבל:

זאב אלקין:

מקום אחד לסייעות רע"ם-תע"ל חד"ש ובל"ד ומקום אחד - - -

קריאה:

שניים, לא?

זאב אלקין:

לא, מקום אחד בכל ועדה, ביחד שניים. אחד בוועדה אחת, אחד בוועדה אחרת. אני מציג את המפתח של הוועדה. מקום אחד לשלוש סיעות – סיעות יהדות התורה, האיחוד הלאומי והבית היהודי.

חיים אורון:

בלי עצמאות אי אפשר... אני מבקש, מה זה בלי עצמאות?

היו"ר יריב לוין:

אתה שמעת אותו מסיים? תן לו לסיים. אתה באמת חושב שחבר הכנסת אלקין לא יתייחס לסיעת העצמאות?

חיים אורון:

שמעת אותו, הוא גמר. בלי עצמאות.

זאב אלקין:

בהתאם למפתח הזה, אדוני היושב-ראש, אלה השמות שנמסרו לי, ואני רוצה לעדכן את חברי הוועדה. לגבי הוועדה של חברת הכנסת פניה קירשנבאום, ועדת החקירה הראשונה שנוסף אליה כמועמדת ליושב-ראש, נמסרו לי השמות הבאים: חבר הכנסת זאב אלקין וחברת הכנסת מירי רגב מסיעת הליכוד, חבר הכנסת אורי מקלב מסיעת יהדות התורה, חבר הכנסת נסים זאב מסיעת ש"ס.

ניצן הורוביץ:

--- השתמטות החרדים מצה"ל.

היו"ר יריב לוין:

--- חבר הכנסת הורוביץ ---

ניצן הורוביץ:

כן, כן.

היו"ר יריב לוין:

אבל אל תפריע לו. תחזור על ההרכב.

זאב אלקין:

חברת הכנסת פניה קירשנבאום מועמדת כיושבת-ראש. חבר הכנסת זאב אלקין ומירי רגב מסיעת הליכוד, חבר הכנסת אורי מקלב מסיעת יהדות התורה וחבר הכנסת נסים זאב מסיעת ש"ס.

איתן כבל:

היו"ר יריב לוין:

אי אפשר ככה.

זאב אלקין:

לא סיימתי.

שלמה מולה:

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, אתה רוצה לצאת?

שלמה מולה:

לא, לא לצאת. לא שמעתי טוב.

זאב אלקין:

השם הבא זה חבר הכנסת דוד רותם, שהוא לא לפי המפתח הסיעתי, אלא שכשפניתי לשלוש הסיעות, רע"ם-תע"ל, חד"ש ובל"ד, הן הודיעו לי במליאה שני שמות, אחד לכל ועדה.

אחמד טיבי:

לא בשם הסיעות. אנחנו לא רוצים להיות. הוא מתאים.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת טיבי, אל תדאג. אני אשאל, לא ימונה אדם שאינו על דעתכם כנציג שלכם.

רוברט אילטוב:

אבל הוא קיבל את ההצעה שלהם.

זאב אלקין:

ההודעה שנמסרה לי על ידי הנציג של שלוש הסיעות בטענה שזה מתואם עם שלושתן היא כך - - -

אחמד טיבי:

אתה דיברת עם שלושתנו - - -

זאב אלקין:

נכון, ישבתם שם שלושתכם, נכון.

אחמד טיבי:

והצענו לך את חמד עמאר כבדיחה. אתם רציתם יהודי, כי זו מדינה יהודית.

זאב אלקין:

אני אמרתי שאנחנו נקבל כל הצעה שלכם.

אחמד טיבי:

אנחנו מהמקום שלנו לא רוצים. הכי מתאים בן-ארי ומנהל ועדה איתמר בן-גביר...

נינו אבסדזה:

איתמר בן-גביר השופט...

דני דנון:

מי מנהלת הוועדה שלך? אני לא קבעתי לך את מנהל הוועדה שלך.

אחמד טיבי:

זו המלצה, אני ממליץ. או שתקבלו או שלא תקבלו, אנחנו לא שם.

פניה קירשנבאום:

אני לא הבנתי למה הצעתם את עמאר חמד בצחוק.

אחמד טיבי:

כי היתה לו באותו זמן הצעת חוק.

פניה קירשנבאום:

באמת לא הבנתי, עמאר חמד שירת בצה"ל, נאמן למדינת ישראל, ואני לא מבינה למה לעשות מחבר הכנסת צחוק.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת קירשנבאום, אני כבר אמרתי שחבר הכנסת חמד עמאר הוא אחד מחברי הכנסת הראויים ביותר שיושבים בכנסת הזאת, מה גם שהוא עושה כאן עבודה מדהימה.

אחמד טיבי:

ויי ויי...

היו"ר יריב לוין:

- - - ההתייחסות אליו בפרט בהיעדרו, וחבר כנסת טיבי, אני לפחות יכול לומר לך שאני גאה שיש בכנסת ישראל חבר כנסת כזה.

חבר הכנסת אלקין, אני מבקש שתעבור לוועדה השנייה, כאשר אני מודיע שבתום דברך אני אשאל את שלושת הנציגים שיושבים כאן, כל אחד מטעם מפלגתו שלו, ואני אקבל ואקבע אך ורק על פי בקשתם - - -

אורית זוארץ:

איל היועץ המשפטי לא מדבר?

היו"ר יריב לוין:

אתם לא נותנים לו.

אורית זוארץ:

אנחנו מחכים בסבלנות.

היו"ר יריב לוין:

רבותי, הרי זה לא יעזור, אתם יודעים שאצלי בוועדה אני מאפשר לכולם לדבר. בסוף נגיע גם להצבעות ונקבל החלטה.

חיים אורון:

תצביע, יהיה סדר.

היו"ר יריב לוין:

בואו נתקדם, כי כל ההפרעות האלה לא נותנות דבר.

זאב אלקין:

אני הייתי באמצע המשפט, אז אני אשלים אותו, ואז אולי זה יקל על חבר הכנסת טיבי. אני רוצה להיות מדויק, ההודעה שנמסרה לי היתה כזאת – אנחנו שלוש הסיעות מוותרות על הייצוג בוועדה, ומצד שני אנחנו מוכנות לתרום את המקום שלנו לשני חברי הכנסת שהזכרתי, לא על חשבון הסיעות שלנו.

אחמד טיבי:

כי הוספנו מנהל ועדה.

ניצן הורוביץ:

אין שום טעם - - -

אחמד טיבי:

כדאי גם להחזיר את כהנא מהקבר.

אורית זוארץ:

כבוד יושב-הראש, לא ברור לי למה מחלקים שלל, עוד לפני שהיועץ המשפטי דיבר.

היו"ר יריב לוין:

רבותי, זאת ההצעה, וצריך להציג את ההצעות כדי שהיועץ המשפטי יוכל להתייחס אליהן.

רוברט אילטוב:

קוראים לזה שלל היום? אז למה את קוראת לזה שלל?

זאב אלקין:

לגבי הוועדה השנייה, המועמד כיושב-ראש הוא חבר הכנסת דני דנון. מועמדים לחברות – חברת הכנסת ציפי חוטובלי מסייעת הליכוד.

אורית זוארץ:

יריב, אתה הצעת לחלק מכתב אנונימי?

היו"ר יריב לוין:

כן, היתה בקשה אלי.

אורית זוארץ:

מה זה אזרחים שאכפת להם?

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ, כמה אפשר להפריע? אני מחלק כל מסמך שמובא אלי ומבקשים ממני להניח אותו על שולחן הוועדה, אני לא מסתיר כלום. אני לא בודק מי שלח ולא בודק מי ביקש, אני מחלק הכול, זאת דמוקרטיה אמיתית. זו דמוקרטיה.

נינו אבסדזה:

במסגרת הדמוקרטיה שלך, גם המכתב הוא מכיוון מוגדר מאוד. במסגרת הדמוקרטיה שלך, המכתב בא מכיוון מאוד מסוים.

היו"ר יריב לוין:

הבא שיפריע, ייצא החוצה.

רוברט אילטוב:

תארגני מכתב מהכיוון שלך.

נסים זאב:

הוועדה תחקור גם את הנייר הזה...

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת אבסדזה, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

נסים זאב:

דבר ראשון צריכים לחקור - -

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת נסים זאב, פעם ראשונה ואחרונה.

נסים זאב:

- - ונקיים הצבעה.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת זאב, אני קורא לך לסדר פעם שנייה. חבר הכנסת אלקין, בבקשה.

זאב אלקין:

אני ממשיך. נדמה לי שעצרתי אחרי שהזכרתי את חברת הכנסת אנסטסיה מיכאלי מסיעת ישראל ביתנו.

אחמד טיבי:

מאוד מאוד מתאימה...

היו"ר יריב לוין:

תודה. חבר הכנסת טיבי, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. אתה מנצל את זה שאני לא יכול להוציא אותך.

רוברט אילטוב:

אתה מחלק ציונים לחברי כנסת, וזה לא מקובל.

זאב אלקין:

למען הבהר ספק, חבר הכנסת דני דנון מועמד כיושב-ראש, חברת הכנסת ציפי חוטובלי מסיעת הליכוד, חברת הכנסת אנטטסיה מיכאלי מסיעת ישראל ביתנו, חבר הכנסת אריה אלדד מסיעת האיחוד הלאומי, חבר הכנסת אברהם מיכאלי מסיעת ש"ס, והמועמד השישי קשור לאותה הודעה שמסרתי קודם, חבר הכנסת מיכאל בן-ארי, אלא אם כן סיעות רע"ם-תע"ל, חד"ש ובל"ד יודיעו אחרת.

אחמד טיבי:

בתנאי שאיתמר בן-גביר יהיה המנהל...

מיכאל בן-ארי:

אנחנו עומדים בפני רגע מכונן.

זאב אלקין:

סיעות קדימה, עבודה ומרצ הודיעו לי שהן לא מעוניינות להיות מיוצגות בוועדה.

איתן כבל:

יכול להיות שנשקול את מקומנו לעצמאות.

היו"ר יריב לוין:

אנחנו עומדים בפני רגע מכונן בכנסת, שבו חבר הכנסת אחמד טיבי בשם סיעת רע"ם-תע"ל, חבר הכנסת דב חנין בשם סיעת חד"ש, וחבר הכנסת ג'מאל זחאלקה בשם סיעת בל"ד צריכים להודיע - -

אחמד טיבי:

תשאל אותנו, אל תגיד מה אנחנו רוצים להגיד.

היו"ר יריב לוין:

- - האם הם ממנים את חבר הכנסת מיכאל בן-ארי לנציגם בוועדה, או שמא כאשר הם לא התכוונו למנות אותו כאשר הם אמרו שהם ימנו אותו, הם מבקשים למנות מישהו אחר או לא למנות אף אחד. חבר הכנסת טיבי, אתה מדבר בשם שלוש הסיעות?

אחמד טיבי:

אני רוצה שתשמע. אנחנו לא רוצים להיות חברים בוועדה. המקום שלנו יישאר ריק, כמו של קדימה ומרצ.

איתן כבל:

ומה אתי?

אחמד טיבי:

גם העצמאות. אנחנו לא רוצים להיות חברים בוועדה הזאת. המלצה, אם אתם רוצים לקבל, כדי שהעולם יידע מי החוקרים, יש חוקר ראשי דני דנון ופניה קירשנבאום, ומי הנחקרים.

דני דנון:

אל תדאג לנו, אנחנו נעשה את העבודה טוב מאוד. אל תדאג לנו, אנחנו נעשה את העבודה טוב, אל תדאג. מי שלח אתכם ללוב? מי שלח אתכם למרוקו?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת דנון.

אורית זוארץ:

אתה רוצה להרוס את היחסים שלנו עם מרוקו עכשיו, דני דנון?

אחמד טיבי:

אבל אנחנו לא מפחדים מכם.

מיכאל בן-ארי:

למה לא קיבלת שמלה מקדאפי?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, זאת לא חנות אופנה פה.

רוברט אילטוב:

הוא נישק לו רק נעל אחת, הוא היה צריך לנשק לו שתיים.

אחמד טיבי:

אנחנו לא רוצים להיות חברים.

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה, אני חושב שאנחנו כולנו מופתעים... חבר הכנסת חנין, יש לך מה להוסיף?

דב חנין:

בהחלט.

היו"ר יריב לוין:

אתה חולק על העמדה?

דב חנין:

אדוני נותן לי לדבר?

היו"ר יריב לוין:

אני שואל, אם זו ההודעה, אנחנו עכשיו נדבר על הסוגיה הזאת.

פניה קירשנבאום:

על הנושא של מינוי הוועדה.

דב חנין:

אני רוצה להסביר את העמדה שלנו בשני משפטים.

היו"ר יריב לוין:

שני משפטים.

דב חנין:

הרעיון של מר בן-ארי כחבר בוועדה הוא רעיון שבעצם מכוון לסיעת הליכוד. מר בן-ארי היום הוא זה שקובע את האגינדה של הליכוד.

דני דנון:

אל תיתן לנו עצות.

דב חנין:

ולכן סיעת הליכוד תמנה אותו - - -

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה על ההערה.

אורית זוארץ:

לנמק את עמדת קדימה.

היו"ר יריב לוין:

לא, את עמדת קדימה אני לא מנמק. עמדת קדימה הועברה אלי מנומקת על ידי חבר הכנסת מולה. התייחסנו אליה בהתחלה והתייחס חבר הכנסת מולה למכתבו, ולכן אנחנו לא בסיבוב שני בעניין הזה. אם כך, זו ההצעה ביחס להרכב. אני מבקש לקרוא את ההצעה למנדט - - -

שלמה מולה:

אדוני היושב-ראש לא חילק את המכתב לחברי הוועדה.

היו"ר יריב לוין:

אז אני מבקש לחלק את המכתב של חבר הכנסת מולה, אם מישהו לא קיבל אותו. אני עובר לקרוא את המנדט של הוועדות.

איתן כבל:

דרך אגב, הם לא צריכים הרבה, יש תקדים.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת כבל, אני רק רוצה לומר לך דבר אחד בהקשר להערה הקודמת שלך. אנחנו קובעים עכשיו את ההרכב. אם אתם רוצים למנות נציג, תמנו. אם לא, אחר כך לבוא לפני ההצעות למנות נציג, אני מניח שהדבר הזה לא יתאפשר. לכן יש לכם את השהות להחליט אם אתם רוצים. כל עוד לא נצביע ונאשר את ההרכב, תוכלו למנות נציג. אני בהחלט בעד שתשקלו שוב את העמדה שלכם.

אילן גילאון:

תו לנו לחשוב על זה.

חיים אורון:

תן לנו עוד 48 שעות.

היו"ר יריב לוין:

תאמין לי, אתן לכם.

אחמד טיבי:

האם אפשר להצביע על הקמת ועדה אחת כדי לחסוך במשאבים?

היו"ר יריב לוין:

גם את ההצעה הזאת אני אביא בסוף הדיון, במסגרת ההצעות.

אחמד טיבי:

ועדה אחת.

איתן כבל:

אפשר שבוע, שבוע...

היו"ר יריב לוין:

אין שום בעיה, חבר הכנסת טיבי, אתה תבקש להביא במסגרת ההצעות וזה יתאפשר.

רבותי, אני קורא: ההצעה הראשונה היא הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא פעילות ארגונים ישראלים הנוטלים חלק בדה-לגיטימציה של צה"ל. "הוועדה תבדוק את הנושאים הבאים: א. מידת המעורבות של ארגונים ישראלים בדה-לגיטימציה של צה"ל וחייליו; ב. דרכי המימון של הארגונים האמורים; ג. הכלים והסמכויות העומדים לרשות רשויות המדינה, לרבות רשם העמותות, למניעת פעילות ארגונים ישראלים שתכליתה פגיעה בצה"ל ובחייליו, ואופן השימוש בכלים אלה; ד. הצורך בתיקוני חקיקה ובהחלטות ממשלה בנושאים המפורטים לעיל, ומתן המלצות ביחס לתוכן תיקוני החקיקה וההחלטות כאמור".

הרכב הוועדה יהיה כפי שצינו כאן, ולוועדה תהיינה אותן סמכויות שנתונות שלכל אחת מוועדות הכנסת בעבודתה.

ארבל אסטרך:

זימון וקבלת מידע.

היו"ר יריב לוין:

בעניין זימון וקבלת מידע.

ההצעה השנייה היא הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא מעורבות ממשלות זרות במימון ארגונים ישראלים וברכישת קרקעות בישראל. "הוועדה תבדוק את הנושאים הבאים: א. מימון בידי ממשלות זרות" - ויש כאן תוספת שהתבקשתי להוסיף על ידי חבר הכנסת דנון, ונדמה לי שהיא תואמת את החלטת המליאה - וגופים בין-לאומיים הנתמכים על ידי ממשלות זרות" של ארגונים ישראלים, שפעילותם נועדה להשפיע על השיח הפוליטי בישראל, לרבות מידת השקיפות של מקורות המימון והשימוש שנעשה

בו; ב. מעורבות של ממשלות זרות וגופים, כאמור, ברכישה מאורגנת של קרקעות מדינה וקרקעות פרטיות בישראל".

ניצן הורוביץ:

זה לא היה בהחלטת המליאה. זו חריגה מהחלטת המליאה, אתה הוספת את זה עכשיו.

דני דנון:

ועדת הכנסת - - -

ניצן הורוביץ:

הייתי במליאה, ואתה המצאת את זה עכשיו.

היו"ר יריב לוין:

תפסיק לסתום פיות, איזה מן תרבות זו? איזה מתן תרבות זו?

ניצן הורוביץ:

מה אתה מכניס פה? זה לא מספיק רחב החקירה הזאת?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת הורוביץ, תודה רבה. אני מודה לך, ואני עוד יותר אודה לך, אם תצליח לתת לאנשים לדבר גם בלי להפריע להם כל הזמן.

"ג. הכלים והסמכויות העומדים לרשות רשויות המדינה, לרבות רשם העמותות, בעניין מימון בידי ממשלות זרות כאמור; ד. הסדרים חקיקתיים בתחומים האמורים לעיל במדינות דמוקרטיות אחרות".

ג'מאל זחאלקה:

אני מציע למחוק את המילה "דמוקרטיות".

מיכאל בן-ארי:

קדאפי הוא הדמוקרט...

ג'מאל זחאלקה:

צריך להיות "במדינות לא-דמוקרטיות אחרות".

רוברט אילטוב:

בלוב.

היו"ר יריב לוין:

"ה. הצורך בתיקוני חקיקה ובהחלטות ממשלה בנושאים המפורטים לעיל, ומתן המלצות ביחס לתוכן תיקוני החקיקה וההחלטות כאמור". ושוב, גם לוועדה הזאת תהיינה כל הסמכויות הנתונות לוועדות הכנסת בעבודתן לעניין זימון וקבלת מידע.

היועץ המשפטי, עורך דין איל ינון, בבקשה.

ג'מאל זחאלקה :

נפלה טעות, אדוני. כתוב פה: לבדוק "במדינות דמוקרטיות אחרות". צריך להיות "במדינות לא-דמוקרטיות אחרות".

היו"ר יריב לוין :

תודה, חבר הכנסת זחאלקה. כשאתה תהיה ברשות דיבור, אנחנו נאזין רוב קשב להרצאתך המלומדת על דמוקרטיה. תודה, בבקשה חבר הכנסת איל ינון.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

ברשות היושב-ראש וחברי הוועדה הנכבדים, אני מבקש לומר מספר דברים בקצרה ובתמצית, הן באשר למסגרת הדיון המתקיים היום בוועדה, הן בנוגע לשאלות שעלו במהלך השבועות האחרונים בכנסת ומחוצה לה בקשר להצעות להקים את ועדות החקירה נשוא הדיון.

ראשית, למסגרת הדיון, סעיף 22 לחוק-יסוד: הכנסת קובע כך: "הכנסת רשאית למנות ועדות חקירה, אם על ידי הסמכת אחת הוועדות הקבועות, ואם על ידי בחירת ועדה מבין חבריה, כדי לחקור דברים שהכנסת קבעה". אני חוזר, כדי לחקור דברים שהכנסת קבעה. "בכל ועדת חקירה יהיו גם נציגים של סיעות שאינן משתתפות בממשלה, לפי יחסי הכוחות של הסיעות בכנסת". עד כאן ציטוט של סעיף 22 לחוק יסוד: הכנסת.

בהתאם לסעיף זה, נקבע פרק בתקנון הכנסת, המסדיר את אופן הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית, וקובע כי הליך ההקמה יהיה בן שלושה שלבים. השלב הראשון שמתקיים במליאת הכנסת, ובו מציג חבר הכנסת את הצעתו להקים ועדת חקירה פרלמנטרית כהצעה לסדר-היום. הליך זה התקיים בעניין שלפנינו ביום החמישה בינואר, ובו אישרה הכנסת להעביר לוועדת הכנסת את הצעותיהם של חברי הכנסת קירשנבאום ודנון.

השלב השני המתקיים היום בוועדת הכנסת, ובו על ועדת הכנסת להציע למליאה להקים ועדת חקירה ולפרט את סמכויותיה ותפקידיה, וכן לקבוע את הרכבה, אם על ידי הסמכת אחת מהוועדות הקבועות לשמש כוועדת חקירה, או בקביעת הרכב חדש של חברים במספר שלא יעלה על תשעה, ובו גם נציגים מסייעות האופוזיציה. לצד הצעה זו, רשאית ועדת הכנסת להציע להסיר את ההצעה מסדר-יומה של הכנסת. בנוסף, ועדת הכנסת יכולה לצרף להצעתה הסתייגויות של חברי הכנסת ושל נציגי הממשלה, לרבות הסתייגויות השוללות את עצם ההצעה להקים ועדת חקירה.

השלב השלישי יתקיים שוב במליאת הכנסת, ובו הכנסת תדון בהצעת ועדת הכנסת במסגרת דיון אישי. התקנון מפרט את סדרי הדיון ואת אופן ההצבעה במליאה. ראשית מצביעים על ההצעות שלא להקים את הוועדה, אם יש כאלה. אם הן נדחו, מצביעים על ההסתייגויות האחרות, ולבסוף על הצעת ועדת הכנסת להקים את ועדת החקירה. עד כאן ביחס לפרוצדורה הנוגעת להקמת ועדת חקירה פרלמנטרית ולהוראות החוק והתקנון הרלוונטיות לעניין זה.

עתה אבקש להוסיף דברים ביחס לשאלות שעלו בשבועות האחרונים בכנסת ומחוצה לה בעניין ההצעות המונחות היום בפניכם. בהקשר זה עלו שאלות, הן בעניין עצם סמכותה של הכנסת להקים ועדות חקירה מסוג זה, הן ביחס לסמכויות של ועדות החקירה שתוקמנה, והן בנוגע לשימוש בכלי של ועדת חקירה פרלמנטרית לצורך בירור הסוגיות שאותן מבקשים המציעים לברר. במישור סמכותה של הכנסת להקים ועדות חקירה פרלמנטריות, כפי שראינו, הסעיף המסמיך בחוק-יסוד: הכנסת כללי ורחב. ציטטתי ממנו, והמילים הרלוונטיות "כדי לחקור דברים שהכנסת קבעה". קשה מאוד ללמוד ממנו על גבולות הגזרה של ועדות החקירה הפרלמנטריות. אף בפסיקה לא מצאנו התייחסויות משמעותיות לסמכויותיה של ועדת חקירה פרלמנטרית. גם תקנון הכנסת לא מסייע בידינו בסוגיה זו, שכן כאמור הוא עוסק רק, רק באופן הקמת הוועדה ובסדרי הדיון במליאת הכנסת ובוועדת הכנסת.

יצוין כי לעניין ועדות חקירה פרלמנטריות יוחד פרק שלם בתקנון הכנסת, אולם הפרק כולל רק את סימן א', שעניינו הקמתה של הוועדה, ולא נכללים בו הסימנים הבאים שהיו אמורים לעסוק בסמכויותיה ובאופן עבודתה, שכן בשעתו לא היה רוב לקבלתם. זו גם ככל הנראה הסיבה, שוועדת חקירה פרלמנטרית כשמה לא כן היא, כשמה לא כן היא. היא נושאת שם מרשים ומחייב, שמעורר הקשרים של חקירה מעין שיפוטית דוגמת ועדות חקירה ממלכתיות, אך בפועל היא נעדרת כל סמכות שמאפיינת ועדת חקירה ממלכתית או גוף מעין שיפוטי אחר, וסמכותה אף פחותה משל ועדה רגילה בכנסת, שכן היא אינה מוסמכת

לחוקק. ככלי פרלמנטרי, היא מסווגת במסגרת כלי הפיקוח של הכנסת על הממשלה, אך מבחינת סמכויותיה ותכניה, היא מוגבלת בעצם לקיום דיון ציבורי בלבד.

עניין זה מתקשר לשאלה שנשאלנו בדבר סמכותה של ועדת חקירה פרלמנטרית לחקור גופים אזרחיים שאינם נמנים על הרשות המבצעת. על כך נשיב בפשטות, כי ועדת חקירה פרלמנטרית, בדומה לכל ועדה אחרת בכנסת, אינה יכולה לחייב גופים שאינם נמנים על הרשות המבצעת להופיע בפניה או למסור לה מידע.

עוד נשאלנו, האם כלל רשאי הכנסת להקים ועדת חקירה, שמושא חקירתה אינו גופי הממשלה. אכן לרוב ועדת חקירה פרלמנטרית נועדה לחקור כשלים של הרשות המבצעת, וזאת כחלק מסמכות הפיקוח של הכנסת על הממשלה. עם זאת, ההיסטוריה מלמדת כי בעבר הוקמו ועדות חקירה פרלמנטריות, שעסקו בנושאים שאינם פיקוח ישיר על גופי הרשות המבצעת, כגון: הוועדה לחקר האלימות בספורט, הוועדה לעניין איתור והשבת נכסים של נספי השואה וועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא עמלות הבנקים ועוד.

אולם, מה בכל זאת מבדיל בין אותן ועדות שהוקמו בעבר לבין שתי הוועדות שאותן מבקשים המציעים להקים עתה? ההבדל הראשון - שהוועדות המוצעות עתה עוסקות לראשונה בתולדות הכנסת בנושאים אידיאולוגיים מובהקים, ומבקשות לטפל בגופים המזוהים רק עם צד אחד של המפה הפוליטית המצוי כיום באופוזיציה. ההבדל השני, והוא החשוב יותר, הוא שהוועדות הללו, בניגוד לוועדות שהוקמו בעבר, מבקשות לעסוק במה שמתפרש כהצרה והגבלה של זכויות יסוד במשטר דמוקרטי, ובהן זכות היסוד לחופש הביטוי, חופש המחאה וחופש ההתאגדות הפוליטית, זכויות שהן בלב לבו של משטר דמוקרטי. מושכלות יסוד של שיטות משפטיות במשטרים דמוקרטיים הן שגופי החברה האזרחית רשאים לפעול בחופשיות רבה ובהתערבות מינימאלית של רשויות המדינה, וזאת במסגרת המגבלות החוקיות המצומצמות יחסית, הקיימות בתחום חופש הביטוי וחופש ההתאגדות.

עצם הקמתן של ועדות חקירה פרלמנטריות, שמתאור תפקידן משתמע הצרה והגבלה של גופים אזרחיים, גם אם כאמור הוועדות נעדרות סמכויות חקירה ואכיפה אמיתיות, יוצרת את אותו אפקט שכונה בפסיקת בית המשפט העליון בהקשרים של חופש הביטוי "אפקט מצנן", "אפקט היוצר אווירה ציבורית המאיימת על חופש המחשבה והמחאה", אפקט הנתפס מבחינה משפטית כבעייתי במשטר דמוקרטי.

סיכומם של דברים. לאור הוראות חוק-יסוד: הכנסת והתקנון, לא ניתן לדעתי לקבוע, כי הקמת ועדות החקירה הפרלמנטריות בנוסח המונח בפניכם לוקה בפגם של חוסר סמכות או אי-חוקיות במובן הצר של מושגים אלה. עם זאת, ללא ספק המדובר בתקדים, המעורר שאלות יסוד בדבר אופיין של ועדות חקירה פרלמנטריות והיקפן של זכויות המצויות בליבת המשטר הדמוקרטי. על כן, על הוועדה ועל הכנסת מוטלת אחריות רבה, בשעה שהיא באה להחליט על הקמתן של ועדות אלה לשקול בזהירות את הנזק אל מול התועלת בהקמתן.

אחמד טיבי:

תתפטר, דני דנון, תתפטר אתה וקירשנבאום. אתם צריכים להתפטר אחרי הדברים האלה, שמעת?

מיכאל בן-ארי:

לוחמי חופש.

דני דנון:

אתה לא תחליט מה יהיה פה, טיבי. אתם מפחד, אתה מפחד, ממה אתה מפחד? אנחנו נחקור מי שלח אותך ללוב ולמרוקו, תפסיק לפחד.

אחמד טיבי:

תתביישו.

דני דנון:

את המטוס של קדאפי שהביא אותך מירדן, גם את זה נחקור.

רוברט אילטוב:

מי מימן אותה?

אחמד טיבי:

קדאפי הזמין אותנו, אני אומר לך.

נינו אבסדזה:

אתם מפחדים מכל מה ששמעתם כרגע. דני, אתם פוחדים מזה פחד מוות, אתם שהולכים לחקור את הדה-לגיטימציה, פוחדים.

אורית זוארץ:

כבוד היושב-ראש, יש דיון? נרשמנו לדיבור. היועץ המשפטי אמר הכול, אין מה להוסיף.

היו"ר יריב לוין:

תודה. שעת הצעקות הסתיימה? לא, התשובה לא. אתם הרי צעקתם. אם היית מבקש הצעה לסדר במקום לצעוק - בחרתם לנצל את זכות הצעקה במקום את זכות הדיון. רבותי, אני רוצה לתת רשות דיבור לחבר הכנסת בן-סימון, בבקשה. רבותי, לפחות לחבר הכנסת בן-סימון, שישב כאן וכיבד את כולם והקשיב לכולם, כאשר הוא מבקש לדבר והוא ברשות דיבור, תכבדו אותו.

נסים זאב:

הוא כבר מדבר בעולם הרבה נגד מדינת ישראל.

היו"ר יריב לוין:

בבקשה, חבר הכנסת בן-סימון, ובכך אני פותח את הדיון. יש רשימה.

נסים זאב:

הרשימה השחורה, גם אני נרשמתי, אדוני היושב-ראש.

היו"ר יריב לוין:

רבותי, כל מי שירצה לדבר, ידבר. חבר הכנסת בן-סימון, אני רק מבקש להגביל את הדיון, כך שכל אחד ידבר ארבע דקות.

נסים זאב:

למה ארבע?

דב חנין:

היו"ר יריב לוין:

כך שנוכל לשמוע את כולם. תודה. חבר הכנסת חנין, אתה בטח לא יכול להיות ציני, כי אתה כבר היית פעמיים ברשות דיבור, והפכת אותן לנאום שלם. חבר הכנסת בן-סימון, אחריו תהיה חברת הכנסת קירשנבאום, ואחריו חבר הכנסת חנין.

דניאל בן-סימון:

אני רוצה לומר, שבדמוקרטיה יש מעט רגעים, שאנשים מתעלים מעל למשברים האלה ומצילים את הדמוקרטיה. אני רוצה לומר, שאיל ינון כיועץ משפטי, חוות הדעת הגורפת, המנומקת, הדמוקרטית, המוסרית האנושית הזאת שומטת את מה שהתחולל פה בשעה האחרונה, ולכן אני באופן אישי כחבר כנסת גאה בך גם כאדם וכמשפטן, ויתכן שהפסיקה הזאת שלך של חוות הדעת המשפטית תילמד בבתי ספר, וכל מיני חברי כנסת שירצו לפסוק לגבי עניינים פוליטיים באמצעות ועדות חקירה, יצטרכו לקרוא שוויכוחים פוליטיים פותרים בבחירות, ולא בוועדות חקירה.

אני רוצה לומר לחברים פה, שיושבים מטעם הליכוד, מנחם בגין היה מתבייש בכס. מנחם בגין היה מתבייש בנציגי הליכוד שיושבים פה.

דני דנון:

אל תחלק לנו פה ציונים.

דניאל בן-סימון:

האיש שהביא את הדמוקרטיה כמעט לפסגה מבחינת המיעוטים, הפסיק את הממשל הצבאי, אחת ההחלטות הראשונות שלו היתה להפסיק את עינויי השב"כ - האיש הזה היה עומד פה לדין, אם הוא היה חי היום. ולכן אתם - דנון, אתה מבייש את שמו של מנחם בגין.

דני דנון:

אתה לא תחלק ציונים.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת דנון, תן לו לדבר.

דני דנון:

הוא מתייחס אלי, אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד.

היו"ר יריב לוין:

גם דברים קשים שנאמרים אלינו ברמה האישית, צריך לדעת לשמוע.

דניאל בן-סימון:

אתם מביישים את מורשת הליכוד, מותר לי לומר את זה.

דני דנון:

אתה לא מכיר את מורשת הליכוד.

דניאל בן-סימון:

ולכן הפסיקה הזאת, חוות הדעת המשפטית, אני אומר לך – לא רק שאני גאה בה, היא זרקור לכל העיוורון שתופס פה את האנשים. ולכן איל כיועץ משפטי, וסלח לי שאני פונה אליך בשמך הפרטי, שפכת אור, הכשרת את ההיבט המוסרי של הסוגיה הזאת, שנשמט בגלל דעות פוליטיות.

ואני רוצה לומר, שרוחו של בן-ארי, כהנא במותו ציווה לנו את בן-ארי ואת החבורה שלו. ואני אומר לכם חברי הליכוד וחברי ישראל ביתנו, זה לא ליברמן שולט פה, זה במותו של האיש הזה שניסה להפוך את ישראל למדינה, לארץ גזענית, הוא השאיר לנו יורשים שמנהלים את השיח היום.

מיכאל בן-ארי:

אלה שרודפים את היהודים לא גזענים? הם גזענים הכי גדולים. אתה גזען שאין כמותך, רק לגרש יהודים זה מה שמעניין אותך.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, תן לו לדבר, מספיק כבר, אף אחד לא יסתום פה פיות.

מיכאל בן-ארי:

גזען.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, אף אחד לא יסתום פה פיות.

דניאל בן-סימון:

אתם פוגעים במורשת היהודית לאורך כל הדורות.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, אתה רוצה שאני אוציא אותך?

נינו אבסדזה:

שלא תחשוב שלך יש מונופול על המורשת היהודית.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת אבסדזה, כל כך לא מכובד.

דניאל בן-סימון:

כל הוויכוחים, כל הדיונים, כל חילוקי הדעות, זה מה ששמר על היהדות מראשיתה ומהתפיסה הפשיסטית שאתה מנסה להביא לפה.

מיכאל בן-ארי:

אתה פשיסט.

דניאל בן-סימון:

אתה פשיסט יהודי.

מיכאל בן-ארי:

אז אני אגיד שאתה פשיסט. להיות יהודי לאומי זה פשיסט?

דניאל בן-סימון:

הפסיקה הזאת – אנשים כמוך ממוטטים משטרים פה.

מיכאל בן-ארי:

מה אתה אומר?

דניאל בן-סימון:

ורצוי שכל חברי הכנסת יידעו מי האנשים האלה. אני רוצה לומר לחברים שלי בישראל ביתנו, חייבים פה - ואני אומר את זה כי גם אני אזרח יחסית חדש במדינה הזאת, אבל מה היה אומר ס.יזהר אחרי שכתב את "חרבת חזעה", שביקר פעולת צה"ל כלשהי? הוא היה עומד לדין. ס.יזהר, מגדולי ההוגים של החברה הישראלית. מה היו אומרים הקיבוצניקים, מפקדים בשיח לוחמים, לעמוס עוז וכאלה שכתבו על הלבטים האלה, כשאתה בא להרוג? מותר לך להרוג, אבל לבטים גם מותר להביע. מה היו אומרים האנשים האלה? מה הייתם אומרים עליהם? הלבטים הופכים לחטאים פה. ולכן אני אומר לכם, המורשת היהודית היא להטיל ספק בפעולה, היא להטיל ספק בהרג. לכן אני אומר לכם, אדוני היושב ראש, חוות הדעת המשפטית הזאת שומטת את הקרקע מתחת לכל ההצהרות המנוולות האלה, שנועדו לסתום פיות. מקארתי היה מרגיש בבית פה, היה מרגיש - מה זה בבית? היה מרגיש בסיעה שלו.

ולכן אני אומר לכם, אני מאוד שמח, באופן אישי אני ממש גאה בחוות הדעת הזאת. השתיקה שלך הכינה אותנו לפצצה הרועמת הזאת. לאור חוות הדעת המשפטית, אני מציע לשמוט את ההצעות האלה להקמת ועדת חקירה, להביא את הדיון מחדש או למליאת הכנסת, ובעצם הדיון מבחינתי תם.

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה. חברת הכנסת קירשנבאום, בבקשה.

פניה קירשנבאום:

השאלה שלי מופנית ליועץ המשפטי לכנסת. אני מבקש ממך, קודם אמרתי שחבל שהתקשורת וחברי כנסת מסוימים לא קוראים עד הסוף ולא רואים עד הסוף. אני מבקשת ממך להצביע איפה במנדט של הוועדה שלי מדובר על ארגוני שמאל, על פגיעה בחופש ביטוי - האם אני הפרעתי למישהו להתבטא במנדט? - וחופש התאגדות. האם אני במנדט של הוועדה מתכוונת לפגוע באחד הארגונים, לזמן אותם, לפגוע בביטוי שלהם או בכושר ההתאחדות שלהם? אם תראה לי איפה זה מדובר במנדט, אני אודה לך מאוד.

חיים אורון:

אני מציע שהיועץ המשפטי יענה בסוף לכולנו, כי גם לי יש שאלות אליו. זה לא דו-שיח.

אברהם מיכאלי:

אפשר לקבל את חוות הדעת, שתהיה מולנו?

היו"ר יריב לוין:

אפשר. אני מאשר לו לצלם ולחלק, אין בעיה. חבר הכנסת חנין, ואחריו חבר הכנסת זחאלקה, משום שהם צריכים לצאת וביקשו לדבר. כולם רשומים, כל אחד יוכל לדבר.

דב חנין:

אדוני היושב-ראש, אכן כמו שאמר היועץ המשפטי של הכנסת, אנחנו עוסקים היום בתקדים, תקדים מאוד מאוד מרחיק לכת, הייתי אומר תקדים היסטורי מבחינת עבודתה של הכנסת ותקדים היסטורי מבחינת המשטר החוקתי של מדינת ישראל. ולכן אני מבקש, אדוני היושב-ראש, גם את סבלנותך וגם את הקשבתך והקשבתם של חברי הכנסת להתייחסות לכמה מהשאלות העקרוניות שהסוגיה הזו מעלה.

אני כמובן מסכים לדבריו של חברי חבר הכנסת בן-סימון, אני לא אחזור על הדברים. בדיקה של המנדט של שתי ההצעות לוועדות החקירה שמוצעות לנו היום מראה, קודם כל שהוועדות האלה לא נדרשות. הוועדות האלה לא נדרשות, מכיוון שכשאנחנו מדברים, אדוני היושב-ראש, על מקורות מימון של ארגונים, מקורות המימון האלה ידועים, מקורות המימון האלה מדווחים, מקורות המימון האלה מתפרסמים בגלוי. כל מי שמעוניין, יכול לדעת מי מממן איזה ארגון ובאיזו צורה. זה לגבי ועדת חקירה אחת.

לגבי ועדת חקירה שנייה, פה גם כן מדובר בפעילויות שהן ידועות, הן מוכרות. אם מדובר בארגונים שיש להם ביקורת על אופן הפעולה של צה"ל, אלה הם דברים מפורסמים, ידועים, אין פה מה לחקור ואין פה מה לברר, כי הדברים הם ידועים, מפורסמים ונמצאים על השולחן.

ולכן, השאלה היא מה היא המטרה האמיתית של ההליך הזה. המטרה האמיתית של ההליך הזה, אדוני היושב-ראש, מובילה אותנו להגדרה של אותו תהליך שאנחנו קוראים לו מקרתיזם. מקרתיזם איננו מכוון כלפי פעולות לא-חוקיות, מקרתיזם מכוון כלפי פעולות חוקיות. מקרתיזם איננו מכוון להרתיע אנשים מלעשות מעשים שאסור לעשות אותם, כי לשם כך יש משטרה ויש גופי חקירה. מקרתיזם מכוון כדי למנוע או להרתיע אנשים מלממש את הזכויות הדמוקרטיות שלהם, וזה לב העניין.

אני מבחינה זו לחלוטין מסכים עם אזהרתו של היועץ המשפטי של הכנסת, שהזהיר אותנו מאותו אפקט מצנן, אותו chilling affect, שוועדות חקירה כאלה מייצרות על הדיון הדמוקרטי; על הדיון הדמוקרטי, על הפעולה הדמוקרטית, על היכולת של החברה האזרחית למלא את תפקידה בחברה דמוקרטית.

אדוני היושב-ראש, אין ספק שכל ההצעות האלה מעבירות אותנו באיזה מן מסע לאחור במנהרת הזמן לתקדים המוכר של ארצות-הברית בתחילת שנות ה-50, תקדים שמקושר לשמו של הסנטור הרפובליקאי ממדינת ויסקונסין ג'וזף מקארתי. ג'וזף מקארתי, אגב, גם הוא עמד בראש ועדה אחת. התקדימים ההיסטוריים חוזרים על עצמם בצורה מדויקת. גם שם היו שתי ועדות. היתה ועדה אחת של בית הנבחרים, שפעלה בצד אחד, והיא הוועדה המפורסמת יותר, למרות שג'וזף מקארתי לא עמד בראשה. הוא עמד בראש ועדה אחרת שעבדה בסנאט, היא היתה תת-ועדה של הסנאט לענייני חקירות וג'וזף מקארתי עמד בראשה מ-1952 ועד פרישתו מהסנאט. שתי הוועדות עבדו במקביל, כמו כאן בדיוק, והתחרו על אותה אג'נדה ועל אותו רצון להרתיע אנשים, להפחיד אנשים ולייצר שיח לא דמוקרטי בחברה האמריקנית. אני רוצה להזכיר שג'וזף מקארתי - - -

היו"ר יריב לוין:

יש לך עוד דקה, חבר הכנסת חנין, אנחנו לא בשיעור היסטוריה.

דב חנין:

חבל שאדוני מזלזל בהיסטוריה.

נסים זאב:

זה דיון רק של מי שמתנגד פה?

דב חנין:

אתם רוצים לחסל את הדמוקרטיה, ובכל זאת, חובתך כיושב-ראש - - -

היו"ר יריב לוין:

נכון, ולכן אני מאפשר לך כבר פעם שלישית לדבר, אבל יש לזה גם גבול. הזמן הוא לא בלתי מוגבל. הזמן הוא לא בלתי מוגבל. עוד דקה.

דב חנין:

ממש לא עוד דקה, אדוני היושב-ראש, חובתך כיושב-ראש ועדה בכנסת לאפשר לי להביא את דבריי, כל עוד אני מדבר לעניין.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת חנין, אל תלמד אותי מה חובותיי, והתשובה היא לא נכון.

דב חנין:

התשובה היא כן נכון.

היו"ר יריב לוין:

אני רשאי, וחייב אפילו, כאשר ישנם כל כך הרבה אנשים שמבקשים לדבר, לתחום את הזמן.

נסים זאב:

לא הבנתי, הזמן שלנו הפקר פה? אני חייב לשמוע אותו רבע שעה? בפתיחה דיברת רבע שעה, למה אני צריך לשמוע אותך כל הזמן? מה זה, זאת ועדה של שמאלנים פה? לא הבנתי, רק אתם מדברים?

אורית זוארץ:

אתה יודע, ככה זה כשאנחנו הרוב.

רוברט אילטוב:

קריאה:

אתם פה להזכיר לנו שאנחנו המיעוט.

נסים זאב:

מי דיבר פה מאנשי הימין? אף אחד לא דיבר פה, חוץ מאחמד טיבי שכל היום צועק, פה או שם, זה לא משנה, ואתה דב חנין, עם כל הכבוד לך, הזמן שלי יקר, ולכן תגביל כל אחד לשתיים, שלוש דקות. את הקרקס הזה אפשר לעשות למעלה במליאה, לא פה.

היו"ר יריב לוין:

עצותיך נרשמו. גם שם, אגב, הזמן מוגבל. חבר הכנסת חנין, בבקשה, יש לך עוד דקה.

דב חנין:

ולכן בית המשפט העליון האמריקני עוד ב-1957 בשני פסקי דין חשובים, אחד מהם זה Yates v. US והשני זה Watkins v. US, בעצם קבע ביקורת חריפה ונוקבת על ההליך שהתבצע בסנאט ובבית הנבחרים האמריקני, ואני מקווה שהכנסת לא תקבל היום החלטה, שתחייב גם את בית המשפט הישראלי לבקר את הדברים האלה בחריפות.

לסיכום, אתם מדברים על דה-לגיטימציה של מדינת ישראל. אני אומר לכם, חברי הכנסת מהימין, זה מה שאתם עושים בעצמכם. אתם מייצרים דה-לגיטימציה. הצעת הוועדה הזאת היא תרומה משמעותית לכל המהלך של דה-לגיטימציה של מדינת ישראל בעולם. אתם מדברים על העמדת קצינים וחיילים ישראלים בפני מוסדות משפט בין-לאומיים. המהלך הזה שלכם יחזק את התהליך הזה. אתם סוגרים אפשרויות של ביקורת, דיון, בירור ציבורי בתוך מדינת ישראל.

מיכאל בן-ארי:

הלשנות.

דב חנין:

בירור ציבורי כזה ייעשה בעולם, ואתם מחזקים אותו.

מיכאל בן-ארי:

--- אויבים של עם ישראל, מאיים על מדינת ישראל?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, הערתך נרשמה. מספיק, אי-אפשר להעיר לכל דובר. אני לא מבין את זה, אני לא מבין, אתם רוצים להקשיב אחד לשני, או אתם רוצים רק לצעוק? אני פשוט לא מבין.

דב חנין:

ולכן אדוני היושב-ראש, אני מסכם ואומר שהאופציה היחידה שעומדת היום בפני ועדת הכנסת, אם היא לא רוצה לבצע מהפך אנטי דמוקרטי היסטורי במשטר המשפטי ששולט בישראל, האופציה היחידה היא להסיר את ההצעה הזו מסדר יומנו, להחזיר לכנסת המלצה ברורה של ועדת הכנסת למחוק מספר הדברים של הכנסת את היוזמה המסוכנת והמזיקה הזאת.

היו"ר יריב לוין:

תודה. חבר הכנסת זחאלקה, בבקשה, ואחריו חבר הכנסת אילטוב. בבקשה.

ג'מאל זחאלקה:

לאחר ששמענו את היועץ המשפטי, כל הנושא עומד באור אחר. אני קורא ליוזמי ההצעות האלה ולאנשים שתמכו בהן לעיין בחוות הדעת המשפטית ולשקול מחדש את עמדתם. אני אומר את זה בצורה הכי אובייקטיבית, כי אני חושב שיש מקום אפילו לשיטתם הם, לאחר ששמעו דברים כאלה, לעיין מחדש.

אני חושב שהיה חשוב שנשמע את חוות הדעת המשפטית. אני חושב שמשפטנים רבים בארץ ששמעתי אותם מתבטאים, מחזיקים בעמדה דומה. זה דבר לא שולי בעבודת הכנסת, כי כאן אנחנו מסתכלים לא רק על הקביעה – כבוד היושב-ראש, אתה עומד לקבל כאן החלטה לא רק בנושא של שתי ועדות החקירה בהן מדובר, אלא לקבוע תקדים שבו ישתמשו בשנה הבאה, בשנה שאחריה, בכנסת הבאה, בשאלה האם חברי הכנסת מוכנים לקבוע בפזיזות וללא שיקול דעת מספיק תקדים כזה. אפילו חברי כנסת מהימין צריכים לחשוב ולעיין בזה מחדש, כי נניח שיש מישהו – אני לא ראיתי, אבל נניח – מיוזמי ההצעה הזאת ומתומכיה, שיש לו כוונות טובות. אני לא ראיתי אדם כזה, כי הכוונות הן רעות, לא טובות, אבל נניח שיש אדם כזה. אני חושב שאם הוא יקרא את חוות הדעת הזאת ואם הוא יחשוב בינו לבין עצמו, איזה שימוש עלול להיעשות בעתיד בתקדים הזה, אני חושב שאלה עלולים לעורר חלחלה.

פניה קירשנבאום:

אני רוצה לציין, שחוות הדעת המשפטית אומרת שזה לגיטימי, וחוות הדעת האישית של איל ינון זה משהו אחר. בבקשה תבדיל בין חוות דעת משפטית לאישית.

אורית זוארץ:

כי הוא לא חושב כמוך? הנה, כל מי שלא חושב כמוני בואו נחקור.

פניה קירשנבאום:

הוא אמר שמבחינה משפטית אין בעיה, הוא אמר את זה.

נינו אבסדזה:

יש לי הצעה, תחקרו אותו...

רוברט אילטוב:

נשאיר את זה לך.

ג'מאל זחאלקה:

חבר הכנסת לוי, אתה יודע איך אני מתווכח. אני גם פונה לחברים שלי בשמאל, לאור חוות הדעת המשפטית, אני באמת רוצה שיתנהל כאן דיון ללא ניגוח, לא בעמדות דווקניות, אני לא באתי לנגח. אני אומר שלאור מה ששמענו כאן ולאור – לא רק מה ששמענו כאן – השימוש העתידי, שיכול להיות הרבה יותר גרוע ממה שמונח בפנינו כאן, אני פונה לחברי כנסת בימין לחזור בהם, או לפחות לשקול מחדש, למשוך את זה ולחשוב חודש, חודשיים על הנושא הזה ולעניין בו.

דבר שני, אני חושב שצריכה לעמוד מולנו, מול עינינו, לא רק חוות דעת משפטית, אלא השוואה בין-לאומית, שכוללת את ועדות החקירה של מקארתי. זה דבר מקובל בוועדות, שאנחנו זכאים כחברי כנסת לקבל מהממ"מ, המכשיר הזה קיים, השוואה בין-לאומית של ועדות חקירה פוליטיות כאלה שנעשו בעבר. מה שקפץ לנו מול העיניים זה ועדות החקירה בשנות ה-50 בארצות-הברית, אבל יכול להיות – ואני יודע על ועדות חקירה אחרות במקומות אחרים בעולם; אני חושב שיש מקום שזה יונח בפנינו, כך שאם תתקבל החלטה, לא לעשות אותה בפזיזות כלאחר דעת, אלא לעשות שיקול מעמיק, גם השוואה בין-לאומית וגם בסיס חוקי וחוקתי איתן. הבעיה, מה שחברת הכנסת קירשנבאום אמרה שזה חוקי וזה לגיטימי, אבל לאחר הדברים ששמענו, זה לא רק מסריח, זה קצת יותר מזה. תודה רבה.

היו"ר יריב לוי:

תודה רבה. חבר הכנסת אילטוב, ואחריו חבר הכנסת אחמד טיבי.

אורית זוארץ:

מה עם אלה שלא דיברו?

היו"ר יריב לוי:

כולם ידברו, אל תדאגו.

חיים אורון:

כולם ידברו על פי סדר ההרשמה?

היו"ר יריב לוי:

חבר הכנסת אורון, אתה רוצה להחליף אותי?

חיים אורון:

לא, אני רוצה פשוט לדעת את הנהלים.

היו"ר יריב לוי:

כולם רשומים, חבר הכנסת אילטוב בבקשה, ואחריו חבר הכנסת טיבי.

רוברט אילטוב:

קודם כל, תודה רבה. אני רוצה להפנות את חברי הכנסת, את כל מי שנמצא פה ואת הוועדה, לבג"צ 562/86 אל חטיב ואחרים נגד הממונה על המחוז. שם מדובר על סגירת עיתונים ערביים במזרח

ירושלים. שם דובר על עסקים לגיטימיים ותקשורת, שהביאה בסופו של דבר מידע לאזרחים ערביים במזרח ירושלים, ואני רוצה דווקא אותך היועץ המשפטי להפנות לאותו בג"ץ. קבע בג"ץ בצורה מאוד מפורשת, ואני מצטט מספר משפטים מאותו בג"ץ:

"אין זה עולה כלל על הדעת שמדינת ישראל תיתן היתר לארגוני טרור להקים בתחומה עסקים "לגיטימיים" ככל שיהיו ולנהל ביטאונים ולהפעיל עיתונים יהיה תוכנם אשר יהיה, ממש כפי שלא יעלה על הדעת שמדינה ריבונית ומתוקנת תסבול בתחומה קיומו של עסק "לגיטימי" - המנוהל בידי ארגון פשע, השאלה איננה מה הנזק לציבור שייגרם על ידי ניהול עסק לגיטימי כזה - "מדובר בהחלת כלל של תקנת הציבור, שמדינה לא תיתן יד למהרסיה".

גם ברמה הבין-לאומית לא מקובל על ידי מדינות ריבוניות להתערב במדינות ריבוניות אחרות, תוך כדי מימון פעילות של עסקים לגיטימיים וארגונים לגיטימיים, אלא זה עניין פנימי. תניח שאנחנו מתערבים ומתחילים לממן כל מיני פעולות כאלה ואחרות נגד גופים אסלאמיסטים שפועלים באיחוד האירופי ומתחילים לממן את זה. האם זה לגיטימי? זה לגיטימי, אבל זה לא בסדר, וסביר להניח שהאיחוד האירופי יעיר לנו על כך.

אני לא רוצה להתייחס לחוות דעתך, אני חושב שלחוות דעתך יש קצת גוון פוליטי. בזה אני אסיים.

שלמה מולה:

באמת, מה זה הדבר הזה?

אורית זוארץ:

לא, זה בדיוק העניין.

רוברט אילטוב:

למה אתה סותם לי את הפה?

אורית זוארץ:

למה אתה סותם ליועץ המשפטי את הפה? גוון פוליטי, מה אתה אומר? אתה אומר שהוא פוליטי.

אחמד טיבי:

איך אתה מעליב אותו כל כך מהר?

דני דנון:

--- זה חוזר למליאה.

נסים זאב:

אתם פשוט ליצנים, מה הוא אמר?

רוברט אילטוב:

מה שאני אומר זה שיש לזה גוון פוליטי, ואף אחד לא יסתום פה את הפה.

אורית זוארץ:

כי הוא לא חושב כמוך, מר אילטוב?

רוברט אילטוב:

לא, הוא חושב כמוך. גם לך יש גוון פוליטי, והוא חושב כמוך.

דוד רותם:

חבר הכנסת אילטוב, אתה טועה. היא בוודאי פוליטית, אבל לראשונה יש חוות דעת משפטית של היועץ המשפטי של הכנסת, שהוא אדם מכובד מאוד.

רוברט אילטוב:

אני לא אמרתי שהוא לא מכובד.

דוד רותם:

שאומר דבר נורא פשוט, הוא אומר שמידת המעורבות של ארגונים ישראלים בדה-לגיטימציה של צה"ל וחייליו נמצאת באופוזיציה, זאת אומרת יש לנו עכשיו חוות דעת משפטית, שהאופוזיציה פוגעת בדה-לגיטימציה של צה"ל ושל חייליו.

אילן גילאון:

- - - זה אומר שהמעשה הזאת איננו מעשה ראוי - - -

דוד רותם:

שהאופוזיציה פוגעת בדה-לגיטימציה של צה"ל ושל חייליו.

רוברט אילטוב:

הכנסת היא הגוף הפוליטי, ולכנסת יש פה רוב ומיעוט, והם יחליטו איך הכנסת הזאת תתנהל. הכנסת החליטה שהוועדות האלה לגיטימיות, והן יוקמו, ולכן אפשר להביא גם חוות דעת משפטיות אחרות מצד אחר. לכן אני לא מתכוון לחזור משום דבר.

אילן גילאון:

לא מתכוון?

רוברט אילטוב:

נכון, ומותר לי לדבר בבית הזה. לא רק לך מותר לדבר בו.

מיכאל בן-ארי:

- - -

היו"ר יריב לוין:

גם אתה חבר הכנסת בן-ארי, די.

מיכאל בן-ארי:

מי ירה באלטלנה, אני או שמוצניקים? מי ירה באלטלנה?

נסים זאב:

אני לא מבין, אתם רוצים לירות אחד על השני עכשיו? מה אתם רוצים? תפסיקו כבר, תנו לדבר.

מיכאל בן-ארי:

יורים באנשים, שמעת? מי הסגיר אנשים ב"סזון"? שומעים פה שיעורי היסטוריה, מי הסגיר?

היו"ר יריב לוין:

אני קורא אותך לסדר פעם שלישית, חמש דקות שתיית מים בחוץ.

מיכאל בן-ארי:

מי יורה באנשים?

אילן גילאון:

מי משלם שוחד לחיילים כדי לסרב פקודה, חבר הכנסת בן-ארי? ואף אחד לא חוקר.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת גילאון, אני קורא אותך לסדר פעם שלישית. גם אתה, לך תתווכח עם בן-ארי בחוץ על כוס מים.

אילן גילאון:

אני מעדיף להישאר בפנים, אדוני.

היו"ר יריב לוין:

גם אני מעדיף שתהיה בפנים, אבל תפסיק, תפסיק. תודה. חבר הכנסת אילטוב, משפט אחרון בבקשה.

רוברט אילטוב:

ניסיונות לדה-לגיטימציה של חלק מחברי הכנסת – ברמה המקצועית הם ממשיכים לעשות דה-לגיטימציה. הם אפילו לא קראו לגופו של עניין, מה הן ההצעות לסדר שהיו ואיך הוועדות האלה נקראות. הניסיון הזה, כנראה, מצליח והם מצליחים לעשות את זה, ויש להם השפעה, מה לעשות? אבל אני אומר לכם, בצעקות לא תעשו את זה. תבואו, תדונו, ואם אכן הוועדות האלה זולגות לכיוונים שאתם מנסים לציין אותם, תגידו את זה. אני חושב שהוועדות האלה ממש לא הולכות לכיוונים האלה, אלא כן להגן על הדמוקרטיה הישראלית, כן למנוע התערבות של מדינות אחרות, עוינות וחברות. יכול להיות שהחברות גם לא יודעות מה נעשה שם בתקציבים. לכן, חשוב שהדבר הזה ייבדק וייחקר. תודה רבה.

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה. חבר הכנסת אחמד טיבי, ואחריו חבר הכנסת רותם. בבקשה.

אחמד טיבי:

האמת היא שאם חוות הדעת המנומקת היטב של היועץ המשפטי לכנסת, עורך דין ינון, היתה מוצגת בפני הוועדה בתחילת הדיון, אדוני יושב-ראש הוועדה, הדיון היה מתנהל אחרת. לדעתי, יושב-ראש הוועדה הוא האדם הכי מפריע לכל חברי הכנסת מתחילת הדיון עד עכשיו.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת טיבי, אתה באמת חושב ככה?

אחמד טיבי:

אל"ף, אני רוצה את הקשבתך.

היו"ר יריב לוין:

כן, אבל חבר הכנסת גילאון מפריע לי, אז מה אני יכול לעשות?

אחמד טיבי:

אני אתחיל מההתחלה, ברשותך, כדי שאתה תקשיב לי, כי הדברים מופנים אליך בעיקר, אדוני.

היו"ר יריב לוין:

בבקשה.

אחמד טיבי:

אם הדברים וחווות הדעת של היועץ המשפטי לכנסת היו מוצגים בתחילת הדיון, לדעתי הדיון היה מקבל מפנה אחר והיה מתנהל אחרת. חוות הדעת היא ברורה, חדה כתער, אני לא ציפיתי לה. חבריי כאן, לא אנשי שמאל ולא אנשי ימין, לא ציפו לחוות דעת כל כך ברורה, כל כך מנומקת וכל כך מקצועית. אפשר לדרוש אחרי ההחלטה הזאת דיון מחדש, לשקול מחדש את כל ההחלטה שהיתה במליאה.

דני דנון:

זה חוזר למליאה.

אחמד טיבי:

ונידונה כאן, לאור המרכיב החשוב והדוגמה החשובה של חוות הדעת המשפטית חסרת התקדים בחריפותה.

היום שני יועצים משפטיים הכריעו את סדר היום הציבורי, היועץ המשפטי לממשלה וינשטיין והיועץ המשפטי של הכנסת ינון. כל אחד בעניין אחר, והם לדעתי מוסיפים כבוד לדברים ערכיים. אני חושב שחברי הכנסת, אם יתעלמו מחוות הדעת הזאת, יחטאו לתפקיד שלהם כמשרתים נאמנים של הציבור, ולא יוסיפו כבוד לבית הזה. כשהיו הכרעות, קשות, של היועץ המשפטי הנוכחי נגד חוקים שחשבנו שהם חוקים לא חוקתיים, קיבלנו אותם, קיבלנו את ההכרעה שלו, למרות שדעתנו היתה שונה, והיו מקרים כאלה, גם לאחרונה.

לכן אדוני היושב-ראש, אני מבקש ממך אל"ף לנוף בחבר הכנסת אילטוב על שהתבטא בצורה לא יאה ולא מכובדת כלפי היועץ המשפטי של הכנסת, לבקש בו לחזור בו, ואם לא, למחוק את הדברים שלו מהפרוטוקול. בי"ת, לשקול מחדש את כל העניין הזה.

הנקודה השנייה היא איך מתפתחת פרקטיקה פשיסטית. בהתחלה ישראל ביתנו ואחרים, דני דנון ואחרים - - -

דני דנון:

אתה לא נותן פה ציונים פשיסטיים, כי עם כל הכבוד לך, מי שנוסע ללוב עם מטוס של קדאפי, לא יחלק פה ציונים מי פשיסט ומי לא.

אחמד טיבי:

אתה יודע כמה חברי כנסת יהודים התחננו לנסוע אתנו? אתה לא יודע כמה יהודים ביקשו לנסוע ללוב, חברי כנסת.

דני דנון:

תיקח אותם.

דוד רותם:

תגיד, מה אתה חושב, שאתה שונא ישראל היחיד פה? יש גם יהודים כאלה, יש גם יהודים שהם שונאי ישראל.

אחמד טיבי:

הם זוחלים על ארבע כדי לנסוע למדינות ערב. אני לא רוצה לקחת אותם אתי.

איתן כבל:

- - - תן לו כרטיס, הוא מפעיל עליך לחץ כבר שעה.

אחמד טיבי:

אדוני היושב-ראש, בוא נחזור לדיון הרציני. אדוני היושב-ראש, פרקטיקה פשיסטית - בהתחלה תוקפים את הערבים, את חברי הכנסת הערבים בעיקר, אחר כך עולים מדרגה, זה תסריט ידוע מראש, תוקפים את אנשי השמאל ואת עמדות זכויות אדם. אחר כך, וזה מה שקרה, ליברמן, מי שלא מסכים אתו, אפילו מהליכוד, מהמפלגה שלך דנון, השרים שלך, מרידור, בני בגין, מיכאל איתן וריבלין הותקפו על ידי פוטרין ליברמן, כן? שאמר שהם "פיינשמקרים", זה מה שהוא אמר.

איתן כבל:

יש ועדה שהוקמה כבר...

דוד רותם:

ואתה חבר הכנסת טיבי, אתה כבר צריך להגן על ריבלין, אתה קיבלת ממנו ועדה, היא כבר נמשכת שלוש כנסות. קיבלת ממנו.

אחמד טיבי:

היא הוקמה בכנסת הקודמת.

רוברט אילטוב:

הוא גם לא רוצה לסיים אותה, כי זה לקוח קבוע אצלו.

אחמד טיבי:

ולכן ההערה שלך היא מתחת לחגורה, היא לא ראויה, תתייחס בכבוד ליושב-ראש. אנחנו מדברים באופן ענייני, אני מבקש שהחברים יתנהגו גם באופן ענייני.

רוברט אילטוב:

משהו ענייני היה פה?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת אילטוב, זה ענייני בעיניו, בוא נסתפק בזה.

רוברט אילטוב:

הוא מחלק ציונים לכולם.

אחמד טיבי:

ענייני שאתה לא מסכים לו, אני מדבר על ענייני בדברים שאתה לא מסכים להם.

רוברט אילטוב:

גם אני מדבר על מה שאתה לא מסכים, אז למה אתה נותן ציונים?

פניה קירשנבאום:

בוא נסכים ביחד, שעזמי בשארה הוא מרגל, בוא לפחות נסכים ביחד.

רוברט אילטוב:

הוא קיבל מימון.

אחמד טיבי:

אדוני היושב-ראש, זה התסריט. כאשר יש אנשים שאתם חושבים שעוברים על החוק, יש רשויות חוק במדינת ישראל, יש בתי משפט. בדרך כלל הם חוקרים. לדעתי הם חוקרים יותר מדי. בהתחלה יש תיקים, יש ריגול, בדרך כלל ההר מוליד עכבר.

מיכאל בן-ארי:

תשע שנים - - -

אחמד טיבי:

ולכן אדוני היושב-ראש, מה קורה כאן? יש תחרות בין אנשי ימין מי יחקור את אנשי השמאל, ולכן כולם נגררים. גם אנשי ליכוד נגררו אחרי הדברים האלה. אפילו, ואני אומר את זה בצער רב, נדמה לי שהיו גם קצת מקדימה שהצביעו בעד הקמת - - -

דני דנון:

עד שהשתיקו אותנו במקרתיזם של השמאל.

אחמד טיבי:

שלושה.

שלמה מולה:

אדוני היושב-ראש, לא היתה עמדת סיעה.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה, אתה לא דובר סיעת קדימה. הסיעה שלכם סותמת באופן עקבי את הפה של חלק מהחברים שלכם, כמו שעשיתם בחוק משאל עם.

אורית זוארץ:

מר יריב לוין, תקימו ועדת חקירה לחקור את ההתנהלות בסיעת קדימה.

היו"ר יריב לוין:

אתם האחרונים שיכולים לדבר על דמוקרטיה, אז מספיק, אל תתערב ואל תתרחץ.

אחמד טיבי:

תודה רבה, אדוני. לכן, לאחר הדברים האלה, אני מציע הצעה פרקטית, למשוך את ההצעות להקמת שתי הוועדות האלה, לדחות את הדיון בגלל הצורך ללמוד את חוות הדעת של היועץ המשפטי.

היו"ר יריב לוין:

תודה. חבר הכנסת רותם, ואחריו חבר הכנסת אורון.

דוד רותם:

אדוני היושב ראש, חבריי חברי הכנסת, אני מוכרח לומר, שלמרות דבריו של חבר הכנסת טיבי על חוות דעת מקצועית, מנומקת, חדה כתער, חבר הכנסת טיבי אתה מומחה לגניקולוגיה, במשפטים אתה קצת רחוק מהמציאות.

איתן כבל:

אולי גניקולוגיה של המשפט...

דוד רותם:

אדוני היועץ המשפטי, אני מסתכל על התפקידים של ועדת החקירה. מידת המעורבות של ארגונים ישראלים בדה-לגיטימציה של צה"ל וחייליו, זה נושא שאתה קורא לו נושא אידיאולוגי מובהק.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

נכון.

דוד רותם:

ואתה מדבר על כך שאלה גופים המזוהים רק עם צד אחד של המפה הפוליטית, המצוי כיום באופוזיציה. המשמעות של מה שאתה כותב זה שהמפלגות הנמצאות היום באופוזיציה - קדימה, עבודה, מרצ - אצלם באידיאולוגיה - - -

אחמד טיבי:

לא, הוא לא אמר את זה.

דוד רותם:

אתה אל תגיד לי, אני יודע לקרוא חוות דעת משפטית לא פחות טוב ממך, חבר הכנסת טיבי. באידיאולוגיה אצלם זה לעסוק בדה-לגיטימציה של צה"ל וחייליו.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

לא, לא זה מה שכתוב.

דוד רותם:

סליחה, זה מה שכתוב.

שלמה מולה:

אבל הוא אומר לך: זה לא מה שאני אמרתי.

דוד רותם:

סליחה, הוא כתב, אני לא צריך הסברים בעל-פה, רש"י ותוספות מתו כבר מזמן.

שלמה מולה:

אני גם שמעתי מה שהוא אמר, בדיוק כמוך.

איתן כבל:

תן לו לצאת מהכלים, תן לו קצת. נו, תצעק, תגיד.

היו"ר יריב לוין:

יש סיכוי שפעם מישהו ידבר בלי הערה?

איתן כבל:

אני לא מעיר.

היו"ר יריב לוין:

בוא ננסה. תראה, אתה תעמוד בזה.

מיכאל בן-ארי:

חיזוקים חיוביים...

דוד רותם:

אדוני היועץ המשפטי, עם כל הכבוד, כאשר אתה כותב שההבדל השני והחשוב יותר הוא שהוועדות הללו, בניגוד לוועדות שהוקמו, מבקשות לעסוק במה שמתפרש כהצרה והגבלה של זכויות יסוד במשטר דמוקרטי, ובהן זכות היסוד לחופש הביטוי, חופש המחאה וחופש ההתאגדות הפוליטית, אני רוצה להבין, איזה מהזכויות האלה מרשה או כוללת בתוכה את הדה-לגיטימציה של צה"ל וחייליו? האם זה זכות דמוקרטית, שאדם בחוץ לארץ יעשה דה-לגיטימציה לצה"ל ולחייליו?

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

נכון להיום, כן. אולי זה ישתנה - - -

דוד רותם:

באיזה מהזכויות הדמוקרטיות זה נכלל?

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

אם ועדת החוקה תודיע למליאת הכנסת - - -

דוד רותם:

סליחה, אני שואל אותך.

אחמד טיבי:

אבל תן לו לענות.

דוד רותם:

אל תגיד לי מה לעשות, טיבי. אני לא שאלתי אותך מה לעשות, אז אל תגיד לי.

רוברט אילטוב:

הוא לא בזכות הדיבור. יתנו לו זכות דיבור, והוא יגיב, מה קרה?

דוד רותם:

בוא נאמר שזאת לא זכות חופש הביטוי, זה לא חופש המחאה וזה לא חופש ההתאגדות הפוליטית. אין פה שום דבר שקשור לזכויות האלה. יש פה הזכות היחידה שממנה אתה מתעלם, וזאת הדמוקרטיה המתגוננת.

אני מודיע לך, אין לי שום בעיה עם חוות הדעת שלך, משום שאני דוחה אותה על פניו.

איל ינון:

זכותך המלאה.

דוד רותם:

אתה יכול להגיד לי טיבי מה שאתה רוצה, ואני חושב עם כל הכבוד, שאתה באמת נגוע פה בבעיה פוליטית, רק שהיא הפוכה - - -

שלמה מולה:

מה זה?

(אחרי כן יק)

אורית זוארץ:

היא הפוכה מהכיוון של ליברמן, בגלל זה אתה מרשה לעצמך להתבטא בצורה כזו מבזה. כבוד היושב ראש, עליך להגן על המושג הזה שנקרא כנסת והיועץ המשפטי.

דוד רותם:

חברי הכנסת של קדימה ושל העבודה ושל מרצ - חברי הכנסת של האופוזיציה - לא מבינים שאתה אומר להם שלהם יש אידיאולוגיה של פגיעה בחיילי צה"ל. אז זה נכון אולי לגבי - - -

אורית זוארץ:

בושה וחרפה. הבן שלי משרת בצבא.

דוד רותם:

הבן שלך שמשרת בצבא וזה מה שכל - - -

אורית זוארץ:

חצי מהסיעה שלך משתמטים. בושה וחרפה.

דוד רותם:

זה כותב עלייך היועץ המשפטי של הכנסת - - -

אורית זוארץ:

בושה וחרפה, מנצלים את צה"ל לצרכים פוליטיים. עוד לא היה דבר כזה בחיי הכנסת.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ - - -

אורית זוארץ:

דיקטטורה.

דוד רותם:

זה בדיוק מה שאומר עליך היועץ המשפטי, זה לא יעזור לך. את כל כך נהנית מחוות הדעת שלו – תקבלי אותה.

אחמד טיבי:

מתי תוקם ועדה לחקירת יועצים משפטיים?

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת טיבי - - -

דוד רותם:

אדוני, אנחנו מעבירים - - -

אורית זוארץ:

אל תדאג, הוא כבר מעביר חוק. יש לו רוב.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ, מה את מציעה?

דוד רותם:

ואת כל כך רצית שהרוב הזה יהיה אצלך. מה היית מוכנה לשלם בשביל לתת לך את הרוב הזה.

אורית זוארץ:

לא היינו מוכנים לשלם לך שום דבר, בגלל זה אנחנו באופוזיציה.

רוברט אילטוב:

שם את טועה.

דוד רותם:

את טועה, היית מוכנה לתת הכול.

אורית זוארץ:

אנחנו באופוזיציה, יושבים להגן על הדמוקרטיה מהאופוזיציה מפניכם.

דוד רותם:

הדמוקרטיה לא מעניינת אתכם. הייתם דיקטטורה ואתם רוצים הלאה דיקטטורה.

אורית זוארץ:

אנחנו נגן על הדמוקרטיה מפניכם.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ, תתחילי את מסע ההגנה על הדמוקרטיה בזה שתתני לאנשים לדבר ולא תפריעי להם כל הזמן.

איתן כבל:

היא לא תוכל לתת לזה להיעצר פה.

דוד רותם:

האם יש בחקיקה הזאת, שאנחנו רוצים לחקור את הדה-לגיטימציה שעושים לצה"ל ולחייליו, האם יש בזה אפקט היוצר אווירה ציבורית המאיימת על חופש המחשבה והמחאה? הרי מה שהוועדה הזאת תעשה, זה היא תמצא את הכלים והסמכויות שעומדים לרשות המדינה, ואם יש צורך – בתיקוני חקיקה. איפה הפגיעה בחופש המחאה? איפה הפגיעה בחופש הביטוי?

אורית זוארץ:

בהצרת המחשבה.

דוד רותם:

זה לא קשור בכלל.

רוברט אילטוב:

אסור לנו לחשוב בכלל.

אילן גילאון:

מותר לכם לחשוב - תתחילו כבר.

רוברט אילטוב:

זה מה שיש לך.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת אילטוב, אנחנו רגילים שאנחנו צריכים הנחיות ממך, אבל דווקא הפעם נראה לי שהוא מסתדר. תן לו.

דוד רותם:

אין, עם כל הכבוד, בחלק האחרון של חוות הדעת שלך - אותו חלק שעוסק באידיאולוגיה לא בחלק המשפטי - הפרשנות שלך לדמוקרטיה, הפרשנות שלך למה שאומר בית המשפט העליון, לא קשור לעובדות שהן בתפקידי הוועדה.

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה. חבר הכנסת אורון, בבקשה.

חיים אורון:

אדוני היושב ראש, ראשית אני רוצה להודות ליועץ המשפטי של הכנסת על המסמך שהוא הניח כאן. כבר הוזכר שאני מוצא את עצמי ביותר ויותר ישיבות חבר הכנסת הוותיק, לצערי, אני מודה קצת בערגה. אגב, תמיד הייתי באופוזיציה - - -

קריאה:

היית גם שר בממשלה.

חיים אורון:

תמיד הייתי באופוזיציה, להוציא שנה שהייתי שר ועוד שלוש שנים שהייתי בקואליציה. אני זוכר כנסות שכאשר חוות דעת מסוג כזה הייתה מונחת בפניהן, קודם כול היו נשענים אחורה ואומרים: בואו נסתכל. מגייסים עורכי דין – אין בעיה, הם תמיד חרב להשכיר, יימצאו, שיערערו עליה.

אבל היועץ המשפטי של הכנסת הניח בפנינו נייר - ואני מודה לו. בסוף אני גם ארצה לשאול, במסגרת השאלות, האם הוא חושב שהוא יוכל להגן על ההחלטה הזו בפני בג"ץ. אבל אני יודע שאתכם זה לא מעניין כי אם הוא יגיד שהוא לא יוכל זה רק ישכנע אתכם עוד יותר שצריך לעשות את הוועדה הזאת. אני לא פוחד מוועדת חקירה. איך פה נאמר? זה כלום, זה שום דבר. זו עוד במה להתגוששות, לבטח עכשיו כשהיא תהיה חד-צדדית ולא יצא מזה שום דבר. הדבר היחיד זה כמה יחסי ציבור תעשו לזה, זה לא שונה מנאום במליאה או נאום בכל מקום אחר. לכן אין לי בעיה עם זה – תחקרו את מי שאתם רוצים, תפרסמו את המסקנות שאתם רוצים. אין לי מה להסתיר, תעשו מה שאתם רוצים ולכו קדימה.

הבעיה שלי היא בתחום אחר, אדוני היושב ראש. לאן הולכת הכנסת? זה מפחיד אותי. למשל, חבר הכנסת רותם, נושא הדה-לגיטימציה של צה"ל. אני חושב – ומוכן להיאבק על זה בכל מקום - שכאשר אני מפרסם מה שנראה לי כמעשי עוולה שצה"ל עושה, אני עושה טוב לצה"ל. כשאני חושב שעשו בעזה דברים לא טובים – ואני לא רוצה להגיד דברים עוד יותר אישיים - זה לא טוב. אני עושה טוב לצה"ל וטובה למדינה.

פניה קירשנבאום:

נכון, אז תן לצה"ל לחקור.

חיים אורון:

אגב, אנשי צה"ל, שאני הרבה מדבר אתם, לא אומרים מה שאתם אומרים. אין לכם בעלבניות על זה. הם לא אומרים לי מה שאתם אומרים לי.

רוברט אילטוב:

יש כל מיני אנשי צה"ל.

חיים אורון:

הם אומרים: אנחנו את הביקורת נבדוק ונקבל אותה.

פניה קירשנבאום:

זה גם מה שאנחנו אומרים.

דוד רותם:

תעשה - - - לצה"ל, אבל לא תעשה לו דה-לגיטימציה בחוץ לארץ, לא תעשה את החיילים שלו פושעים. אני, בשביל להגן על חיילי צה"ל, אלחם.

פניה קירשנבאום:

כן צריך לבדוק אותם ושצה"ל יבדוק אותם, אבל בארץ תעשה את זה.

חיים אורון:

סליחה, של נעליך. אני לא עושה את זה - - -

דוד רותם:

אתה צודק, אתה לא עושה את זה. אני לא רוצה לבדוק אותך, אני רוצה לבדוק את אלה שכן עושים את זה. אתה צדיק בדברים האלה.

חיים אורון:

עזוב אותי, אל תעשה אותי צדיק. אתם רוצים, כמו שנאמר פה, להפעיל את האפקט המצנן - צדקה עשה אתנו היועץ המשפטי של הכנסת שהשתמש בביטוי הזה. זה כל מה שאתם רוצים. אתם לא תפחידו אנשים כמוני. לפני שעתיים, בוועדה אחרת, אתם רוצים להפחיד תורמים, אתם רוצים להפחיד ממשלות. יגידו: מה, אנחנו משוגעים להיכנס למטורפים האלה? נעזוב אותם. אנחנו נותנים שלושה מיליארד שקל בעולם תמיכות בגופים של זכויות אדם - ישראל לא תהיה בתוכן. עזבו אותנו כולכם. אתם רוצים להפחיד אותם, אתם רוצים להפחיד אותנו - אנחנו לא פוחדים. ההיפך, כל פעם שאתם עושים את זה יותר דווקא כוחנו עולה, לפי כל מיני מדדים אחרים.

אבל אני דואג לכנסת. לו יתואר, אדוני היושב ראש: אני מתפוצץ, למה שבע שנים חוקרים שר בכיר בממשלה? אני רוצה להביא לפה ועדת חקירה פרלמנטרית, שיבואו כל החוקרים שלו ונחקור למה הוא לא שיתף פעולה פה ולמה הוא לא אמר שם ולמה הם עשו ככה. זה מה שאתה רוצה מהכנסת? איך אתה אומר, אילטוב? הרוב יחליט. זאת הטעות הגדולה. הרוב, אם אין לו מגבלות - הייתי פה ברוב לפעמים

- - -

רוברט אילטוב:

אתה אפילו לא תהסס ותעשה את זה.

חיים אורון:

למה לך? הרי הייתי כבר שם.

רוברט אילטוב:

אתה אף פעם לא היית שם.

חיים אורון:

חבר הכנסת אילטוב, יש לך טעות מרה מאוד. הייתי שם, המון שנים. לא אני באופן אישי, אלה שאתם צועקים עליהם היו ברוב. הם ידעו שיש גבולות, מי ששם את הגבולות זה רובי ריבלין.

היו"ר יריב לוין:

איפה היו הגבולות בתוכנית ההתנתקות?

חיים אורון:

הגבולות היו - - -

היו"ר יריב לוין:

גירשו את האנשים באופן הזה שעד היום - - -

אורית זוארץ:

מה זה קשור?

רוברט אילטוב:

פוליטית לא מתאים לך, אז מבחינתך הם לא בני-אדם.

היו"ר יריב לוין:

איפה כל זה היה?

חיים אורון:

כל הזכויות היו. אם אתה חושב – ופה אנחנו מגיעים לדיון הרבה יותר רחוק – שלכנסת ישראל, שהייתה בקרה שיפוטית של בית המשפט העליון, לא הייתה סמכות לבצע את ההתנתקות, אנחנו במשטר אחר.

היו"ר יריב לוין:

איפה אתה היית? למה לא צעקת?

רוברט אילטוב:

פיטרו שרים כדי לקבל רוב.

פניה קירשנבאום:

נתנו לטלב אלסאנע 140 דונם כדי שהוא יצביע.

היו"ר יריב לוין:

למה לא זעקת אז? על מה זעקת על זכויות האזרח? איפה היית?

חיים אורון:

חבר הכנסת היו"ר יריב לוין, אני מהאופוזיציה. תמורת כלום הבאתי את הרוב לאריק שרון בעד ההתנתקות.

רוברט אילטוב:

ודרסת את המיעוט ברגל גסה, אתה. פתאום הפכת לרוב במליאה.

חיים אורון:

שיבוא אחד במיעוט, אחד במיעוט, ויגיד שאנחנו רמסנו אותו.

רוברט אילטוב:

הפכת לדקה לרוב ורמסת אותם.

היו"ר יריב לוין:

רמסתם אותן, את כל הזכויות האלה שאתם - - -

נינו אבסדזה:

ראש הממשלה שלך, נתניהו, הצביע בעד ההתנתקות. מה אתה רוצה ממנו?

רוברט אילטוב:

הפכת לדקה לרוב.

מיכאל בן-ארי:

הורידו אנשים מאוטובוסים - - -

נינו אבסדזה:

קודם תשאלו אותו, אחר כך - - -

חיים אורון:

אני כבר לא מבין כלום. ביבי נתניהו הצביע בעד ההתנתקות, סילבן שלום הצביע בעד - - -

רוברט אילטוב:

נתת להם יד לרמוס את המיעוט.

היו"ר יריב לוין:

אני שואל אותך: איפה אתה היית? מה אתה עשית? לא איפה הם היו.

חיים אורון:

סליחה, אם אמרת את זה כך, אגיד לך, וגם אני מזמין אותך לסיור בעניין הזה. שטייניץ הצביע בעד ההתנתקות, כולם הצביעו בעד ההתנתקות. אני מואשם כמי שהוסיף 1.5 או 2 מיליארד שקלים למתנחלים בוועדת הכספים של הכנסת. אני רוצה שתביא לי מתנחל אחד - לא עסקן - תביא לי מתנחל אחד - - -

דני דנון:

תראה איך הם חיים היום.

חיים אורון:

תביא לי מתנחל אחד - - -

מיכאל בן-ארי:

אני אביא לך כמה. שני הגיסים שלי בלי בית, על מה אתה מדבר?

חיים אורון:

תקשיב טוב: מצבי הנדל, דרך ראש המועצה, דרך כולם.

מיכאל בן-ארי:

זה נקרא דמגוגיה, אני יכול להראות לך יותר מאחד.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת אורון, - - - לבעלי קרקעות ערביות ביהודה ושומרון ולאשר את הבניה שנעשתה.

אורית זוארץ:

לפנות את המאחזים הבלתי חוקיים, יריב.

היו"ר יריב לוין:

זו אותה שיטה, יש לך רוב - - -

חיים אורון:

סלח לי, אין לך רוב.

היו"ר יריב לוין:

למה אתה לא נותן - - -

נסים זאב:

יש הצבעה או לא? אני רוצה ללכת, הקרקס הזה נמאס עלי. יש הצבעה או לא?

אורית זוארץ:

אתה מייצג את חיילי צה"ל בוועדה הזאת.

נסים זאב:

להיפך, אני מייצג את הנשים, סחר בנשים.

אורית זוארץ:

ובאה קדמה לש"ס. ברוך השם.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ - - -

נסים זאב:

עושים סחורה בפוליטיקה לא בנשים.

חיים אורון:

אדוני היושב ראש, על פי מיטב שיקול דעתי, אני משתדל להעמיד את ערכיי גם במבחנים של המצבים הכי קשים שאני עומד בהם, אבל לא זה מה שמונח עכשיו. אני לא רוצה עכשיו להשוות את הערכים שלי לערכים שלך. אני מדבר על דבר שהוא בעיניי מהותי והוא ליבה של הדמוקרטיה: אם כל רוב יכול לעשות כל דבר, זה משטר אחר. אתם פה עושים את זה. אתם עושים את זה בתחום שבכל ועדות החקירה, כולל ועדות חקירה ממלכתיות וממשלתיות, הייתה אבחנה מאוד-מאוד ברורה – ולא תיתן לי אף דוגמה אחרת – שוועדות החקירה מדירות את עצמן מהתחום של האידיאולוגיה. יום כיפור, לא בחנו האם ישראל צדקה או לא צדקה שהיא לא נענתה להצהרות של סאדאת. שאלו מה קרה ביום כיפור. מלחמת לבנון - לא שאלו האם אני צדקתי או לא צדקתי כשהפגנתי אלף פעמים נגד מלחמת לבנון, אלא אמרו: מה קרה באירוע ההוא. אתם נכנסים לוועדת חקירה - - -

מיכאל בן-ארי:

עוד לא בדקנו את אוסלו, שפיכות דמים הבאתם עלינו וגם על זה תהיה ועדת חקירה.

חיים אורון:

נכון, נכון. אני פושע אוסלו, בלי בדיקה. זה בסדר, אני לוקח את זה בכבוד. את התואר "פושע" כבר קיבלתי בלי ועדת בדיקה, אבל אני אומר את הדבר המהותי. מעולם ועדות חקירה, לא ממלכתיות ולא ממשלתיות, לא עברו את הקו האדום. הוויכוח מה זה נקרא דה-לגיטימציה של צה"ל ומה זה נקרא פעולה חברתית ומה זה נקרא פעולה ציבורית, הוא נמצא באופן לגיטימי בתחום האידיאולוגי. לכן, לא פוליטיקאים יחקרו פוליטיקאים. ועכשיו גם יהיה מצב מצוין – פוליטיקאים מסוג מסוים יחקרו פוליטיקאים מסוג אחר.

דני דנון:

דמגוגיה.

חיים אורון:

אני יודע, כשאינן מה לענות אומרים "דמגוגיה".

דני דנון:

דמגוגיה. מי חוקר בכלל?

אורית זוארץ:

הליברלים בכנסת יחקרו - - -

חיים אורון:

אני מבקש לדעת האם ליועץ המשפטי לכנסת יגן על ההחלטה הזאת בפני בג"ץ, אם היא תגיע לבג"ץ. אנחנו צריכים לדעת את זה כחברי כנסת. אני פונה אליך, אדוני היושב ראש, לא רק בשמי, בשם חלקים גדולים במפלגתך שרואים את קו השבר לא איפה שאתם אומרים לי – אני פושע אוסלו, זה לא חשוב – אלא רואים קו השבר במה שמונח פה על כפות המאזניים, וחוות הדעת הזו חיזקה את זה מאוד. אתם הופכים את הכלי הפרלמנטרי מכלי פרלמנטרי לכלי חקירה, מכלי חקירה לכלי חקירה אידיאולוגי, מכלי חקירה אידיאולוגי לסתימת פיות. זה מסלול שהוא כבר לא מדרון חלקלק, זו התהום עצמה. תשגיחו משם.

היו"ר יריב לוין:

תודה. אני רק מבקש להבהיר שאני בוודאי לא קורא לך פושע, ואני מבקש מהיועץ המשפטי לענות לשאלה של חבר הכנסת.

אחמד טיבי:

האם תהיה, אדוני - - - ?

אורית זוארץ:

יש לי עוד שאלות.

מיכאל בן-ארי:

אדוני היושב ראש, אני עוד לא דברתי.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת בן-ארי, אתה לא דיברת? אני שומע אותך כל הזמן.

אחמד טיבי:

אדוני, האם תהיה הצבעה בסוף?

היו"ר יריב לוין:

ההצבעה מחר, לא היום. אני מודיע כבר עכשיו שההצבעה תהיה מחר בשעה 9:30 בבוקר בישיבה שנכללה במסגרת ההזמנה שקיבלתם גם לישיבה הזאת.

אחמד טיבי:

אני מעריך, אדוני, שנציגי האופוזיציה לא ישתתפו בה.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת טיבי, אני לא עוסק לא בהערות ולא בהשערות. מי שיבוא, נקבל אותו בברכה. חברת הכנסת אבסדזה, בבקשה. אני רואה שחבר הכנסת זאב הלך, אז לאחריה יהיה חבר הכנסת בן-ארי.

נינו אבסדזה:

אדוני היושב ראש, רק לפי התגובה של החברים מישראל ביתנו - שכרגע לא נמצאים פה - אבל איך שהם הגיבו על ההודעה של היועץ המשפטי של הכנסת, איך שהם מנסים לשכנע אותי שאף אחד לא מסומן פה, רק הדבר הקטן הזה מראה שהכול מסומן, הכול מההתחלה פוליטי ולא מעניין שהחלטה ששמענו היא מקצועית. אפילו הדבר המקצועי שלא מקובל עליהם, צריך לסתום לדבר הזה את הפה. זו אילוסטרציה קטנה למה הולך לקרות פה.

עכשיו תרשה לי, אדוני היושב ראש, לספר בדקות האחדות האלה עוד אילוסטרציה קטנה: מה יקרה כאן למחרת הקמת כל ועדות החקירה האלה. כל התקשורת העולמית - ותאמינו לי שיש להם מספיק כוחות, ואם לא אז חלק יצאו ממצרים - תעמוד כאן ותדבר על מדינה שאם עד עכשיו הייתה יהודית ודמוקרטית, אז המילה "דמוקרטית" צריך למחוק מצמד המילים האלה, וכנראה זאת המטרה; תעמוד התקשורת העולמית ותגיד: אלה מתלוננים על משמרות המהפכה? הם בעצמם הקימו פה משטר של ועדות חקירה; תעמוד פה התקשורת העולמית ותזכור שהיו פה ועדות - להבדיל אולי, אבל בכל מקרה - נורא דומות של סדאם חוסיין, שגם שם המטרה הייתה מסומנת מההתחלה, ובואו נזכור איפה עכשיו סדאם חוסיין ואיפה הוועדות; יעמדו וידברו, כמובן, על מקרתיזם.

ארשה לעצמי, כיוון שבאתי מברית-המועצות, גם להשוות את זה לתקופת הסטליניזם הכי חשוכה שהייתה אי פעם בהיסטוריה של האנושות. פה יש לנו ועדות של תשעה אנשים, נכון? שם זה התחיל בשלישיות שחקרו, בסופו של דבר הוציאו גם פסק דין. זה התחיל ככה, ויום בהיר אחד הם גם הגיעו לוועדה שחקרה את הרופאים. דרך אגב, רובם היו יהודים וידוע לאן כולם נשלחו.

אדוני היושב ראש, אני רוצה רק לציין שהוועדות האלה הולכות להיות מסמרים לפני אחרונים בארון הקבורה של הדה-לגיטימציה של מדינת ישראל. לפני האחרונים, כי האחרונים יהיו כשהוועדות הפרלמנטריות לפוליטיקאים, אחרי שהן יחקרו, הן יתחילו גם להעמיד לדין וגם יהיו השופטים - זה יהיה כבר המסמר האחרון. תודה.

היו"ר יריב לוין:

תודה. חבר הכנסת בן-ארי. אחריו - חברת הכנסת זוארץ, ואחריה - חבר הכנסת גילאון.

מיכאל בן-ארי:

קודם כול, אני רוצה לברך את היועץ המשפטי לכנסת על ההגנה על זכויות המיעוט. אני רוצה להזכיר לך שרק לפני שנה הייתה הצעה שלי לסדר, שיושב ראש באופן לא חוקי פסל אותה בתוך רדיפה

אישית, ואתה ידעת את זה. לא ראיתי את היציאה שלך וההגנה שלך עלי שם במקום הזה, שבו הצעה שלי שאושרה על-ידי נשיאות הכנסת ובאופן מאוד-מאוד חריג נפסלה על-ידי התערבות בוטה של היושב ראש, לא ראיתי פה את הדעות ואת הדעות לכאן ולכאן ואת כל האמירות המאוד אפולוגטיות שיש כאן בתוך הדבר הזה. זו הערה צדדית.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

רק הערה עובדתית: לא הייתי אז היועץ המשפטי לכנסת, הייתי אז מזכיר הכנסת.

מיכאל בן-ארי:

בסדר, בתפקיד דומה מבחינתי.

אורית זוארץ:

תחקרו את עורכת הדין אלשטיין.

מיכאל בן-ארי:

אני מדבר על סתימת פיות ועל מקארתיזם. אתה, שנלחם על כך שתאמר את דעתך, תילחם על כך שגם אני אוכל לומר את דעתי.

שלמה מולה:

אתה תמיד יכול לומר את דעתך, כל עוד אתה לא מבקש - - -

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת מולה.

שלמה מולה:

הוא פנה אליי.

היו"ר יריב לוין:

אתה לא חייב לענות.

מיכאל בן-ארי:

אני רוצה להזכיר לשמאל – היה פה חבר כנסת אחד, שחבר הכנסת בן-סימון אוהב להזכיר אותו, קראו לו הרב כהנא. כל יומיים המציאו בכנסת תקנה אחרת לסתום לו את הפה: לא להציע אי-אמון כזה, לא לשלוח מכתבים בצורה כזאת. רדיפה שיטתית.

יש פה נציג של ערפאת, רב מרצחים, וכאלה שמתחבקים עם ברגותי. הרב כהנא, שהיה אוהב ישראל, הייתה לו את הזכות לומר את דברו, במיוחד שהציבור בחר בו. אתה יכול ללכלך כמה שאתה רוצה, אבל המקארתיזם הוא שלכם, הגזענות והרדיפה הן שלכם.

אני לא הולך רחוק, נלך קצת יותר קרוב. לפני כמה שנים היה פה את חוק ההתנתקות, תעשייה שלמה של רדיפה. אני רוצה להזכיר לכם: נעצרו פה ילדות קטינות עד תום ההליכים. לא שמענו את השמאל צועק – נעצרו עד תום ההליכים בגלל חסימות כבישים. אוטובוסים שהיו בדרך להפגנה בכפר נמרוד נעצרו והורדו אנשים מן האוטובוסים, שלא לדבר על כל מיני דברים דרקוניים, ולא שמענו - - -

דבי גילד חיו:

- - -

היו"ר יריב לוין:

אני מבקש, בלי הערות מהקהל.

מיכאל בן-ארי:

אני מדבר על אנשי השמאל - -

דבי גילד חיו:

- - -

מיכאל בן-ארי:

- - שלא צעקו, שלא זעקו כשאריל שרון עשה משאל מתפקדים וצפצף עליו. הם נהנו מזה. הם לא אמרו: יש פה גניבה של רוב דמוקרטי. לא שמענו אותם, לא שמענו אז את הדבר הזה, לא שמענו שקנו קולות.

אורית זוארץ:

האגודה לזכויות האדם טיפלה בזה.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ - - -

אורית זוארץ:

הערתי.

היו"ר יריב לוין:

מאה אחוז, כל פעם נדחה את רשות הדיבור שלך. זה יעזור? מה יעזור? באמת, די. חבר הכנסת בן-ארי, בבקשה.

מיכאל בן-ארי:

לא מזמן עשינו כמה דיונים בכנסת על הפשטת ילדות שלא כחוק. לא ראיתי פה אף אחד - - -

שלמה מולה:

אני הייתי.

מיכאל בן-ארי:

אתה לא היית. בדיונים אצל ציפי חוטובלי, בוועדה לקידום האישה, לא היית.

שלמה מולה:

הייתי, והגנתי עליהן.

מיכאל בן-ארי:

אני לא זוכר כזה דבר.

שלמה מולה:

תראה את הפרוטוקול.

מיכאל בן-ארי:

אם היית אז אני משבח אותך, חבר הכנסת מולה. אם היית, אני מתנצל.

חיים אורון:

אנחנו לא מושלמים.

מיכאל בן-ארי:

אנחנו לא מושלמים, אבל אם אתם מדברים על זכויות, על רדיפה – בואו נראה אתכם קצת אובייקטיביים, בואו נראה אתכם קצת בצד השני, בואו נראה אתכם מביעים איזה סוג של איזון ולא רק בצד של האויבים שלנו כל הזמן.

אני רואה את הוועדה הזאת, אני לא מצליח להבין מה הבהלה הגדולה. אני כל הזמן אומר: אם צריך לחקור גופי ימין – בבקשה, נחקור גם גופי ימין. מהדברים שאני מחובר אליהם, אין לנו מה להסתיר, אין לנו כלום מה להסתיר, אנחנו מוכנים לעמוד בפני כל חקירה. למה אתם כל כך מבוהלים? הבהלה שלכם מלמדת שיש לכם סיבה, וזה יותר מדובר אותנו לבדוק.

כמו שאמר, ואמר נכון, היועץ המשפטי של הכנסת, ואנחנו מקבלים את דעתו – ועדת החקירה היא לא ועדה שיפוטית: היא חושפת, היא מלבנת, היא רואה את הנתונים והיא יכולה לאחר מכן, באופן דמוקרטי, להביא לחקיקה. ואם חקיקה כזאת או אחרת היא לא דמוקרטית, אז מהי דמוקרטיה? רק מה שנוח לכם? רק מה שטוב בצד שלכם? רק גירוש של יהודים מביתם והחרבת ביתם ועולמם והקמת מדינת חמאס והקמת עוד מדינת מחבלים? רק זו דמוקרטיה במדינת ישראל - לגרש 10,000 איש מביתם באבחה של כניעה של אנשים? זו דמוקרטיה? הצביעות שלכם כבר מרקיעה שחקים. הדבר הזה הוא אלמנטרי ביותר. זה דבר אלמנטרי ביותר - - -

חיים אורון:

אל תצביע בשבילנו.

נינו אבסדזה:

לא צריך דמוקרטיה.

מיכאל בן-ארי:

האיומים שאתם משמיעים כאן, חברת הכנסת נינו, שבעולם יעשו ככה וככה - אתם מלמדים אותנו שאתם מגייסים גורמים חיצוניים כדי להשפיע על מה שנעשה ועל השיח הפוליטי בישראל.

דוד רותם:

יש על זה חוות דעת משפטית כבר.

מיכאל בן-ארי:

אנחנו נחקור לפי כללי הדמוקרטיה בלבד.

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה. חברת הכנסת זוארץ, ואחריה - - -

אורית זוארץ:

חושך מצרים זה פה, בבית הזה, בכנסת ישראל. בשבועות האחרונים אנחנו נחשפים - - -

דוד רותם:

מה הבעיה?

אורית זוארץ:

כן, אני יודעת. אפשר לגרש אותי מפה. יש לך עוד רעיונות יצירתיים, מר רותם?

דוד רותם:

לא, את יכולה להתפטר. אם זה מפריע לך, תתפטרי. כבר יש לי חוות דעת משפטית - - -

אורית זוארץ:

מצוין.

היו"ר יריב לוין:

חבר הכנסת רותם, אני מוכרח לומר שחברת הכנסת זוארץ היא נכס להסברה הישראלית. אני אומר את זה מהניסיון האישי שלי, ראיתי אותה בפעולה.

אורית זוארץ:

תודה.

איתן כבל:

אני מציע לחקור אותו.

דוד רותם:

לא צריך.

היו"ר יריב לוין:

אני מוכן. אגב, חבר הכנסת כבל, אתה יודע שאם מדברים על מקארתיזם, אני עברתי שיעור טוב בזה.

נינו אבסדזה:

הוא משתף פעולה עם האויב.

אורית זוארץ:

אנחנו מדברים על החשיכה והיום, לשמחתנו הרבה, הפציעה קרן אור מתוך המחלקה המשפטית. אני מברכת את היועץ המשפטי על חוות דעתו המנומקת. במידה מסוימת, ומועטה אולי, היא מנקה את הגל העכור ששוטף את מדינת ישראל בחודשים האחרונים וחושפת את מצעד האיוולת של ועדות החקירה למיניהן, שבאות לדרוס ברגל גסה את הדמוקרטיה הישראלית. דרך אגב, בניגוד גמור למה שקורה במשטרים דיקטטוריים בסביבתנו. אנא הדליקו טלוויזיה וצפו מה קורה במזרח התיכון. החברה האזרחית מתקוממת נגד המשטר הדיקטטורי ומבקשת לממש את זכויותיה. מבקשים לכוון חברות דמוקרטיות, ובמדינת ישראל, הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון, קורה תהליך הפוך - של ועדות חקירה, חקיקה גזענית וסתימת פיות.

לצערי הרב, נעשה פה ניכוס ושימוש בצה"ל לקידום מטרות פוליטיות. אני רואה את זה בחומרה. בני משרת בצבא, אנחנו ציונים, אנחנו יהודים ואנחנו רוצים לחיות במדינה דמוקרטית. לצערי הרב, יש כאן גורמים מהימין הרדיקלי, שההלכה מבחינתם גוברת על החוק. הם פוגעים בחיילי צה"ל ביהודה ושומרון, הם יורקים עליהם, הם מכים אותם, הם מגרשים אותם מתוך היישובים. אני מציעה לכם לעשות סיור ולראות ולשמוע איך מדברים חיילי צה"ל ואיך מתבטאים מתנחלים שיושבים במאחזים הבלתי חוקיים ובאיזו רגל גסה הם - - -

חיים אורון:

כמה אלופים בצה"ל הולכים עם אבטחה אישית בגלל התקפות מהימין?

אורית זוארץ:

לכן אני אומרת שניכוס של צה"ל למטרות פוליטיות יש בו טעם לפגם. צה"ל הוא לא הנכס של ישראל ביתנו, גם לא של הליכוד. צה"ל הוא צבא העם, ופה אני פונה אליך יושב הראש, אנחנו חייבים להגן על צה"ל בתוך הבית הזה. התפקיד שלנו, ככנסת, זה לפקח על הרשות המבצעת ולקדם חקיקה.

יש לי שאלה ליועץ המשפטי. הקראת מתוך החקיקה שהכנסת רשאית למנות וכו', כדי לחקור דברים שהכנסת קבעה. האם הדברים שהכנסת קבעה הם במסגרת הסמכויות שלה לפיקוח הישיר והעקיף על הרשות המבצעת? אני מבקשת לקבל על זה תשובה.

במדינת ישראל, גברת פניה קירשנבאום, יש צבא, יש שב"כ, יש משטרה.

דוד רותם:

יש מי שמשמיץ אותם כאידיאולוגיה.

אורית זוארץ:

יש מערכת ביטחון שבודקת גורמים עוינים וקובעת איזה גורמים יש להעמיד לדין ואיזה גורמים אסור לקבל מהם כספים. אני חושבת שאסור לכנסת ישראל לפקח על החברה האזרחית ועל אזרחים.

פניה קירשנבאום:

לא שמעת מילה ממה שאמרתי.

אורית זוארץ:

פיקוח על הרשות המבצעת זה - - -

פניה קירשנבאום:

את חוזרת על מה שאומרים לך בלי להתייחס למה שאמרתי.

אורית זוארץ:

פיקוח על הרשות המבצעת וחקיקה זו דמוקרטיה; פיקוח על האזרחים זו דיקטטורה, וזה מה שאתם מנסים לקדם. אני פונה ליושב ראש הכנסת להגן על כבודו של הבית הזה. יש כאן את חוות דעת היועץ המשפטי, עמדת יושב ראש הביתה זה נאמרה בצורה חד-משמעית ונחרצת, ולבטל את כל הסימפוזיון הזה וועדות החקירה. אשמח לשמוע את תשובתו של היועץ המשפטי על הסמכויות של הכנסת לחקור.

היו"ר יריב לוין:

תודה. חבר הכנסת גילאון, בבקשה.

אילן גילאון:

האמת שרוב הדברים נאמרו, לכן הדבר הכי חשוב כרגע הוא לפנות לאזרחים שאכפת להם, מהם קיבלתי מכתב. ראיתי שאתם נוהגים לחלק ממתקים לחיילים במחסומי צה"ל בשטחים. אני מתחנן אליכם: אל תעשו את זה. הבן שלי קצין בצבא, שלא בטובתו הוא מגיע למחסומים האלה. אנחנו כבר שנים מחנכים אותו, גם בגלל השיניים וגם בגלל הסכרת – אל תעשו את זה, תעשו לי טובה. אל תחלקו ממתקים לחיילים. הממתק הכי טוב שאפשר לחלק לחיילים, אדוני – זה רק בתור הערה – זה להפריד אותם מהמחסומים האלה, לא לייצר את המציאות שהם צריכים להיות במציאות הדואלית והמטורפת הזאת.

לצורך העניין, אומר שדברי היועץ המשפטי - ואני לא ידוע אם לחבק אותו יותר מדי, שלא להזיק לו, כי אני יודע איך הדינמיקה מתפתחת כאן – היו צפויים, הם אינם הפתעה בשבילי. בשתי מילים, מה שהיועץ המשפטי אומר זה מה שהאנגלים קוראים it's not done – דבר זה איננו ראוי. חבר הכנסת דנון, ידעת מראש שהדבר איננו ראוי. מדוע? משום שכאן, בדיון הזה, אמרת בעצמך שבסך הכול רציתם להעלות את הנושא לסדר היום.

דני דנון:

זה המנדט של ועדת חקירה פרלמנטרית, לפי תקנון הכנסת.

אילן גילאון:

זה כל מה שרציתם. אם אתם רוצים להעלות את הנושא לסדר-היום, אז קודם כול צריך להיות היגיון בחלוקת העבודה ביניכם. כבר עברנו את העידן שאנחנו מקימים ועדה אחת לאשכנזים ואחת לספרדים - כי צריכים לייצר לכולם – אחת לנשים ואחת לגברים. מילא, הייתם מחליטים שמי שממומן ביורו יהיה בוועדה אחת ומי שממומן בדולרים יהיה בשניה, הייתי מבין.

אבל חברת הכנסת קירשנבאום, מה שאת מבקשת אפשר לפתור בפקסימיליה ובטלפון. אם את לא יכולה לעשות את זה והעוזרים שלך לא יכולים - אני מוכן. יש לי מכונית של הכנסת, אוכל לנסוע למשרד האוצר או לרשות המסים ולהביא לך את כל המסמכים שאת זקוקה להם. אין שום בעיה. למה אתם צריכים ועדת חקירה? עד עצם הרגע הזה לא הבנתי, אבל אולי בעצם אני לא צריך לשכנע אתכם לבטל את זה. להיפך, תמשיכו, כי אני חושב שהתרבות הזאת של השנאה, ייבוא התרבות הזרה של שנאה ומשטמה שמתגלגלת ומייצרת את זה גם בתוכנו, חתירה מתמדת מתחת למה שלנו יש. הדבר היחיד שמתקרב לחוקה זה מגילת העצמאות שלנו - - -

אבל יש דבר אחד שכן מרגיע אותי, חברת הכנסת זוארץ. את יודעת מה זה? שפה רוצים לחקור את מי שמייצר דה-לגיטימציה לצבא ולחיילי צה"ל, ואני מניח שגם למדינת ישראל. אני בעת האחרונה, חברת הכנסת פניה קירשנבאום, לא ראיתי מישהו שעושה יותר דה-לגיטימציה למדינת ישראל ולצבא ולחיילי הצבא מאשר מי שעומד בראש מערכת ההסברה שלה - שר החוץ של מדינת ישראל, ולכן צריך לחקור אותו. את יודעת מה? מעניין מאוד מאיפה מקורות המימון שלו.

אורית זוארץ:

אגב, זה גם בסמכות הוועדה.

היו"ר יריב לוין:

חברת הכנסת זוארץ, אני לא מאמין.

אורית זוארץ:

אני מחזקת את דברי חברי.

היו"ר יריב לוין:

סדר הדיון מעכשיו יהיה - - -

אילן גילאון:

אתה תמיד עושה את זה, שם אותי בסוף הרשימה - - - אתה באופן שיטתי עושה את זה.

היו"ר יריב לוין:

אני לא מפריע לך, אני רק רוצה לומר שאני קובע עכשיו שבמחצית דבריו של כל דובר תהיה הערה של חברת הכנסת זוארץ. בסדר?

אילן גילאון:

בסדר, אני מוכן יותר לשתי הערות.

חברים, נאמר כן מקודם כמה מפקדים וחילי צה"ל הולכים עם אבטחה בגלל מתנחלים וכמה הולכים בגלל סיבות אחרות. אנחנו יכולים לאמוד את הנזקים לדה-לגיטימציה, כשאנחנו נמדוד את המעשים של מגישי ההצעה, שרוממות החשיפה והשמש בגרונם לעומת לבין האחרים.

האמן לי, חבר הכנסת היו"ר יריב לוין, חנין זועבי, שאינני מתומכיה ואני לא סופר את הכיוון הזה שלה, היא קצה קצהו של פסיק בנזק שנגרם למדינת ישראל לעומת שר החוץ, לעומת האיש שעמד כאן קודם on camera ומשלם שלמונים. אני פניתי למשטרה, לא הקמתי ועדת חקירה – on camera בערוץ 2 משלם שוחד לחיילים כדי להפר פקודה, ביחידת נחשון, וכולכם יודעים את זה. מישהו מכס דיבר על כך? אז על מה אתם מדברים?

לכן, הבעיה המרכזית היא מה קורה למדינת ישראל בעידן שסביבנו קורה תהליך אולי הפוך. פתאום המחנות האזרחיים קמים ומבינים שהם צריכים להגן על האינטרסים שלהם; פתאום חופש הביטוי הופך למשהו יותר משמעותי. ואצלנו אנחנו מצרים את הדברים.

דוד רותם:

תקימו את החברה האזרחית.

אילן גילאון:

אז מי שרוצה להחמיר, חבר הכנסת רותם, לדבר הזה יקרא מקארתי. אני מכיר את זה מתרבויות אחרות. מישהו תיקן אותי שזה לא הקג"ב, זה ה-NKVD. היו שם שיטות כאלה. ומתי הן קורות? כשאנשים מתבלבלים ומבלבלים את היוצרות. ראיתי חברת כנסת, איך לפתע קורית לה מטמורפוזה והיא חושבת שהיא סדרן בתוך הכנסת, שהיא שוטר, שהיא מוציא לפועל. היא כמעט הורידה את הנואמת מהדוכן במו כוחה. זה נקרא חוסר הבנה למה היא הפרדת הרשויות.

אתם רוצים ועדות? תראו, אנחנו מחרימים את הוועדות, אבל שלא תחשבו שלא נבוא בתור נחקרים. לפחות בתוך נחקרים נבוא אליהן, כי צריך לחקור את הדברים הללו. על כן אני אומר, אדוני, לא רק שהיועץ המשפטי אמר it's not done, מה שכל כך טעות בתרבות שלנו, אני רוצה לסכם במה שרוסו אמר. רוסו אמר פעם שהבושה היא היכולת להבחין בין טוב לרע ובמקום שאין בושה אנשים לא מסוגלים להבחין בין טוב לרע. זה מה שקורה כאן, אדוני.

דוד רותם:

נכון. הפסקתם להבחין בין טוב לרע. שכחתם שחיילי צה"ל הם הטוב.

אילן גילאון:

אני, את היבוא הזה, שאני יודע מה מקורותיו ומגלגל שנאה כלפי כל מה שזו, אנחנו לא נשתף פעולה עם הדבר הזה.

נינו אבסדזה:

רוצים להחליף את צה"ל ואת המשטרה ב-NKVD.

דוד רותם:

שכחתם רק שצה"ל זה החלק הטוב בפרשה.

אורית זוארץ:

ואתם מגני הדמוקרטיה ומגני צה"ל.

דוד רותם:

חוץ מהכיסא שלך את לא מגינה על כלום.

אילן גילאון:

מי מממן את "דרך ארץ"? פשיסט מכחיש שואה, שאומר שאלוהים עשה נס שהביא את היטלר.

דני דנון:

"דרך ארץ" זו חברה ממשלתית. אולי התכוונת ל"אם תרצו".

אילן גילאון:

האיש מהדומינו שמממן, מהלוטו. אני מתנצל.

היו"ר יריב לוין:

תודה רבה. חבר הכנסת איתן כבל, בבקשה.

איתן כבל:

אדוני היושב ראש, אדוני היועץ המשפטי, נשארתי רק לומר לך שאני עדיין לא יודע איך לקרוא למסמך שלך: מסמך איל או מסמך ינון. זה מסמך מכוון. הם עדיין בהלם, גם דודו. דודו, שדיבר קודם והתחיל להתנפל עליך ולומר את כל הדברים האלה - הוא בהלם, הוא עוד לא התאושש.

דוד רותם:

אתה טועה. התאוששתי.

איתן כבל:

סליחה, דודו רותם. אתה לא בוועדה שלך.

דוד רותם:

מה, אתה חושב שאני לא ידעתי מה הולך לכתוב מראש? הוא בא להתייעץ אתי.

איתן כבל:

אני אומר את זה לכולנו, חברי הכנסת. אני לא מרגיש שום צורך להתנצל בפני אף אחד על מה שאני, על מה שאני חושב, על מה הן דעותי ועל מי אני צריך להגן. אני אזרח בדיוק כמו כל אחד ואומר את כל אשר אני רוצה ללא מורא. אתם יכולים לשבת בוועדות שלכם, לשוחח ביניכם ולהתחרות ביניכם מי יאמר את האמירה היותר קיצונית, ואולי תקימו בתוכם ועדת חקירה - מי אומר מה. זה הרי פתטי.

דוד רותם:

אז למה אתה לא בא לוועדה? אני מתחנן לפניך שתבוא ואתה לא בא.

איתן כבל:

דודו, אני מאוד מבקש ממך. המתנתי עד עכשיו. אתה הלכת, חזרת, המתנתי בכבוד רב. אני אומר לך, אדוני היועץ המשפטי, זה באמת מסמך יוצא דופן, גם בחריפותו. לא ציפיתי לזה. אף אחד מהאנשים שיושב כאן סביב השולחן לא המתין למסמך כל כך נוקב, כל כך ברור, שהאמת היא שמעמיד באופן מאוד פתטי כל מהלך של הקמת ועדה מן הסוג זה. את מי לחקור? את מה לחקור? כל מי שחושב אחרת? במה דברים אמורים?

דני דנון:

זה לא מה שרשום במנדט. תקרא את המנדט של הוועדה. תקרא את המנדט, חמש נקודות ועוד ארבע נקודות. לא רשום לחקור, לא רשום שמאל. מאיפה הבאתם את זה? לא רשום.

איתן כבל:

זו ועדה בראשותו של דני דנון - - -

דני דנון:

התזמורת התקשורתית עשתה את זה, אבל לא רשום במנדט.

דוד רותם:

זו חוות דעת של היועץ המשפטי.

דני דנון:

אבל איפה זה רשום? יש תשע נקודות לשתי הוועדות, בשום אחת מהנקודות אין שום דבר שאתם מדברים עליו. אולי אתם מדברים על ועדות אחרות. אולי יצאתי רגע לדבר ויש ועדה אחרת.

איתן כבל:

חבר הכנסת דנון, למה אתה כועס עלי?

דני דנון:

אני לא כועס, להיפך.

איתן כבל:

מה העניין? אין בעיה, הכול בסדר. אני חוזר ואומר, אדוני היושב ראש, אני סבור, גם בהמשך לדברים של חיים אורון שאל, שיש כאן משמעות מאוד גדולה. אי-אפשר לעבור לסדר-היום גם בהצבעה שתיעשה מחר, בהשתתפותנו או באי השתתפותנו – זה לא מה שחשוב, הרי זה יעבור. יש כאן אמירה. הרי היועץ המשפטי הוא לא מטרת דמות ורוב הוא לא בהכרח עניין אוטומטי. תמיד בשם הרוב אפשר להעביר את מה שאתה רוצה בכל מקום שאתה רוצה, אבל יחד עם זאת, יועץ משפטי אומר כאן דברים ברורים, שראוי שנבחן אותם בצורה הרבה יותר עמוקה.

פניה קירשנבאום:

הוא אומר את זה מהרהורי ליבו, לא כבסיס משפטי. בסיס משפטי הוא - - -

איתן כבל:

חברת הכנסת פניה קירשנבאום יקירתי, הדבר היחיד שאת יכולה זה להוציא הודעה לפטר אותו. כל עוד הוא היועץ המשפטי של כנסת ישראל יש לו מעמד חוקי, משפטי, מרכזי בעבודת הכנסת. אתה יכול לא להסכים אתו, אתה לא יכול להתעלם ממה שהוא אומר, וגם לא יכול לנסות לנפנף את הדברים שהוא

אומר. לפעמים גם אני הגשתי בג"צים ונאמרו דברים שלא על פי דעתי. אני לא נפנפתי, לא אמרתי: לא מקובל עליי. אין דבר כזה. או שיש מערכות משפט, או שיש יועץ משפטי, או שאין. לכן אני חוזר ואומר ליושב ראש הוועדה - אפשר להביא מחר להצביע, אפשר לעשות מה שרוצים. אבל אני אומר לכם: אי-אפשר להתעלם ואי-אפשר לעבור לסדר אחרי הדברים האלה.

הרי מה העניין? לגשת לבג"ץ – אני אומר את זה לכולנו, כי גם אני עשיתי את זה - זה החלק הקל בעבודה. אתם מאלצים אותם, ברוב שלכם, לשמוט את הקרקע מתחת לרגליים שלנו כשנידרש שוב לפנות לבג"ץ על הפארה הזאת. תודה.

היו"ר יריב לוין:

תודה. חבר הכנסת הורוביץ, בבקשה.

ניצן הורוביץ:

תודה, אדוני. מה שבוטה וקשה בכל הסיפור הזה, גם בדיון כאן ובכל המהלך של ועדת חקירה, זה השימוש שאתם עושים במראית עין של הדמוקרטיה ובסמלי הדמוקרטיה לתכלית שהיא לא דמוקרטית בעליל. אמרתי לך את זה בהתחלה, חבר הכנסת לוין, שאתה יושב כאן, למשל, כיושב ראש ועדה משום שנבחרת בהליך דמוקרטי. ברגע שאתה מכרסם בהליך הדמוקרטי הזה אז גם סמכותך נעלמת. כשלוקחים גוף כזה מטעם הכנסת, בשם הכנסת, בתקציב הכנסת, במשאבי הכנסת, כדי לנהל מערכה פוליטית - וכבר אמר היועץ המשפטי: מבקשים לטפל בגופים המזוהים רק עם צד אחד של המפה הפוליטית, המצוי כיום באופוזיציה - אז אתם משמיטים את הקרקע מתחת לרגלי כולנו.

מה שמעניין אותי בכל הסיפור הזה, והיה לנו כאן דיון ארוך ועוד יימשך, זה מה אוכל אתכם כל כך וממה אתם כל כך לחוצים. אתם בשלטון, אתם חזקים, יש לכם רוב פה בכנסת, אתם מעבירים כל חוק שאתם רוצים, הקואליציה הזאת היא בטון. מסתובב פה אלקין, לא עובר לא חוק ולא תקנה ובוועדה, תמיד יש לכם רוב בכל מקום. אתם מעבירים כל מה שאתם רוצים. מה מפחיד אתכם כל כך ומה אתם כל כך לחוצים מהדבר הזה שנקרא ארגוני הזכויות או ארגוני השמאל?

אז אגיד לך משהו, חברת הכנסת קירשנבאום. ברוסיה הייתה פעם סיסמה: הכו ביהודים, הצילו את רוסיה. את בטח גם תגידי לי איך אומרים את זה ברוסית. האם היהודים אז ברוסיה באמת היו כזה איום? האם הם באמת איימו על רוסיה? אבל בכל פעם שהמשטר היה רוצה להפנות את היצרים האפלים כלפי שער לעזאזל היו מוצאים את היהודים - - -

פניה קירשנבאום:

תראה לי איפה במנדט הוועדה כתוב שהיא פועלת נגד ארגונים. מילה אחת תראה לי, במקום אחד תראה לי.

ניצן הורוביץ:

אגיע לזה. פה אתם לוקחים קבוצה מסוימת: ארגונים, עמותות - - -

פניה קירשנבאום:

תראה לי איפה זה כתוב, אני מבקשת ממך לפני שאתה קובע.

ניצן הורוביץ:

אל תפריעי לי.

אורית זוארץ:

חברת הכנסת קירשנבאום, בסעיף א'.

פניה קירשנבאום :

מה כתוב? אין שם שום ארגונים. מימון ארגונים, לא ארגונים.

אורית זוארץ :

כתוב.

היו"ר יריב לוין :

חברת הכנסת קירשנבאום, תני לו לומר את דברו.

ניצן הורוביץ :

אגב, הגעתי לכאן מדיון קודם בחוק שגם אתם הייתם שותפים לו, בנושא העמותות. כל הדברים האלה הם חלק ממסכת אחת גדולה, גם הוועדות האלה כאן. הסיסמה היא: הכו בשמאל והצילו את המדינה. מטבעה של מגמה כזאת, מעצם הווייתה, היא לא עוצרת ולא יכולה לעצור. מכיוון שהאויב הוא דמוני, אתם כל הזמן צריכים לטפח, לנפח ולהסית, ובאמצעות זה אתם מגייסים תמיכה מבחינה פוליטית. הכיוון הזה הוא מאוד ברור.

אחרי החקירה-הרדיפה הזאת יבוא חוק – ואמרו פה שיבוא חוק ואני בטוח שיבוא חוק. הרי את לא צריכה את החקירה הזאת, הרי בעצמך את יכולה לכתוב את המסקנות עכשיו. יבוא חוק, יבואו עונשים, יבואו העמדות לדין, והכול מול אותו איום, שאתם כל כך אוהבים לטפח.

עכשיו בעניין צה"ל. יפה מאוד שלקחתם פטרונות על צבא ההגנה לישראל. אני רוצה לבדוק, אני רוצה לתהות: אם אתם באמת רוצים לדבר על מי שעושה דה-לגיטימציה, מדוע אינכם מדברים על ארגוני ימין שמטיפים לסירוב פקודה? על ארגוני - - -

פניה קירשנבאום :

איפה כתוב שלא מדברים בארגוני ימין או שמאל? איפה מצוין איזה ארגונים?

ניצן הורוביץ :

תגידי עכשיו שאתם תחקרו את זה, ואנשים שעוסקים בהמרדה שיטתית נגד צה"ל - - -

פניה קירשנבאום :

כל מי שקורא לסרבנות, אנחנו נבדוק גם את המימון של הארגונים האלה.

ניצן הורוביץ :

אני רוצה שתזמיני הנה את תת-אלוף תיבון ואת האלוף נווה ואת כל הקצינים הבכירים שמסתובבים עם אבטחה בגלל איומים שמגיעים מחוגי הימין הקיצוני, שגורמים לפגיעה קשה ביותר בצה"ל, פגיעה אמיתית, אפילו פגיעה עד כדי כך שיש חשש לנפש, שהאנשים האלה מצטיידים באבטחה. את מדברת על דה-לגיטימציה.

אני רוצה להגיד לך עוד דבר של דה-לגיטימציה לצה"ל – ההשתמטות הגורפת מצה"ל, שהמשלה שאת חברה בה נתנה לה הכשר. בפעם הראשונה מאז הקמת צה"ל, מאז קום המדינה, המשלה הזאת נתנה פטור גורף, שיטתי, מוחלט, לכל אברך מעל גיל 22. פטרתם שכבה ענקית של ישראלים. המימון לעולות האלה לא מגיע מקרנות בין-לאומיות, רק מתקציב המדינה. מהכסף שלי הוא מגיע, אבל את זה לא תחקרי. את תחקרי מה ממשלת הולנד - - -

פניה קירשנבאום :

כי זו מדיניות של מדינת ישראל. כמו שאנחנו לא מתערבים במדיניות של בריטניה בנושא האירים, כמו שאנחנו לא מתערבים בספרד בנושא הבסקים, כמו שאנחנו לא מתערבים בצרפת בנושא קורסיקה, כמו שאנחנו לא מתערבים בפלמים בבליה, אני לא מצפה שמישהו יתערב לי פה.

נינו אבסדזה :

ואנחנו לא מתערבים בפעילות של ארגונים יהודים ברוסיה? מה את רוצה, שיתחילו לחקור אותנו שם, במוסקבה?

חיים אורון :

או בארצות-הברית?

ניצן הורוביץ :

כפי שאמרתי גם בדיון - - -

אורית זוארץ :

או בדרום אמריקה.

נינו אבסדזה :

ובשוויץ לא מדברים? אז מה?

אורית זוארץ :

ומדינות אפריקה, פניה.

פניה קירשנבאום :

מה את מדברת? את בכלל לא יודעת.

אורית זוארץ :

תפתחי את אתר משרד החוץ ותקראי מה כתוב שם, איפה אנחנו מתערבים ואיפה לא.

ניצן הורוביץ :

אני מתנגד באופן מוסרי הכי עמוק למה שאתם עושים פה, אבל מה שחבריי מנסים לומר שגם מבחינה פרקטית הכיוון הזה הוא חרב פיפיות והוא בומרנג. מצדי שירשמו את זה בפרוטוקול כי אני גאה בזה, אני ציוני - אני בעד פעילות של ישראל בעולם בכל מיני מקומות, כי אני חושב שיש קשר בין קהילות מסוימות למדינת ישראל. מה שאת עושה כאן, אם את אומרת שאין שום מקום לתמיכה בין-לאומית, את בראש ובראשונה פוגעת בעצמך, פוגעת בנו ואת הפגיעה הזאת אני מבקש למנוע. אני חושב שכדאי שתסתכלי בדיון שהיה קודם בוועדה של דודו, ושם נאמרו הדברים והיו גם דוגמאות. הדברים מאוד חמורים.

בסיכומי של דבר, אדוני היושב ראש, החלטנו לא לקחת שום חלק בוועדה הזאת. זו ועדה שכולה שקר גס, מסקנותיה תפורות מראש בחוטים מאוד גסים. היא לא רק שלא תתרום ללגיטימציה של צה"ל או של מדינת ישראל, היא תפגע בהם פגיעה קשה ואפשר לראות מה כותבים ומה אומרים על הוועדה הזאת ועל הוועדות האלה כדי להבין שזה קורה כבר עכשיו.

לסיום, אני רוצה לצטט מחוות דעתו של היועץ המשפטי לכנסת, שכבר מקבלת פה מעמד אייקוני. הוא אומר כך : עצם הקמתן של ועדות חקירה פרלמנטריות, שמתאור תפקידן משתמעת הצרה והגבלה של

גופים אזרחיים, יוצרת אווירה ציבורית המאיימת על חופש המחשבה והמחאה, אפקט הנתפס מבחינה משפטית כבעייתי במשטר דמוקרטי.

והסיום של חוות הדעת שלו - אני אומר את זה שוב כדי שמי שחושב כאן שלא נאמרו דברים מפורשים, אז שיבין שכן: מדובר בתקדים המעורר שאלות יסוד בדבר היקפן של זכויות המצויות בליבת המשטר הדמוקרטי.

מי שרוצה, מתוך הבית הזה, לזרוק אבן על המשטר הדמוקרטי זה אתם במה שאתם עושים כאן היום.

היו"ר יריב לוי:

תודה. אבקש שחבר הכנסת מולה וחבר הכנסת דנון יהיו שני הדוברים האחרונים כדי שכל אחד מהם יסכם בשם הסיעה שלו. הגם שהם היו כאן לפניך, חבר הכנסת אגבאריה, אני רוצה לאפשר להם להיות שני הדוברים האחרונים, אחד בשם מפלגת האופוזיציה הראשית והשני כנציג של הליכוד, שהיא מפלגת השלטון.

עפו אגבאריה:

אני לא הייתי מופתע מהחקיקה הזו, שבאה מבית מדרש מפלגת ליברמן. אם נוסף את זה לחקיקה הגזענית שהמפלגה הזו חרתה על דגלה להביא בכנסת הזו, שכל שבוע איזושהו חוק גזעני עוד יותר מקודמו, אז הנה עובדה שהחקיקה הזו כבר הגיעה מעבר לאוכלוסייה הערבית, הגיעה לאנשים שאמורים לצייר את מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. אז הם לא רוצים שהאנשים האלה ידברו, אולי בעד זכויות אדם, בעד הדמוקרטיה, דבר שמדינת ישראל הייתה בין המדינות שמאוד תמכו בזכויות אדם, גם באירופה וגם במדינות אחרות, כי הדבר הזה היה אחד העקרונות של המדינה הזו עד שהחלה ההקצנה והחלה הגזענות להתרחב. המפלגה הזו, שהיא מלב ליבו של הימין, בטוח שהיא לא תלך לחקור ארגונים ימניים. אפילו אם היא תחקור ארגונים ימניים אז זה כמו סחבק: נו, נו, נו, אתה יודע, זה לא ככה. אבל עצם העובדה וההרכב של הוועדה הזו, שהולכת להיות - אני בטוח - ואין לה אפילו תדמית פרלמנטרית ואפילו אופי פרלמנטרי, שהיא תהיה רק מסיעות הימין, רק מהסיעות הקיצוניות, רק מהסיעות שמחוקקות חוקים גזעניים. לכן אני חושב שזאת, גם מבחינה פרלמנטרית, צריכה להיות ועדה פסולה ואין לה שום זכות לחקור את הדברים שהיא כאילו אמורה לחקור.

עכשיו מה קורה? מה שהם אומרים בסעיף ד' - הצורך בתיקוני חקיקה ובהחלטות ממשלה. נכון, הקואליציה הזו היא די רחבה אז היא יכולה לחוקק כל חוק שהיא רוצה. כל חוק, נגד אוכלוסייה כזו, נגד אוכלוסייה כזו, נגד איזה שהן דעות פוליטיות כאלה או אחרות, אפילו לפסול אנשים מלהתמודד לכנסת, לפסול רשימות מלהתמודד לכנסת. אז תוהים ושואלים: מדוע הגזענות עולה ומדוע הגזענות הפכה להיות בצורה כזו בוטה במדינת ישראל? כי זה מההתנהגות של המפלגה והמפלגות הגזעניות שהשכם והערב מתכננות איך לחוקק חוקה יותר גזענית.

מדברים על דמוקרטיה, אני חושב על לאומנות יתר של המפלגות האלה. זה אנטי דמוקרטי וזה מה שמלבה את הגזענות. רק לזכור שבהיסטוריה המפלגות הכי ימניות, הכי קיצוניות והכי זכורות לשמחה באירופה או במקומות אחרים בעולם גם הגיעו בדרכים דמוקרטיות.

היו"ר יריב לוי:

תודה. חבר הכנסת מולה, בבקשה.

שלמה מולה:

אדוני היושב ראש, תודה רבה. האמת היא, אני עוד יותר השתכנעתי אחרי ששמעתי את איל. קיבלנו את ההחלטה לא להיות שותפים לוועדת החקירה הפרלמנטרית המוצעת.

אני רוצה להגיד לפני ידידתי: שמעי, אין לאף אחד, וגם לא לכם, זכות אפוטרופוס על צבא הגנה לישראל. אין לכם שום זכות יתר מאבי דיכטר אצלנו, שהיה ראש השב"כ, משאול מופז, שהיה רמטכ"ל ושר הביטחון, אין לכם זכות יתר מגדעון עזרא, שהיה - - -

פניה קירשנבאום :

תשאל אותם אם הם תומכים בוועדת החקירה הזאת, אם לא תטיל עליהם משמעת סיעתית.

שלמה מולה :

יש לי יותר מזה לומר לך. מי שנכחו, גם הצביעו נגד במליאה, ביניהם גדעון עזרא. אל תטיפו לנו מוסר על זה שאתם מגנים על חיילי צה"ל יותר מכל אחד אחר. אני חושב שזה לא ראוי ולא נכון. אי-אפשר להגיד שעל ציפי לבני לא הוציאו באנגליה צו מעצר. גם לנו יש דעות, אבל – וזאת השאלה המרכזית – אם אנחנו רוצים להיות דמוקרטיה, לפעמים בדמוקרטיה צריך לקבל או להקשיב או לשמוע מה שלא נעים לשמוע. זה בדיוק ההבדל בין דמוקרטיה לדיקטטורה; בין סתימת פיות לבין אפשרות לתת לדיונים להתקיים בצורה חופשית ללא משוא פנים. זה דבר אחד.

הדבר השני שאני רוצה להגיד, אדוני היושב ראש, אני יודע מה יהיה עכשיו. יצרפו את איל ינון לחוות הדעת המשפטית שלו ויגידו לו שהוא שמאלן. הוא שמאלן, הוא לא נותן לנו להקים ועדת חקירה או שם לנו מסמרים.

פניה קירשנבאום :

הוא יכול רק לתת חוות דעת שלו.

שלמה מולה :

הוא הופך להיות עכשיו האויב של הימין, שהם רצו לעשות משהו והוא בא פתאום ושם להם עניין. אני מציע לכם להיזהר בכבוד מוסד הייעוץ המשפטי. גם אם לא מסכימים צריך לדעת לכבד את זה ולא לומר דברים שלא צריך שייאמרו.

משפט אחרון, אדוני היושב ראש. ההחלטה שלנו להחרים את הוועדות האלה היא מתוך הבנה עמוקה, אחרי שבדקנו את עצמנו היטב-היטב. ההחלטה שלנו לא להיות שותפים למשחק המכוער הזה, של רדיפת דעות ומחשבות. אנחנו לא רוצים להיות שותפים לכך. אנחנו מציעים לך, אדוני היושב ראש, אם נשארה לכם קצת הגינות פרלמנטרית, תשמעו מה שבני בגין אומר לכם, תשמעו מה שדן מרידור אומר, תשמעו מה רובי ריבלין אומר, תשמעו מה אחרים אומרים לכם. אומרים לכם: זה מסוכן. אתם לא צריכים להתחפש כל הזמן, להיות כמו ישראל ביתנו – בעיקר אתם, הליכוד. התחרות על קולות הימין מוציאה אתכם מדעתכם. אתם לא חייבים, אתם לא צריכים להיות שותפים לכל מהלך. אני יודע מה קרה, כשפניה הציעה להקים ועדת חקירה התקיים דיון. ראש הממשלה אמר: רגע, אולי גם אנחנו נקים. התחרות הזאת, למה? תנו לליברמן להוביל, הציבור יגיד את דעתו. אתם לא חייבים להיות שותפים למהלכים אנט-דמוקרטיים בעליל.

דרך אגב, אני מאוד שמח, לפחות כשהשמאל בשלטון הוא לא בא לייצר כדי מקרתיזם נגד הימין. גם אלה שאומרים: תחקרו גם את עמותות הימין – לא בטוח שזה חכם, לא בטוח שזה נכון. מרחב התמרון של הדמוקרטיה מאפשר לך לשמוע את הימין וגם את השמאל. אם יש דברים בגו, בהתנהגות של אותם גופים או ארגונים, שהם עברו על החוק, למה השב"כ לא עושה מה שהוא צריך לעשות? למה גופים משפטיים אחרים, שיש להם את מלוא הסמכות? אתם יודעים מה? שהממשלה תואיל בטובה ותביא הצעת חוק ממשלתית לתיקון. אם יש מה לתקן – בבקשה. אבל לא יכול להיות שפוליטיקאים יחקרו פוליטיקאים. זה לא מתקבל על הדעת. לכן אנחנו נחרים את שתי ועדות החקירה.

היו"ר יריב לוין :

תודה. חבר הכנסת דנון, בבקשה.

דני דנון :

אהיה קצר בדבריי, כי יש פה אנשים שלא אכלו מהבוקר, אדוני. אפשר לחקור גם את זה בוועדת החקירה הפרלמנטרית.

שלמה מולה :

תמשיך להשתעשע, תאמין לי.

דני דנון :

למרות כל מה שנאמר פה, בראשית דברי אני רוצה לומר שאני מעריך מאוד את היועץ המשפטי של הכנסת. אני ומהמפלגה שהחליטה בישיבת סיעה, אנחנו דוגלים בעקרון השוויון ואנחנו בטוחים שמי שיגיע לוועדה, משמאל וימין, יראה זאת בפועל.

אני חייב לחלוק על מספר קביעות של היועץ המשפטי של הכנסת. אבל לפני כן, בסוף דבריו אומר היועץ המשפטי שלא ניתן לפגוע שיש פה פגם של חוסר סמכות או חוסר חוקיות במובן הצר, נקודה. שקל, ניתח, קבע, אמר: לא ניתן לקבוע שיש פה פגם של סמכות או חוקיות. נכון שיש אחרי זה המשך שמטיל עלינו את החובה לשקול בסמכות, באחריות – וכך נעשה. אבל פה לא נכתב - ואל תשימו דברים בפיו - שיש פה דבר לא חוקי או בחוסר סמכות.

שלמה מולה :

אתה לוקח מה שנוח לך.

דני דנון :

לא, זו המשמעות. יאמר היועץ המשפטי את דברו, זו המשמעות של חוות הדעת. למרות זאת, אני חייב לחלוק על נקודה עיקרית של היועץ המשפטי. כתבת פה דברים קשים, ואני קורא את המנדט שאנחנו מאשרים מחר בבוקר. יש פה תשע נקודות - ארבע נקודות בוועדת החקירה הראשונה, של צה"ל, וחמש בשנייה. תשע נקודות בסך הכול, משפטים קצרים, מנומקים, שעברו גם את היועץ המשפטי של ועדת הכנסת. ואז אני קורא את הקביעות שלך, אדוני היועץ המשפטי, שכתוב שהוועדות עוסקות בנושאים אידיאולוגיים – לא כתוב את זה פה, בנקודות; שנית, רשום: הוועדות מבקשות לטפל בגופים המזוהים רק עם צד אחד של המפה הפוליטית, המצוי כיום באופוזיציה – לא רשום פה בשום מקום. נכון, בתקשורת, באמירות, בוויכוחים בינינו זה קיים, אבל במנדט של הוועדה אין התייחסות. הנושא השלישי – הצרה והגבלה של זכויות יסוד במשטר דמוקרטי ובאין זכות היסוד לחופש הביטוי, חופש המחאה, חופש ההתאגדות הפוליטית, זכויות שהן בלב-ליבו של המשטר הדמוקרטי. שום דבר לא רשום פה, בנקודות שאנחנו מצביעים עליהן מחר. זאת אומרת, נכון שאתה יכול להגיד: אני מסתכל כרגע על האווירה בציבור, לאן זה יכול להוביל, אבל במובן המשפטי אני חייב לחלוק עליך, כי זה לא מה שרשום בנקודות שאנחנו מצביעים עליהן, ולכן אני חושב - - -

פניה קירשנבאום :

דרך אגב, זה לא הנקודות שאתה או אני מעלים. אלה הנקודות שהתקשורת והאופוזיציה מעלות. אנחנו מנסים כל הזמן להסביר בדיוק שזה לא הכיוון.

אורית זוארץ :

מה יש להסביר? הכול כתוב.

פניה קירשנבאום :

איפה כתוב? לא כתוב.

אורית זוארץ :

שחור על גבי לבן, פניה.

פניה קירשנבאום :

גם לקרוא את לא יודעת.

דני דנון:

אני חייב לומר שחלק מהנקודות שאני הצעתי נפסלו לאחר התייעצות, וכרגע אנחנו דנים במה שרשום פה. תודה.

היו"ר יריב לוין:

תודה. רבותי, קיבלתי בקשה של נציגי תנועת "אם תרצו" לומר כאן כמה מילים. מישהו מהם נמצא כאן? רוצה לומר משהו?

יריב אופנהיימר:

אני רוצה לומר כמה מילים, לא בשם "אם תרצו".

היו"ר יריב לוין:

האם אינם. אם יש כאן איזה נציג של איזשהו ארגון, שמבקש לומר משהו, אז זאת ההזדמנות שלו.

אורית זוארץ:

היו בבוקר שורה של מכונים. אנחנו עוסקים בסחר בנשים, יש שם הרבה מכונים. הבוקר היו הרבה מכונים שרצו לבדוק דברים אחרים.

היו"ר יריב לוין:

אני לא מציע שנסווה. אם יש כאן מי מנציגי הארגונים, זה הזמן לבקש ואאפשר לכל אחד לומר כמה מילים בקצרה. בבקשה.

יריב אופנהיימר:

תודה, אדוני היושב ראש. נאמרו כבר הרבה דברים, לא אחזור. בניגוד למה שחבר הכנסת דנון מצהיר פה ומה שאמרו חברי כנסת אחרים, המטרות הן לא ארגוניות, הן אישיות, כולל השם שלי. בראיונות ברדיו ובתקשורת חבר הכנסת דנון, שהוא יושב ראש הוועדה, לא איזה מישהו זוטר, אומר: אני אזמין את יריב אופנהיימר, הוא יבוא להיחקר אצלי. אני מציע ליריב אופנהיימר לשפץ את קורות החיים שלו כי הוא הולך לבוא להיחקר אצלי, ואני אסגור לו את הברז.

היו"ר יריב לוין:

הוא רצה לומר היו"ר יריב לוין.

פניה קירשנבאום:

תאמין לי, אני לא יודעת מי אתה ובחיים לא השתמשתי בשם שלך.

יריב אופנהיימר:

אז תתנגדי לוועדה של דני דנון. אז בואו נוריד את המסכות, בואו נפסיק עם ההיתממות הזאת – זאת ועדה פוליטית. לא פוליטית, כמעט אישית. אם מישהו שואל את עצמו מה מניע את חברי הכנסת, הרי אנחנו יודעים – הפריימריס בליכוד, הרצון להתבלט. צריכים להיבחר בארצי, צריך להוציא חבר מכהן אחר, ומי שיהיה קיצוני יותר ומי שיהיה יותר בוטה – קדימה למשימה. זה האינטרס היחיד העומד מול חברי הכנסת, חלקם אנשים הגונים, שהפריימריס כנראה העבירו אותם קצת על דעתם ושינו את השקפת העולם הדמוקרטית.

עוד מילה אחת. בניגוד למה שנאמר פה, אם אני זוכר נכון, בפרוטוקולים במליאת הכנסת נאמרו שמות של ארגונים. אתם מדברים גם על ארגונים שמקבלים כסף - - -

פניה קירשנבאום :

מימון של ארגונים.

יריב אופנהיימר :

לא, הזכרתם את שמות הארגונים. יושב ראש המפלגה שלך, נדמה לי גם נתן פטור לארגון שלי למשל. אנחנו בוועדה שלכם לא התקבלנו, אנחנו כנראה עוד לא מספיק בעייתיים, אבל לוועדה של דנון - - -

פניה קירשנבאום :

כנראה שלא התעסקתם עם צה"ל.

יריב אופנהיימר :

אבל הוא כבר שמות של ארגונים אחרים, אז אל תיתממו. גם הניסיון להציג את זה כאילו מדובר בארגונים לא פוליטיים או לא פוליטיים – היועץ המשפטי הסיר את המסכות ואמר שברגע שאתם מדברים על ארגונים ואתם מאפיינים אותם, אפילו בשפה מכובסת, כאילו מדובר רק בארגונים שמקבלים כספים ממדינות זרות, אתם באותו רגע בעצם אומרים: אנחנו רוצים לחקור רק צד אחד של המפה. זה לא אידיאולוגי, זה סופר אידיאולוגי וזה בטח לא דמוקרטי. תודה.

היו"ר יריב לוי :

היועץ המשפטי, בבקשה התייחסות להערות.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

התייחסות קצרה. קודם כול אני רוצה לפתוח בהתנצלות. אני באמת לא חשבת שאני הנושא ולא התיימרתי – אני אומר את זה לא באיזו צניעות מזויפת אלא באמת. אני חושב שהנושא הוא הוועדות ואופן פעולתה של הכנסת. להיפך, אני חושב שהדברים שלי היו מאוד זהירים ומתונים.

יותר מזה אומר, בשל חובתי כיועץ משפטי לכנסת, וכפי שאמר יושב ראש הוועדה, אני, יחד עם היועצת המשפטית לוועדת הכנסת, מצד אחד סייעתי בניסוח המנדט של שתי הוועדות, כי זו חובתי כיועץ המשפטי לכנסת, אבל מצד שני, חובה לא פחות חשובה הייתה לומר לחברי הוועדה את חוות דעתי המשפטית - המשפטית, לא האישית - ביחס למצב המשפטי, שהוא מצב מורכב. אכן, כל צד פה ניסה לקחת מאותה חוות דעת, שהיא אגב לא חוות דעת אלא דברים שהכנתי לקראת הדיון בוועדה ולא חוות דעת במובן הקלאסי של הדברים. ציינתי שעל-פי המצב המשפטי של הסמכות והחוקיות, במובן הצר של המושגים האלה, קרי של הסעיף המסמך בחוק יסוד: הכנסת, של הסעיפים בתקנון הכנסת, ניתן להקים את הוועדות הרלוונטיות, שאם לא כן לא הייתי מסייע בניסוח המנדט והייתי בא לפה ואומר שחבל בכלל לקיים את הדיון כי מדובר בחוסר סמכות ובחוסר חוקיות שעולים על פני הדברים ולכן אין קיום בכלל לדיון הזה.

אלא מה? המצב המשפטי, כמו ביחס לדברים אחרים, הוא מצב מורכב. יש במצב המשפטי היבטים פרוצדוראליים, שאותם יותר קל לקבל כי הם יותר שחור ולבן, אם כי גם שם לפעמים יש מצבים מורכבים. לא זה המצב בעניינו. פה, בהיבט הפרוצדוראלי, המצב פשוט יותר. ולכן אלה שבעד הקמת הוועדה נאחזים באותו היבט פרוצדוראלי של המשפט. אבל במדינות דמוקרטיות ובשיטות משפט במדינות דמוקרטיות הצד הפרוצדוראלי הוא רק היבט אחד של השיטה המשפטית. לשיטה המשפטית יש גם היבטים מהותיים, שהם מסובכים יותר ומורכבים יותר, ובאמת גם חופפים ומתנגשים לעתים רבות בהיבטים ערכיים ואידיאולוגיים, שנתונים גם במחלוקת בזירה הפוליטית. אבל בסופו של דבר, אני, כיועץ משפטי לכנסת, מחויב להביא בפני ועדת הכנסת או גופים אחרים של הכנסת את עמדת המשפט הישראלי, שכולל גם את החקיקה וגם את הפסיקה בנושאים שעומדים על סדר היום. הייתי חייב, והייתי חוטא לתפקידי אם לא הייתי מסביר ומזהיר את חברי הוועדה ופוקח את עיניהם שיש פה תקדים מסוים, שיש פה דבר שעד היום הוא לא נעשה וייתכן שהדבר הזה הוא בעייתי. הוא לא ברמה שהיועץ המשפטי לכנסת יפסול אותו, ולכן לא פסלתי אותו. ציינתי את הבעיות ואת התקדימות שבהצעות שדנו בהן היום, ואני לא חושב שמישהו יכול לחלוק על התקדימות של ההצעות האלה, בדיוק בשתי הנקודות שאותן ציינתי. האחת, שלראשונה הכנסת מבקשת לחקור נושאים אידיאולוגיים שמצויים במחלוקת אידיאולוגית.

פניה קירשנבאום :

צהל זה אידיאולוגיה?

איל ינון :

כן, כן.

פניה קירשנבאום :

אוקיי. זו תשובה לך.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

אסביר לך, חברת הכנסת קירשנבאום. בדיוק כמו שחבר הכנסת אורון אמר – מה שבעיניך הוא דה-לגיטימציה והוקעה של צה"ל בעיניו הוא הדבר הכי חשוב שהוא עושה למען צה"ל.

פניה קירשנבאום :

אני אומרת שכל מה שנעשה במדינת ישראל וביקורת על צה"ל בתוך מדינת ישראל מקובל גם עלי. אני רוצה שצה"ל יהיה מוסרי. כשהולכים ותובעים את יושבת ראש האופוזיציה ושאל מופז - - -

אורית זוארץ :

ישראלים לא תובעים את יושבת ראש האופוזיציה.

פניה קירשנבאום :

בוודאי. תבדקי איזה ארגון הגיש תביעה נגדה.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

חברת הכנסת קירשנבאום, עמדתך - - -

שלמה מולה :

לא, היא לא ביקשה שאנשי ישראל ביתנו יגנו עליה. היא לא ביקשה. אז היא מוותרת על ההגנה הזאת.

איל ינון :

עמדתה של חברת הכנסת קירשנבאום לגיטימית לחלוטין, וכנראה גם זוכה כרגע לרוב בכנסת ובוועדה הזו.

שלמה מולה :

למה אתה קובע?

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

לכן, אני לא אמרתי שהיא לא לגיטימית, אבל לגיטימית גם עמדה אחרת, שאומרת שאנחנו עושים טובה גדולה למדינת ישראל בכך שאנחנו מופיעים בכל מיני פורומים בין-לאומיים - - -

פניה קירשנבאום :

ומכפישים את צה"ל.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

מה שבעינייך נקרא מכפישים הוא מה שבעינייהם נקרא מתקנים. לכן אני אומר, זו סוגיה אידיאולוגית, זו סוגיה של השקפת עולם. זו לא סוגיה שדומה לחקר האלימות בספורט, זו לא סוגיה שדומה לחקר השבת הרכוש היהודי של נספי השואה ליורשיהם. זה סוג אחר של ועדה.

פניה קירשנבאום:

לא אמרת איפה יש פגיעה בחופש ביטוי והתאגדות.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

אסביר את העניין הזה. בית המשפט העליון בישראל קבע לא פעם בסוגיות בהקשר של חופש ביטוי, שהזכות של חופש ביטוי, חופש המחאה, חופש הביקורת וחופש ההתאגדות הפוליטית הן זכויות כל כך יסודיות וחשובות במשטר דמוקרטי, שגם אם אתה יוצר מה שהם קוראים "אפקט מצנן", chilling effect, על הזכויות האלה - לא שפוגעים בהן ישירות, לא שקובעים שהעמותה הזאת היא מחוץ לחוק, אבל יוצרים אווירה שמטרתה להכניס ללחץ ולפחד ולאימה ולמחשבה נוספת, האם זה נכון או לא נכון שאני אמחה בצורה כזו או אחרת, זה כשלעצמו בעייתי במשטר דמוקרטי.

פניה קירשנבאום:

אין בעיה למחות בשום צורה, רק לא במימון זר.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

זו דעתך, זה לגיטימי שזו דעתך, אבל אני אומר שזה בעייתי כי ברגע שאת מטילה מגבלה על המימון זה נושא לדיון. רק אני חייב להביא בפני חברי הכנסת שהנושא של מימון כזה או מימון אחר של עמותות, שהמהות שלהן והתכלית לעסוק בחופש מחאה, בחופש ביקורת, בחופש ביטוי, בחברה שאמורה להיות חברה פלורליסטית, שמקדשת את חופש הבעת הדעה והעמדה – כי כמו שאמרו לך פה, מחר זה עלול להתהפך ולהשתנות ואז - - -

פניה קירשנבאום:

למה? אני רוצה שיבדקו את כולם, תאמין לי. אני רוצה שרשם העמותות ידרוש מהם להביא את כל מקורות המימון. שימשיכו את הפעילות, אבל שכל עם ישראל יידע מאיפה מגיע הכסף. זה מה שאני רוצה. אולי הדוחות יהיו מוגשים בצורה אחרת, כדי שהכול יהיה פתוח לציבור.

קריאות:

זה בוועדה השניה.

היו"ר יריב לוין:

רבותי, אתם, עם כל הכבוד, תקימו רשימה, תרוצו לכנסת. כשתיבחרו תפריעו לחברת הכנסת קירשנבאום באמצע הדברים.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון:

חברת הכנסת קירשנבאום, בהקשרים מסוימים יצירת השוויון בין העמותות הוא באמת מועיל וטוב; בהקשרים אחרים הוא לא עוזר לנו, בגלל שגם ללכת ולבדוק אחר עמותות של הימין או של צד אחר במפה הפוליטית, זה לא מוצלח יותר מאשר לבדוק עמותות בצד שמאל של המפה הפוליטית. לכן אני אומר שיש פה בעיה עקרונית יסודית, של אופי המשטר הפרלמנטרי, של אופי המשטר הדמוקרטי. האם אנחנו רוצים שוועדת חקירה פרלמנטרית, שמורכבת מאנשים פוליטיים – וזה לגיטימי, היא אמורה להיות מורכבת בכנסת מאנשים פוליטיים - אבל השאלה היא אם היא צריכה לעסוק בחקר של גורמים אחרים בזירה הפוליטית או לעסוק בנושאים אחרים. זו שאלה שחברי הכנסת צריכים לתת עליה את הדעת, והיא השאלה התקדימית.

פניה קירשנבאום :

אבל אני פה בודקת את רשויות המדינה, כמו שאמרנו : את רשם העמותות, את רשות המסים וכל זה, לא בודקת את הארגונים. אם הם יגידו שיש להם את כל הכלים לבדוק את הפעילות והמימון אז בסדר גמור. ואם הם צריכים תוספת כלים לבדיקה אז נעזור להם, או בחקיקה או בתקנות או בהחלטות הממשלה. לא הולכת לבדוק ולא לחטט בזה ולא בשום דבר. תקרא מה כתוב פה.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

אני קראתי - - -

פניה קירשנבאום :

אז אני אומרת, אם אנחנו הולכים ואם אנחנו נחליט שבאמת השב"כ צריך לבדוק או המשטרה צריכה לבדוק, אולי רשם העמותות צריך להטיל חלק מהביקורת על השב"כ והמשטרה, וזה אולי לא נעשה עד היום. מי הולך לפגוע בארגונים? איפה סתימת פיות?

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

בסדר גמור.

פניה קירשנבאום :

אז איך זה נכתב בדוח שלך?

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

אני חושב שהדברים שלי היו מאוד זהירים ומבוקרים ומאוד לא חד-חד-ערכיים.

היו"ר יריב לוין :

מכובדי היועץ המשפטי, אני מוכרח להעיר הערה אחת - אם זו הייתה הכוונה, לא הצלחת לבטא אותה בכתובים. הדברים שלך לא נשמעו זהירים, הם נשמעו מאוד-מאוד - - -

פניה קירשנבאום :

חד-צדדיים.

היו"ר יריב לוין :

לא הייתי רוצה להגיד חד-צדדיים, אבל הם נשמעו מאוד-מאוד מוטים לכיוון עמדה מסוימת מבלי שלפחות אני, שיושב ומקשיב, מצליח להבין כיצד ולמה. אם אתה אומר: רבותי, לא לכך התכוונתי, זה בסדר. אבל אני מוכרח לומר לך לפרוטוקול שדבריך היו ברורים.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

התכוונתי לכל מילה שאמרתי, רק אני חושב שהדברים שאמרתי היו מאוד זהירים. לא אמרתי שיש לפסול את הוועדות האלה. אני חושב שזו חובתי האלמנטארית, אני כמעט חושב שזה אל"ף-בי"ת של תפקידו של יועץ משפטי של גוף ציבורי, בוודאי יועץ משפטי של הכנסת - אגב, הדברים האלה גם נעשים אצל היועץ המשפטי לממשלה יום ביומו מול הממשלה ומול החלטות הממשלה - לציין ולהציף בפני הגורמים שצריכים לקבל את ההחלטה. ופה אין ספק - לא היועץ המשפטי לכנסת מקבל את ההחלטה. בניגוד ליועץ המשפטי לממשלה, עמדתו אפילו לא מחייבת בנושאים פרלמנטריים את חברי הכנסת. חברי הכנסת יחליטו את אשר יחליטו וזה יהיה לגיטימי, ותיכף נתחבר לשאלת הייצוג בבג"ץ שקשורה לזה. אבל החובה שלי - - -

פניה קירשנבאום :

אבל כשאתה אומר את זה וכשהתקשורת אומרת את זה אז הם באים ואומרים : אם כבר היועץ המשפטי אומר שאת סותמת פיות ואין חופש התאגדות, ושאת הולכת לחקור ארגונים - כשאתה ניסחת את המנדט ואתה יודע שלא הולך להיות שם חקר של ארגונים אלא מקורות מימון. אתה כתבת שזה אנשי ביטחון, וזה יהיה משטרה, וזה יהיה רשות המסים וזה יהיה רשם העמותות, ואתה עדיין עומד על הדעה שזה חקר של הארגונים? ואתה מביע את העמדה, אז אתה מחזק את העמדה של התקשורת ושל השמאל, בדיוק בעמדה הזאת שלך.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

ניסיתי להסביר וכך גם כתבתי – ומזל, כי האמת היא שלא כתבתי חוות דעת אלא כתבתי דברים לומר אותם בעל-פה בוועדה. מזל שכתבתי אותם, כי עכשיו אי-אפשר לעשות בהם יותר מדי מניפולציות, מעבר למה שכבר עושים בהם. ציינתי, וחובתי הייתה לציין, את הבעייתיות שיש בעניין הזה. אני לא חושב שיש מישהו שבאופן אמיתי – נדמה לי שגם יושב הוועדה, גם אם הוא תומך בוועדות, מבין את הבעייתיות הבסיסית שיש בהקמת הוועדות. הוא מבין שזה לא עניין טריוויאלי ועניין של יום ביומו. זה עניין תקדימי מסוים. ואם אני, כיועץ משפטי - - -

פניה קירשנבאום :

25 ועדות חקירה זה לא היה תקדימי, שתי הוועדות האלה הן התקדימים?

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

כן, כי הן מטפלות בנושאים שעד היום הכנסת, באמצעות הכלי של ועדת חקירה פרלמנטרית, לא טיפלה. זה לא אומר - - -

פניה קירשנבאום :

זה לא אומר שזה לא חוקי. אנחנו כל פעם - - -

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

זה לא אומר שזה בלתי חוקי לעשות את זה, זה לא אומר שאין לכם סמכות לעשות את זה. זה אומר שבדיון על הקמת הוועדות חשוב שהדברים האלה יאמרו, כדי שחברי הכנסת יוכלו לשקול את העניינים האלה. זה גם אומר שבבוא היום, כשהנושאים האלה יגיעו לבחינה בבית המשפט העליון – וברור שהם יגיעו - אני מחויב מראש להסביר לכם מה יהיו גדריו הדיון שם ומה יכול להיות צפוי שם.

פניה קירשנבאום :

מה יגיע לבג"ץ – המלצות לממשלה? חקיקה? מה יגיע לבג"ץ?

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

האם הכנסת יכולה הייתה להקים את הוועדות שהיא הקימה. זה כבר נמצא בבג"ץ אגב, הוגשה כבר עתירה לבג"ץ ואנחנו הודענו לבג"ץ שהעתירה הזאת היא מוקדמת, שכן הוועדות האלה עדיין לא הוקמו. אבל בינתיים בג"ץ לא קיבל שום החלטה. מיהרנו להגיש את ההודעה הזאת כי חשבנו שלא נכון שמגשים עתירות עוד בטרם בכלל הוועדות האלה - - -

היו"ר יריב לוין :

אני חושב שלא נכון בכלל שמנסים לנהל את הכנסת דרך בג"ץ.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

בסדר, אבל אני חייב - - -

פניה קירשנבאום :

אבל כל עוד הרשות המחוקקת שלנו היא הבג"ץ, אז מה לעשות?

היו"ר יריב לוין :

אנחנו פונים כאן לוועדת השרים לענייני חקיקה, שתאפשר לנו לשרטט את הקו הזה באופן ברור. הגיע הזמן.

היועץ המשפטי לכנסת איל ינון :

עכשיו אני רוצה להשיב לשאלה של חבר הכנסת אורון, שנדמה לי שגם חבר הכנסת לוין העלה, שהיא חשובה. אם ההצעה הזו תאושר במליאה, נעשה כמיטב יכולתנו לייצג את הכנסת בעתירות האלה, בדיוק כמו שאנחנו עושים בעתירות רבות.

צריך להבין, תפקידו של יועץ משפטי, בין לממשלה בין לכנסת, הוא תפקיד מאוד מורכב ומאוד מסובך. לפעמים יש לו מספר כובעים, וככה זה במקרה הזה. זה לא סותר את חובתי לבוא פה ולציין בפניכם את הקשיים, וזה לא סותר את חובתי בסוף היום, אם מליאת הכנסת ברוב קולות מחליטה לקבל את ההצעה להקים את הוועדות, להציג בפני בג"ץ את הנימוקים שבעד הנושא הזה ולא להסתיר את הקשיים שיש פה. זה התפקיד המורכב של יועץ משפטי. אני לא עורך דין פרטי, אני לא שכיר חרב שנתנו לו משימה ולכן הוא הולך עליה לכל אורך החזית. יש חזיתות שבהן יש לי חובה להציג דברים מסוימים, ויש לי חזיתות אחרות שבהן אני בא כמי שמייצג את העמדה שנתקבלה בכנסת, וכך נעשה במקרה הזה, כמו במקרים רבים אחרים שאנחנו עושים את זה. זה לא איזשהו מקרה סופר קיצוני וחריג שבו הגיע הזמן לשבור את הכלים ולומר: היועץ המשפטי לכנסת לא ייצג את הכנסת. אני לא חושב שזה המקרה המדובר. תודה.

היו"ר יריב לוין :

רבותי, תודה רבה. המשך הדיון יהיה מחר בשעה 9:30 בבוקר. הסתייגויות לנושא המנדט של הועדה אפשר יהיה להגיש עד מחר בשעה 9:00 בבוקר על מנת שיתאפשר ליועץ המשפטי להכין את הדברים בצורה טכנית כפי שצריך.

ארבל אסטרן :

צריך אולי להודיע - - -

היו"ר יריב לוין :

אני מצדי מודיע את זה לפרוטוקול. אם חברי הוועדה לא נוכחים פה ולא נמצאים בישיבה, נדמה לי שזה ממצה את חובת ההודעה שלי. הישיבה נעולה, תודה רבה.

הישיבה ננעלה בשעה 15:20.